UREDBA (EU) 2022/869 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 30. maja 2022

o smernicah za vseevropsko energetsko infrastrukturo, spremembi uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 ter direktiv 2009/73/ES in (EU) 2019/944 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 347/2013

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 172 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ([1]),

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ([2]),

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ([3]),

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Komisija je v svojem sporočilu z dne 11. decembra 2019 z naslovom „Evropski zeleni dogovor“ določila novo strategijo za rast, katere cilj je preobraziti Unijo v pravično in uspešno družbo s sodobnim, viri gospodarnim in konkurenčnim gospodarstvom, ki bo najpozneje do leta 2050 doseglo cilj podnebne nevtralnosti in v katerem bo rast ločena od rabe virov. V svojem sporočilu z dne 17. septembra 2020 z naslovom „Krepitev evropskih podnebnih ambicij do leta 2030 – Vlaganje v podnebno nevtralno prihodnost v korist naših državljanov“ je Komisija predlagala zvišanje cilja za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov na najmanj 55 % do leta 2030. To ambicijo je 11. decembra 2020 podprl tudi Evropski svet, in ocena učinka, ki spremlja navedeno sporočilo, potrjuje, da bo mešanica virov energije v prihodnosti zelo drugačna od današnje, ter kaže na potrebo po pregledu in po potrebi reviziji energetske zakonodaje. Sedanje naložbe v energetsko infrastrukturo so očitno nezadostne za prenovo in izgradnjo energetske infrastrukture za prihodnost. To pomeni tudi, da mora biti vzpostavljena infrastruktura, ki bo podpirala evropski energetski prehod, vključno s hitro elektrifikacijo, povečanjem obsega proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov in brez fosilnih goriv, večjo uporabo obnovljivih in nizkoogljičnih plinov, povezovanje energetskega sistema in privzemanja inovativnih rešitev.

(2) Sedanja zavezujoča ciljna vrednost na ravni Unije za najmanj 32-odstotni delež energije iz obnovljivih virov v porabi končne energije do leta 2030 in krovni cilj na ravni Unije za energijsko učinkovitost v višini najmanj 32,5 % bosta revidirana v okviru okrepljenih ambicij Unije, določenih v Uredbi (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]) in evropskem zelenem dogovoru.

(3) V Pariškem sporazumu, sprejetem na podlagi Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja ([5]) (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum) je kot dolgoročni cilj določeno, da se dvig povprečne globalne temperature ohrani znatno pod 2 °C v primerjavi s predindustrijskim obdobjem in da se nadaljuje s prizadevanji za

([1]) UL C 220, 9.6.2021, str. 51.
([2]) UL C 440, 29.10.2021, str. 105.
([3]) Stališče Evropskega parlamenta z dne 5. aprila 2022 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 16. maja 2022.
([4]) Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1).
([5]) UL L 282, 19.10.2016, str. 4.

to, da se dvig temperature omeji na 1,5 °C v primerjavi s predindustrijskim obdobjem, in poudarjeno je, da se je pomembno prilagoditi škodljivim učinkom podnebnih sprememb ter uskladiti finančne tokove z usmeritvijo v nizke emisije toplogrednih plinov in razvoj, odporen proti podnebnim spremembam. Evropski svet je 12. decembra 2019 podprl cilj uresničitve podnebno nevtralne Evropske unije do leta 2050 v skladu s cilji Pariškega sporazuma.

(4) Uredba (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ([6]) določa smernice za pravočasen razvoj in interoperabilnost prednostnih koridorjev in območij vseevropske energetske infrastrukture za izpolnitev ciljev energetske politike Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), kar zagotavlja delovanje notranjega energetskega trga, zanesljivost oskrbe in konkurenčne energetske trge v Uniji, spodbuja energijsko učinkovitost, ohranjanje energije ter razvoj novih in obnovljivih virov energije ter spodbuja povezovanje energetskih omrežij. Uredba (EU) št. 347/2013 vzpostavlja okvir, v katerem države članice in ustrezni deležniki sodelujejo na regionalni ravni pri razvoju bolje povezanih energetskih omrežij, da bi povezale regije, ki so trenutno ločene od evropskih energetskih trgov, okrepile sedanje ter spodbujale nove čezmejne povezave in pripomogle k vključevanju energije iz obnovljivih virov. Z uresničevanjem teh ciljev Uredba (EU) št. 347/2013 prispeva k pametni, trajnostni in vključujoči rasti ter prinaša koristi v zvezi s konkurenčnostjo ter ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo za celotno Unijo.

(5) Ocena Uredbe (EU) št. 347/2013 je jasno pokazala, da je okvir učinkovito izboljšal povezovanje omrežij držav članic, spodbudil trgovanje z energijo in tako prispeval h konkurenčnosti Unije. Projekti skupnega interesa na področju električne energije in plina so močno prispevali k zanesljivosti oskrbe. Plinska infrastruktura je zdaj bolje povezana in odpornost oskrbe se je od leta 2013 bistveno izboljšala. Regionalno sodelovanje v regionalnih skupinah in prek čezmejne razporeditve stroškov je pomemben dejavnik, ki omogoča izvajanje projektov. Toda v številnih primerih čezmejna porazdelitev stroškov ni pripeljala do zmanjšanja finančne vrzeli projektov, kot je bilo predvideno. Večina postopkov izdaje dovoljenj se je sicer skrajšala, vendar postopek v nekaterih primerih še vedno traja dolgo. Pomemben dejavnik je bila finančna pomoč iz Instrumenta za povezovanje Evrope, vzpostavljenega z Uredbo (EU) št. 1316/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ([7]), saj so nepovratna sredstva za študije pomagala pri zmanjševanju tveganj v projektih na zgodnjih razvojnih stopnjah, nepovratna sredstva za dela pa so v projektih pomagala pri odpravljanju ključnih ozkih grl, ki jih ni bilo mogoče v zadostni meri odpraviti s tržnim financiranjem.

(6) Evropski parlament je v resoluciji z dne 10. julija 2020 o spremembi smernic za vseevropsko energetsko infrastrukturo ([8]) pozval k reviziji Uredbe (EU) št. 347/2013, pri čemer so bili upoštevani zlasti energetski in podnebni cilji Unije za leto 2030 in njeni cilji podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter načelo „energijska učinkovitost na prvem mestu“.

(7) Politika vseevropskih energetskih omrežij je zato osrednji instrument pri razvoju notranjega energetskega trga in je potrebna za dosego ciljev evropskega zelenega dogovora. Za dosego višje stopnje zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2030 in podnebno nevtralnost najpozneje do leta 2050, bo Evropa potrebovala bolj povezan energetski sistem, ki se bo opiral na višje stopnje elektrifikacije na podlagi dodatnih obnovljivih in nizkoogljičnih virov ter razogljičenje plinskega sektorja. Politika vseevropskih energetskih omrežij lahko zagotovi, da bo razvoj energetske infrastrukture Unije podpiral potreben energetski prehod na podnebno nevtralnost v skladu z načelom „energijska učinkovitost na prvem mestu“ in s tehnološko nevtralnostjo, pri tem pa upošteval potencial za zmanjšanje emisij pri končni uporabi. Prav tako lahko zagotovi povezave, energetsko varnost, povezovanje trgov in sistemov ter konkurenco, ki koristi vsem državam članicam, kot tudi energijo za gospodinjstva in podjetja po dostopni ceni.

([6]) Uredba (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2013 o smernicah za vseevropsko energetsko infrastrukturo in razveljavitvi Odločbe št. 1364/2006/ES in spremembi uredb (ES) št. 713/2009, (ES) št. 714/2009 in (ES) št. 715/2009 (UL L 115, 25.4.2013, str. 39).

([7]) Uredba (EU) št. 1316/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope, spremembi Uredbe (EU) št. 913/2010 in razveljavitvi uredb (ES) št. 680/2007 in (ES) št. 67/2010 (UL L 348, 20.12.2013, str. 129).

([8]) UL C 371, 15.9.2021, str. 68.

(8) Cilji Uredbe (EU) št. 347/2013 so sicer še vedno v veliki meri veljavni, vendar v sedanjem okviru vseevropskih energetskih omrežij še niso v celoti upoštevane pričakovane spremembe energetskega sistema, ki jih bodo prinesle nove politične razmere, zlasti pa posodobljeni energetski in podnebni cilji Unije za leto 2030 ter cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050 na podlagi evropskega zelenega dogovora. Zato se morajo med drugimi vidiki, tako cilji blaženja podnebnih sprememb kot cilji prilagajanja podnebnim spremembam, ustrezno odražati v revidiranem okviru vseevropskih energetskih omrežij. Poleg novih političnih razmer in ciljev se je v preteklem desetletju močno pospešil tehnološki razvoj. Ta razvoj bi bilo treba upoštevati pri kategorijah energetske infrastrukture, ki jih zajema ta uredba, merilih za izbiro projektov skupnega interesa, kot tudi prednostnih koridorjih in območjih. Določbe iz te uredbe ne bi smele vplivati na pravico držav članic, da določijo pogoje za izkoriščanje svojih energetskih virov, na izbiro med različnimi viri energije in na splošno strukturo njihove oskrbe z energijo, v skladu s členom 194 PDEU.

(9) Notranji energetski trg je določen v direktivah 2009/73/ES ([9]) in (EU) 2019/944 ([10]) Evropskega parlamenta in Sveta. Pri dokončni vzpostavitvi tega trga je bil sicer dosežen zelo velik napredek, vendar ga je mogoče še izboljšati z boljšo uporabo obstoječe energetske infrastrukture, vključitvijo vse večjih količin energije iz obnovljivih virov in povezovanjem sistema.

(10) Energetsko infrastrukturo Unije bi bilo treba nadgraditi, da bi se preprečile tehnične okvare in povečala odpornost na takšne okvare, naravne nesreče ali nesreče, ki jih povzroči človek, škodljive učinke podnebnih sprememb ter ogrožanje njene varnosti, zlasti v zvezi z evropsko kritično infrastrukturo na podlagi Direktive Sveta 2008/114/ES ([11]).

(11) Energetska infrastruktura Unije bi morala biti odporna na neizogibne učinke podnebnih sprememb, ki naj bi nastali v Evropi kljub prizadevanjem za ublažitev. Krepitev prizadevanj za prilagajanje na podnebne spremembe, blaženje njihovih posledic, izgradnja odpornosti, preprečevanje naravnih nesreč in pripravljenost nanje so zato bistvenega pomena.

(12) Pri razvoju vseevropske energetske infrastrukture bi bilo treba upoštevati možnost spremembe namena obstoječe infrastrukture in opreme, kadar je to tehnično izvedljivo in najučinkovitejše.

(13) S projekti skupnega interesa se je občutno izboljšala zanesljivost oskrbe, ki je bila glavni razlog za sprejetje Uredbe (EU) št. 347/2013. Poleg tega je po oceni učinka, ki jo je opravila Komisija in ki je priložena sporočilu Komisije z dne 17. septembra 2020 z naslovom „Krepitev evropskih podnebnih ambicij do leta 2030 – Vlaganje v podnebno nevtralno prihodnost v korist naših državljanov“ pričakovati, da bo poraba zemeljskega plina občutno upadla, ker njegova nezmanjšana uporaba ni združljiva z ogljično nevtralnostjo. Po drugi strani se pričakuje, da bo v obdobju do leta 2050 občutno narasla poraba bioplina, obnovljivega in nizkoogljičnega vodika ter sintetičnih plinskih goriv. Plinska infrastruktura je zdaj bolje povezana in odpornost oskrbe se je od leta 2013 bistveno izboljšala. Načrtovanje energetske infrastrukture bi moralo odražati te spremembe na področju plina. Vendar vse države članice še niso v zadostni meri priključene na evropsko plinsko omrežje, zlasti otoške države članice se še vedno soočajo z velikimi izzivi, ki so povezani z zanesljivostjo oskrbe in energetsko osamitvijo. Čeprav naj bi se 78 % plinskih projektov skupnega interesa začelo izvajati do konca leta 2025, prihaja pri številnih projektih do znatnih zamud, tudi zaradi težav pri pridobivanju dovoljenj. Ta uredba zato ne bi smela negativno vplivati na projekte skupnega interesa, ki še ne bodo dokončani na datum začetka njene veljavnosti. Zato bi morali projekti skupnega interesa, ki so bili vključeni na peti seznam projektov skupnega interesa Unije, pripravljen na podlagi Uredbe (EU) št. 347/2013, za katere je pristojni organ sprejel vlogo v pregled, imeti možnost ohraniti svoje pravice in obveznosti glede dovoljenj za obdobje štirih let po datumu začetka veljavnosti te uredbe.

([9]) Direktiva 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 2003/55/ES (UL L 211, 14.8.2009, str. 94).

([10]) Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, str. 125).

([11]) Direktiva Sveta 2008/114/ES z dne 8. decembra 2008 o ugotavljanju in določanju evropske kritične infrastrukture ter o oceni potrebe po izboljšanju njene zaščite (UL L 345, 23.12.2008, str. 75).

(14) Pomen pametnih omrežij električne energije, ki ne prehajajo vedno fizične meje, pri doseganju ciljev energetske in podnebne politike Unije je bil priznan v sporočilu Komisije z dne 8. julija 2020 z naslovom „Gonilo za podnebno nevtralno gospodarstvo: strategija EU za povezovanje energetskega sistema“ (v nadaljnjem besedilu: strategija EU za povezovanje energetskega sistema). Merila za to kategorijo bi bilo treba poenostaviti, vključevati bi morala tehnološki razvoj glede inovacij in digitalnih vidikov in omogočati povezovanje energetskega sistema. Poleg tega bi bilo treba pojasniti vlogo predlagateljev projektov. Glede na pričakovano občutno povečanje povpraševanja po električni energiji v prometnem sektorju, zlasti za električna vozila ob avtocestah in na mestnih območjih, bi morale biti tehnologije pametnih omrežij v pomoč tudi pri izboljšanju z energetskim omrežjem povezane podpore za čezmejno visokozmogljivostno polnjenje, kar bi pripomoglo k razogljičenju prometnega sektorja.

(15) Strategija EU za povezovanje energetskega sistema je poudarila tudi potrebo po načrtovanju povezane energetske infrastrukture pri vseh nosilcih energije, infrastrukturah in sektorjih porabe. Izhodišče za tako povezovanje sistema sta uporaba načela „energijska učinkovitost na prvem mestu“ in celostni pristop k politiki in prek posameznih sektorjev. Strategija obravnava tudi potrebe po razogljičenju v sektorjih, v katerih je težko zmanjšati emisije, kot so deli industrije ali nekateri načini prevoza, kjer je neposredna elektrifikacija trenutno tehnično ali gospodarsko zahtevna. Med takimi naložbami so vodik in elektrolizatorji, ki napredujejo v smeri komercialne uvedbe v velikem obsegu. Sporočilo Komisije z dne 8. julija 2020 z naslovom „Strategija za vodik za podnebno nevtralno Evropo“ (v nadaljnjem besedilu: strategija za vodik) daje prednost pridobivanju vodika z električno energijo iz obnovljivih virov, ki je najčistejša rešitev in je najbolj združljiva s ciljem podnebne nevtralnosti Unije. V prehodnem obdobju pa so za hitrejše razogljičenje obstoječe proizvodnje vodika s poudarkom na raznolikem izboru čistih tehnologij in za zagon ekonomije obsega potrebne druge oblike nizkoogljičnega vodika.

(16) Poleg tega je Komisija v svoji strategiji za vodik prišla do zaključka, da je omrežna infrastruktura velikega obsega pomemben element za potrebno uvedbo vodika, ki ga lahko nudita samo Unija in notranji trg. Trenutno je na voljo zelo malo namenske infrastrukture za čezmejni transport vodika in trgovanje z njim ali za ustvarjanje vodikovih dolin. Tako infrastrukturo bi morala v velikem obsegu sestavljati sredstva, predelana iz sredstev za zemeljski plin, dopolnjevala pa bi jih nova sredstva, namenjena vodiku. Poleg tega je v strategiji za vodik postavljen strateški cilj povečanja nameščene moči elektrolizatorjev do leta 2030 na 40 gigavatov (GW), da bi se povečal obseg proizvodnje obnovljivega vodika in olajšalo razogljičenje sektorjev, ki so odvisni od fosilnih goriv, kot sta industrija ali promet. Zato bi morala politika vseevropskih energetskih omrežij zajemati novo infrastrukturo in infrastrukturo s spremenjeno namembnostjo za prenos in shranjevanje vodika ter obrate z elektrolizatorji. Infrastrukturo za prenos in shranjevanje vodika bi bilo treba vključiti tudi v desetletni razvojni načrt omrežja za celotno Unijo, da bi omogočili celovito in usklajeno oceno njunih stroškov in koristi za energetski sistem, vključno z njunim prispevkom k povezovanju in razogljičenju sektorja, tako da bi nastalo nosilno vodikovo omrežje Unije.

(17) Poleg tega bi bilo treba ustvariti novo kategorijo infrastrukture za pametna plinska omrežja, da bi se podprle naložbe, s katerimi se različni nizkoogljični plini in predvsem obnovljivi plini, kot so bioplin, biometan in vodik, vključujejo v plinsko omrežje in ki na podlagi inovativnih digitalnih tehnologij pomagajo pri upravljanju tako nastalega bolj zapletenega sistema.

(18) Pri doseganju podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050 se predvideva, da se bodo še vedno uporabljali industrijski procesi, ki oddajajo ogljikov dioksid. Takšen ogljikov dioksid šteje za neizogibnega, če njegovega nastajanja ni mogoče preprečiti kljub optimizaciji, na primer z energijsko učinkovitostjo ali elektrifikacijo s pomočjo energije iz obnovljivih virov. Razvoj infrastrukture za ogljikov dioksid bi moral privesti do znatnega neto zmanjšanja drugače neizogibnih emisij, kadar ni razumnih drugih možnosti. Zajemanje ogljikovega dioksida je zajeto v Direktivi 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta ([12]) za namene tokov ogljikovega dioksida, ki izvirajo iz obratov, zajetih v navedeni direktivi, in za namene geološkega shranjevanja na podlagi Direktive 2009/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta ([13]).

(19) V skladu z Uredbo (EU) št. 347/2013 mora predlagani projekt skupnega interesa v postopku priprave seznama projektov skupnega interesa Unije dokazati, da pomembno prispeva k vsaj enemu merilu iz sklopa meril, ki bi lahko vključeval trajnostnost, vendar ne nujno. Ta zahteva je v skladu s takratnimi posebnimi potrebami notranjega energetskega trga omogočila razvoj projektov skupnega interesa, ki so odpravljali samo tveganja v zvezi z zanesljivostjo oskrbe, tudi če niso izkazovali koristi v smislu trajnostnosti. Toda glede na razvoj potreb Unije po infrastrukturi, cilje razogljičenja in sklepe Evropskega sveta, sprejete 21. julija 2020, glede na katere bi morali biti odhodki Unije, skladni s cilji Pariškega sporazuma in načelom „ne škodujmo“ iz evropskega zelenega dogovora, bi

([12]) Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja) (UL L 334, 17.12.2010, str. 17).

([13]) Direktiva 2009/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o geološkem shranjevanju ogljikovega dioksida in spremembi Direktive Sveta 85/337/EGS, direktiv 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe (ES) št. 1013/2006 (UL L 140, 5.6.2009, str. 114).

bilo treba ustrezno ocenjevati trajnostnost v smislu vključevanja obnovljivih virov energije v omrežje oziroma zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, da bi zagotovili usklajenost politike vseevropskih energetskih omrežij z energetskimi in podnebnimi cilji Unije in njenim ciljem podnebne nevtralnosti do leta 2050, pri tem pa upoštevali tudi posebnosti vsake države članice pri doseganju cilja podnebne nevtralnosti. Trajnost omrežja za transport ogljikovega dioksida se meri s skupnim pričakovanim zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov v življenjskem ciklu projekta in odsotnostjo alternativnih tehnoloških rešitev za zagotovitev enake ravni zmanjšanja ogljikovega dioksida.

(20) Unija bi morala spodbujati infrastrukturne projekte za povezavo omrežij Unije z omrežji tretjih držav, ki so v obojestransko korist ter so potrebni za energetski prehod in doseganje podnebnih ciljev in ki izpolnjujejo tudi posebna merila za zadevne kategorije infrastrukture na podlagi te uredbe, zlasti za povezavo s sosednjimi državami in državami, s katerimi je Unija vzpostavila posebno sodelovanje na energetskem področju. Zato bi morala ta uredba v svoje področje uporabe vključiti projekte vzajemnega interesa, če so trajnostni in če lahko izkažejo pomembne neto družbeno-gospodarske koristi na ravni Unije in za najmanj eno tretjo državo. Taki projekti bi morali biti upravičeni do vključitve na seznam projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa Unije (v nadaljnjem besedilu: seznam Unije) pod pogojem, da ima politični okvir visoko stopnjo konvergence in je podprt z mehanizmi izvrševanja, ter če je izkazano, da prispevajo k splošnim ciljem energetske in podnebne politike Unije in tretjih držav v smislu zanesljivosti oskrbe in razogljičenja.

Za pogodbenice Evropskega gospodarskega prostora ali Energetske skupnosti se domneva visoka stopnja konvergence okvira politik ali pa jo je za druge tretje države mogoče dokazati z dvostranskimi sporazumi, ki vključujejo ustrezne določbe o ciljih podnebne in energetske politike za razogljičenje, in jo ob podpori Komisije dodatno oceni ustrezna regionalna skupina. Poleg tega bi morala tretja država, s katero Unija sodeluje pri razvoju projektov vzajemnega interesa, omogočati podoben časovni razpored za pospešeno izvajanje in druge ukrepe za podporo politike, kot je določeno v tej uredbi. Zato bi bilo treba projekte vzajemnega interesa obravnavati enako kot projekte skupnega interesa, tako da bi se, če ni določeno drugače, vse določbe, ki se nanašajo na projekte skupnega interesa, uporabljale tudi za projekte vzajemnega interesa. Pomembne neto družbeno-gospodarske koristi na ravni Unije bi bilo treba razumeti kot izboljšanje interoperabilnosti in delovanja notranjega trga, ki presega posamezne države članice. Pri projektih v zvezi s shranjevanjem ogljikovega dioksida, bi morali biti upravičeni le projekti, potrebni za omogočanje čezmejnega transporta in shranjevanje ogljikovega dioksida, pod pogojem, da so standardi in zaščitni ukrepi za preprečevanje uhajanja ogljikovega dioksida ter v zvezi s podnebjem, zdravjem ljudi in ekosistemi, kar zadeva varnost in učinkovitost trajnega shranjevanja ogljikovega dioksida vsaj na enaki ravni kot v Uniji. Domnevati bi bilo treba, da Evropski gospodarski prostor izpolnjuje te standarde in zaščitne ukrepe.

(21) Projekti vzajemnega interesa bi morali šteti kot dodatno orodje za širitev področja uporabe te uredbe na tretje države, ki presega projekte skupnega interesa, ki prispevajo k izvajanju prednostnega koridorja ali območja energetske infrastrukture iz Priloge I. Zato bi bil projekt s tretjo državo, ki prispeva k izvajanju prednostnega koridorja ali območja energetske infrastrukture, lahko upravičen do prijave za status projekta skupnega interesa na podlagi te uredbe. Na enak način so lahko projekti elektroenergetske povezanosti s tretjimi državami, ki so pridobili status projekta skupnega interesa na podlagi Uredbe (EU) št. 347/2013, izbrani kot projekti skupnega interesa, če so vključeni v izbirni postopek in v celoti izpolnjujejo merila za projekte skupnega interesa.

(22) Poleg tega mora Unija, če naj bi dosegla energetske in podnebne cilje Unije za leto 2030 in cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050, občutno povečati obseg proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov. Obstoječe kategorije energetske infrastrukture za prenos in shranjevanje električne energije so bistvenega pomena za vključitev znatnega povečanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov v energetsko omrežje. Za to je potrebno tudi povečanje naložb v izkoriščanje energije iz obnovljivih virov na morju, da bi dosegli najmanj 300 GW proizvodnje vetrne energije na morju, nameščene v skladu s strategijo Komisije za energijo iz obnovljivih virov na morju, ki je bila določena s sporočilom Komisije z dne 19. novembra 2020 z naslovom „Strategija EU za izkoriščanje možnosti energije iz obnovljivih virov na morju za podnebno nevtralno prihodnost“. Strategija vključuje radialne povezave med novimi vetrnimi zmogljivostmi na morju ter hibridne povezane projekte. Obravnavati bi bilo treba tudi vprašanje usklajevanja dolgoročnega načrtovanja in razvoja priobalnih in kopenskih omrežij električne energije. Zlasti pri načrtovanju priobalne infrastrukture bi se bilo treba oddaljiti od pristopa „vsak projekt posebej“ in dajati

prednost usklajenemu celostnemu pristopu, ki bi zagotavljal trajnostni razvoj integriranih priobalnih omrežij v skladu z možnostmi za izkoriščanje priobalnih obnovljivih virov energije v vsakem morskem bazenu, varstvom okolja in drugimi vrstami uporabe morja. Obstajati bi moral pristop, ki bi temeljil na prostovoljnem sodelovanju med državami članicami. Države članice bi morale biti še naprej odgovorne za odobritev projektov skupnega interesa, ki se nanašajo na njihovo ozemlje, ter povezane stroške.

(23) Zadevne države članice bi morale imeti možnost, da ocenijo koristi in stroške prednostnih koridorjev priobalnih omrežij za energijo iz obnovljivih virov in opravijo predhodno analizo delitve stroškov na ravni prednostnih koridorjev priobalnih omrežij ter s tem ustvarijo podlago za skupne politične zaveze za razvoj priobalne energije iz obnovljivih virov. Komisija bi morala skupaj z državami članicami in zadevnimi operaterji prenosnih sistemov ter nacionalnimi regulativnimi organi pripraviti navodila za posebne stroške in koristi in delitev stroškov za izvedbo načrtov za razvoj integriranega priobalnega omrežja, ki bi morala državam članicam omogočiti pripravo ustrezne ocene.

(24) Postopek desetletnega razvojnega načrta omrežja za celotno Unijo kot podlaga za določanje projektov skupnega interesa v kategorijah električne energije in plina se je izkazal za učinkovitega. Čeprav imajo Evropska mreža sistemskih operaterjev prenosnega omrežja za električno energijo (v nadaljnjem besedilu: ENTSO za električno energijo), Evropska mreža sistemskih operaterjev prenosnega omrežja za plin (v nadaljnjem besedilu: ENTSO za plin) ter operaterji prenosnih sistemov v tem postopku pomembno vlogo, je potrebno več pregleda, zlasti glede opredeljevanja scenarijev za prihodnost, ugotavljanja dolgoročnih vrzeli in ozkih grl v infrastrukturi ter ocenjevanja posameznih projektov, da bi okrepili zaupanje v ta postopek. Zato bi morali zaradi potrebe po neodvisni potrditvi Agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev (v nadaljnjem besedilu: Agencija) in Komisija imeti večjo vlogo v tem postopku, vključno v postopku priprave desetletnih razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo na podlagi uredb (ES) št. 715/2009 ([14]) in (EU) 2019/943 ([15]) Evropskega parlamenta in Sveta. Postopek desetletnega razvojnega načrta omrežja za celotno Unijo bi moral temeljiti na objektivnem, znanstveno utemeljenem prispevku neodvisnega znanstvenega organa, kot je Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe, in bi ga bilo treba čim učinkoviteje organizirati.

(25) ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin bi morala pri izvajanju svojih nalog pred sprejetjem desetletnih razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo opraviti obsežen postopek posvetovanja z vsemi ustreznimi deležniki. Posvetovanja bi morala biti odprta in pregledna ter organizirana pravočasno, da bi deležniki lahko izrazili svoja stališča pri pripravi ključnih faz desetletnih razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo, na primer pri razvoju scenarijev, opredelitvi infrastrukturnih vrzeli in pri metodologiji za analizo stroškov in koristi za oceno projektov. ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin bi morala ustrezno upoštevati prispevke deležnikov med posvetovanji in obrazložiti, kako sta jih upoštevala.

(26) V skladu s sklepi foruma za energetsko infrastrukturo iz leta 2020 je treba zagotoviti, da se vsi zadevni sektorji, kot so plin, električna energija in promet, obravnavajo celostno v postopkih načrtovanja za vso kopensko in priobalno infrastrukturo za prenos in distribucijo. Da bi upoštevali Pariški sporazum in dosegli podnebne cilje Unije za leto 2030 in cilje glede razvoja priobalne energije do leta 2040 ter njen cilj podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050, bi se moral okvir vseevropskih energetskih omrežij zanašati na pametnejši, bolj povezan, dolgoročni in optimiziran „sistem skupne energije“, in sicer z vzpostavitvijo okvira, ki bi omogočal obsežnejše usklajevanje pri načrtovanju infrastrukture med različnimi sektorji ter ustvarjal priložnosti za optimalno vključevanje različnih rešitev povezovanja, ki vključujejo različne elemente omrežja med različnimi infrastrukturami. To bi bilo treba zagotoviti z razvijanjem postopno povezanega modela, ki bi omogočal skladnost med metodologijami za posamezne sektorje na podlagi skupnih predpostavk in bi odražal medsebojne odvisnosti.

([14]) Uredba (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1775/2005 (UL L 211, 14.8.2009, str. 36).

([15]) Uredba (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 54).

(27) Pomembno je zagotoviti, da lahko status projekta skupnega interesa dobijo samo infrastrukturni projekti, pri katerih ne obstaja nobena razumna alternativna rešitev. Zato bi bilo treba načelo „energijska učinkovitost na prvem mestu“ upoštevati v poročilu o opredelitvi infrastrukturnih vrzeli, pripravljenem v skladu s to uredbo, in pri delu regionalnih skupin pri pripravi regionalnih seznamov predlaganih projektov. V skladu z načelom „energijska učinkovitost na prvem mestu“ bi bilo treba preučiti vse ustrezne alternative novi infrastrukturi za zagotavljanje prihodnjih infrastrukturnih potreb, ki bi lahko prispevale k odpravljanju opredeljenih infrastrukturnih vrzeli.

Regionalne skupine, ki jim pomagajo nacionalni regulativni organi, bi morale upoštevati predvidevanja in rezultate ocene infrastrukturnih vrzeli, pripravljene v skladu s to uredbo, in zagotoviti, da se načelo „energijska učinkovitost na prvem mestu“ v celoti odraža v postopku izbire projektov skupnega interesa. Poleg tega bi morali predlagatelji projektov med izvajanjem projekta poročati o skladnosti z okoljevarstveno zakonodajo in dokazati, da projekti ne škodujejo bistveno okolju v smislu člena 17 Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta ([16]). Pri obstoječih projektih skupnega interesa, ki so dosegli zadostno zrelost, bodo regionalne skupine to upoštevale pri izbiri projektov za naslednji seznam Unije.

(28) Za zagotovitev stabilnosti napetosti in frekvence bi bilo treba posebno pozornost nameniti stabilnosti evropskega omrežja električne energije v spreminjajočih se pogojih, zlasti glede na vse večji delež možnosti za prožnost, kot je trajnostno shranjevanje energije, in delež električne energije iz obnovljivih virov. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti prizadevanjem za ohranjanje in zagotavljanje zadovoljive ravni načrtovane nizkoogljične proizvodnje energije, da se zagotovi zanesljivost oskrbe državljanov in podjetij.

(29) Po tesnih posvetovanjih z vsemi državami članicami in deležniki je Komisija določila 14 prednostnih nalog za vseevropsko energetsko infrastrukturo, katerih izvedba je bistvenega pomena za dosego energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030 in njen cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050. Te prednostne naloge zajemajo različne geografske regije ali tematska področja na področju prenosa in shranjevanja električne energije, priobalnih omrežij za energijo iz obnovljivih virov, prenosa in shranjevanja vodika, elektrolizatorjev, pametnih plinskih omrežij, pametnih omrežij električne energije in transporta ter shranjevanja ogljikovega dioksida.

(30) Projekti skupnega interesa bi morali biti skladni s skupnimi, preglednimi in objektivnimi merili glede na njihov prispevek k ciljem energetske politike. Da bi bili upravičeni do uvrstitve na sezname Unije, bi morali biti projekti na področju električne energije in vodika vključeni v zadnji razpoložljivi desetletni razvojni načrt omrežja za celotno Unijo. Ker vodikova infrastruktura trenutno ni vključena v desetletni razvojni načrt omrežja za celotno Unijo, bi se morala ta zahteva za projekte na področju vodika uporabljati šele od 1. januarja 2024 za drugi seznam Unije, ki bo določen na podlagi te uredbe.

(31) Ustanoviti bi bilo treba regionalne skupine, ki bodo predlagale in pregledale projekte skupnega interesa, kar bo omogočilo sestavo regionalnih seznamov projektov skupnega interesa. Za zagotovitev splošnega soglasja bi morale te regionalne skupine poskrbeti za tesno sodelovanje med državami članicami, nacionalnimi regulativnimi organi, predlagatelji projektov in zadevnimi deležniki. V okviru tega sodelovanja bi morali nacionalni regulativni organi regionalnim skupinam po potrebi svetovati med drugim o izvedljivosti regulativnih vidikov predlaganih projektov in o izvedljivosti predlaganega časovnega razporeda regulativne odobritve.

(32) Sodelovanje med regionalnimi skupinami bi bilo treba okrepiti in dodatno spodbujati, da bi povečali učinkovitost postopka. Komisija mora imeti pomembno vlogo pri spodbujanju tega sodelovanja z vidika obravnave morebitnega učinka projektov na druge regionalne skupine.

([16]) Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L 198, 22.6.2020, str. 13).

(33) Nov seznam Unije bi bilo treba pripraviti vsaki dve leti. Projekti skupnega interesa, ki so dokončani ali ne izpolnjujejo več ustreznih meril in zahtev, določenih v tej uredbi, ne bi smeli biti uvrščeni na naslednji seznam Unije. Zato bi morali biti obstoječi projekti skupnega interesa, ki bodo uvrščeni na naslednji seznam Unije, predmet istega izbirnega postopka za oblikovanje regionalnih seznamov in seznama Unije, ki se uporablja za predlagane projekte. Vendar bi bilo treba v največji možni meri zmanjšati upravno obremenitev, na primer z uporabo predhodno predloženih informacij in z upoštevanjem letnih poročil predlagateljev projekta. Zato bi se moral za obstoječe projekte skupnega interesa, pri katerih je bil dosežen občuten napredek, uporabljati racionaliziran postopek vključitve v desetletni razvojni načrt omrežja za celotno Unijo.

(34) Projekte skupnega interesa bi bilo treba izvesti čim prej ter jih skrbno spremljati in ocenjevati, pri tem pa ustrezno upoštevati zahteve za udeležbo deležnikov in okoljsko zakonodajo ter ohranjati nizko upravno breme za predlagatelje projekta. Komisija bi morala imenovati evropske koordinatorje za projekte, ki se soočajo s posebnimi težavami ali zamudami. V postopku izbire za naslednje sezname Unije bi bilo treba za posamezne projekte upoštevati napredek pri izvajanju teh projektov ter izpolnjevanje obveznosti iz te uredbe.

(35) Postopek izdaje dovoljenj ne bi smel povzročiti upravnih obremenitev, ki ne bi bile v sorazmerju z velikostjo ali zapletenostjo projekta, ter ne bi smel ovirati razvoja vseevropskih omrežij in dostopa do trga.

(36) Načrtovanje in izvajanje projektov skupnega interesa Unije na področju energetske, prometne in telekomunikacijske infrastrukture bi moralo biti usklajeno, da bi ustvarjalo sinergije, kadar je to izvedljivo iz splošnega gospodarskega, tehničnega, okoljskega, podnebnega vidika ali vidika prostorskega načrtovanja, ob ustreznem upoštevanju relevantnih varnostnih vidikov. Tako bi lahko pri načrtovanju različnih vseevropskih omrežij dali prednost povezovanju prometnih, komunikacijskih in energetskih omrežij, da bi zagotovili minimalno obremenitev prostora. Za povezovanje energetskih sistemov v različnih sektorjih je potrebna skupna vizija o omrežjih, pri tem pa je treba po možnosti zagotoviti ponovno uporabo obstoječih ali opuščenih poti, da bi se čim bolj zmanjšali negativni socialni, gospodarski, okoljski, podnebni in finančni učinki.

(37) Projekti skupnega interesa bi morali dobiti prednostni status na nacionalni ravni, da bi se zagotovila hitra upravna obravnava in obravnava po postopku za nujne zadeve v vseh sodnih postopkih in postopkih reševanja sporov v zvezi z njimi. Pristojni organi bi jih morali obravnavati kot projekte v javnem interesu. Iz razlogov prevladujočega javnega interesa bi morali projekti s škodljivim učinkom na okolje dobiti dovoljenje, kadar so izpolnjeni vsi pogoji iz Direktive 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta ([17]) in Direktive Sveta 92/43/EGS ([18]).

(38) Da bi se zagotovil uspeh projektov in omejilo nasprotovanje projektom, je bistvenega pomena, da se deležnikom, tudi civilni družbi, zagotovijo informacije in se z njimi opravijo posvetovanja.

(39) Za manjšo zapletenost, večjo učinkovitost in preglednost ter pomoč pri krepitvi sodelovanja med državami članicami bi moral obstajati pristojni organ ali več pristojnih organov, ki bi povezovali ali usklajevali vse postopke izdaje dovoljenj.

(40) Za poenostavitev in pospešitev postopka izdaje dovoljenj za priobalna omrežja za energijo iz obnovljivih virov bi bilo treba določiti edinstvene kontaktne točke za čezmejne priobalne projekte s seznama Unije, da bi se zmanjšalo upravno breme za razvijalce projektov. Edinstvene kontaktne točke bi morale zmanjšati zapletenost, izboljšati učinkovitost in pospešiti postopek izdaje dovoljenj za priobalna sredstva za prenos energije, ki pogosto prečkajo več območij različnih pristojnosti

([17]) Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1).

([18]) Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7).

(41) Kljub obstoju ustaljenih standardov za zagotovitev udeležbe javnosti v okoljskih postopkih odločanja, ki se pri projektih skupnega interesa v celoti uporabljajo, so na podlagi te uredbe še vedno potrebni dodatni ukrepi za zagotovitev najvišjih možnih standardov preglednosti in udeležbe javnosti pri vseh pomembnih zadevah v postopku izdaje dovoljenj za projekte skupnega interesa. Kadar je predhodno posvetovanje predpisano že v nacionalnih pravilih z enakimi ali višjimi standardi kot v tej uredbi, bi moralo biti predhodno posvetovanje pred začetkom postopka izdaje dovoljenj neobvezno in pri njem ne bi smelo prihajati do podvajanja pravnih zahtev.

(42) Ustrezno in usklajeno izvajanje direktiv 2001/42/ES ([19]) in 2011/92/EU ([20]) Evropskega parlamenta in Sveta in, kadar je ustrezno, Konvencije Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah ([21]), podpisane v Aarhusu 25. junija 1998, (v nadaljnjem besedilu: Aarhuška konvencija) ter Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje ([22]), podpisane v Espooju 25. februarja 1991, (v nadaljnjem besedilu: Konvencija iz Espooja) bi moralo zagotoviti harmonizacijo glavnih načel presoje vplivov na okolje in podnebje, tudi na čezmejni ravni. Komisija je izdala navodila, v katerih državam članicam podaja usmeritve za oblikovanje primernih zakonodajnih in nezakonodajnih ukrepov za racionalizacijo postopkov okoljske presoje za energetsko infrastrukturo in za zagotovitev skladne uporabe postopkov okoljske presoje, ki jih za projekte skupnega interesa določa pravo Unije. Države članice bi morale usklajevati svoje ocene za projekte skupnega interesa in po potrebi ocene izvesti skupaj. Države članice bi bilo treba spodbujati k izmenjavi primerov dobre prakse in k izgradnji upravnih zmogljivosti v postopku izdaje dovoljenj.

(43) Pomembno je racionalizirati in izboljšati postopek izdaje dovoljenj, hkrati pa, kolikor je mogoče in ob upoštevanju načela subsidiarnosti, spoštovati nacionalne pristojnosti in postopke za izgradnjo nove energetske infrastrukture. Glede na nujnost razvoja energetske infrastrukture bi bilo treba pri poenostavitvi postopka izdaje dovoljenj določiti natančen rok za sprejem odločitve ustreznih organov v zvezi z izgradnjo projekta. Ta rok bi moral spodbujati učinkovitejšo opredelitev in obravnavo postopkov in ne bi smel v nobenem primeru ogrožati visokih standardov varovanja okolja v skladu z okoljevarstveno zakonodajo ter udeležbe javnosti. Ta uredba bi morala določiti najdaljše roke. Vendar si države članice lahko prizadevajo za krajše roke, kadar je to izvedljivo, zlasti v zvezi s projekti, kot so pametna omrežja, pri katerih morda niso potrebni tako zapleteni postopki izdaje dovoljenj kakor pri infrastrukturi za prenos. Za zagotovitev spoštovanja rokov bi morali biti odgovorni pristojni organi.

(44) Države članice bi morale imeti možnost, da po potrebi v celovite odločitve vključijo odločitve, sprejete v okviru pogajanj s posameznimi lastniki zemljišč o dovoljenju za dostop, lastništvu ali pravici do uporabe lastnine, lastništvu v kontekstu prostorskega načrtovanja, ki določa namensko rabo zemljišč posameznega območja, vključno z drugimi razvojnimi vidiki, kot so ceste, železnice, stavbe ter naravovarstvena območja, in ki ni namenjeno izključno za načrtovani projekt, ter odločitve o izdaji dovoljenj za uporabo. V povezavi s postopkom izdaje dovoljenj bi morala obstajati možnost, da projekt skupnega interesa vključuje z njim povezano infrastrukturo v obsegu, ki je bistven za izgradnjo ali delovanje projekta. Ta uredba, zlasti določbe o izdaji dovoljenj, udeležbi javnosti in izvajanju projektov skupnega interesa, bi se morala uporabljati brez poseganja v pravo Unije in mednarodno pravo, vključno z določbami o varovanju okolja in zdravja ljudi ter določbami sprejetimi na podlagi skupne ribiške in celostne pomorske politike, zlasti Direktive 2014/89/EU Evropskega parlamenta in Sveta ([23]).

(45) Stroške razvoja, izgradnje, delovanja in vzdrževanja projektov skupnega interesa bi morali na splošno v celoti kriti uporabniki infrastrukture. Pri razdelitvi stroškov bi bilo treba zagotoviti, da se končnih uporabnikov ne obremenjeni nesorazmerno, še posebej, če bi to lahko vodilo v energetsko revščino. Projekti skupnega interesa bi morali biti upravičeni do čezmejne razdelitve stroškov, kadar ocena povpraševanja na trgu ali pričakovanih učinkov tarif kaže, da stroškov ne bo mogoče kriti s tarifami, ki jih plačujejo uporabniki infrastrukture.

([19]) Direktiva 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (UL L 197, 21.7.2001, str. 30).

([20]) Direktiva 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L 26, 28.1.2012, str. 1).

([21]) UL L 124, 17.5.2005, str. 4.

([22]) UL C 104, 24.4.1992, str. 7.

([23]) Direktiva 2014/89/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje (UL L 257, 28.8.2014, str. 135).

(46) Podlaga za razpravo o ustrezni razporeditvi stroškov bi morala biti analiza stroškov in koristi infrastrukturnega projekta, izvedenega na podlagi harmonizirane metodologije za analizo celotnega energetskega sistema, z uporabo vseh ustreznih scenarijev v okviru desetletnih razvojnih načrtov omrežij za celotno Unijo, pripravljenih na podlagi uredb (ES) št. 715/2009 in (EU) 2019/943 in ki jih pregleda Agencija, ter dodatnih scenarijev za načrtovanje razvoja omrežja, kar bo omogočilo zanesljivo analizo prispevka projekta skupnega interesa k energetski politiki Unije glede razogljičenja, povezovanja trgov, konkurence, trajnostnosti in zanesljivosti oskrbe. V tej analizi se lahko upoštevajo kazalniki in ustrezne referenčne vrednosti za primerjavo stroškov naložbe na enoto. Kadar so uporabijo dodatni scenariji, bi morali ti biti skladni z energetskimi in podnebnimi cilji Unije za leto 2030 in njenim ciljem podnebne nevtralnosti do leta 2050, prav tako pa bi morali zanje opraviti obsežen postopek posvetovanja in nadzora.

(47) Na vedno bolj povezanem notranjem energetskem trgu so potrebna jasna in pregledna pravila čezmejne razporeditve stroškov za spodbujanje naložb v čezmejno infrastrukturo in projekte s čezmejnim učinkom. Bistvenega pomena je zagotoviti stabilen finančni okvir za razvoj projektov skupnega interesa ter hkrati čim bolj zmanjšati potrebo po finančni podpori, obenem pa z ustreznimi spodbudami in finančnimi mehanizmi spodbuditi zainteresirane vlagatelje. Pri odločanju o čezmejni razporeditvi stroškov bi morali nacionalni regulativni organi v celotnem znesku čezmejno razporejati dejansko nastale stroške naložb, kot je to ustrezno glede na njihove nacionalne pristope in metodologije za podobno infrastrukturo, in jih vključiti v nacionalne tarife, nato pa po potrebi ugotoviti, ali bi njihov vpliv na nacionalne tarife lahko pomenil nesorazmerno obremenitev za odjemalce v njihovi državi članici. Nacionalni regulativni organi bi se morali izogniti tveganju dvojne podpore za projekte ob upoštevanju dejanskih ali ocenjenih stroškov in prihodkov. Te stroške in prihodke bi bilo treba upoštevati samo toliko, kolikor so povezani s projekti in namenjeni za kritje zadevnih stroškov.

(48) Obstaja potreba po čezmejnih projektih, ki pozitivno vplivajo na energetsko omrežje Unije, kot so pametna omrežja električne energije ali elektrolizatorji, brez skupne fizične meje.

(49) Zakonodaja notranjega energetskega trga določa, da se ustrezne spodbude za naložbe zagotovijo s tarifami za dostop do omrežij. Vendar bo verjetno več vrst projektov skupnega interesa imelo zunanje učinke, ki jih morda ne bo mogoče v celoti zajeti in povrniti z običajnim sistemom tarif. Nacionalni regulativni organi bi morali pri uporabi zakonodaje notranjega energetskega trga zagotoviti stabilen in predvidljiv regulativni in finančni okvir s spodbudami za projekte skupnega interesa, vključno z dolgoročnimi spodbudami, sorazmernimi z ravnijo posebnega tveganja projekta. Ta okvir bi moral veljati zlasti za čezmejne projekte, inovativne tehnologije prenosa električne energije, ki omogočajo obsežno povezovanje energije iz obnovljivih virov, distribuiranih virov energije ali odziva na povpraševanje v povezanih omrežjih, in energetsko tehnologijo ter projekte digitalizacije, pri katerih bo verjetno prihajalo do večjih tveganj kot pri podobnih projektih znotraj ene same države članice ali pri katerih se obetajo večje koristi za Unijo. Poleg tega bi morali projekti z visokimi odhodki poslovanja imeti tudi dostop do primernih naložbenih spodbud. Zlasti pri priobalnih omrežjih za energijo iz obnovljivih virov, ki imajo hkrati vlogo povezovalnih daljnovodov za električno energijo in povezave projektov priobalne proizvodnje energije iz obnovljivih virov, bodo tveganja verjetno večja kot pri primerljivih kopenskih infrastrukturnih projektih, ker so neločljivo povezana s proizvodnimi sredstvi, to pa prinaša regulativna tveganja, tveganja glede financiranja, kot so potreba po predhodnih naložbah, tržna tveganja in tveganja v zvezi z uporabo novih inovativnih tehnologij.

(50) Ta uredba bi se morala uporabljati samo za izdajanje dovoljenj za projekte skupnega interesa, sodelovanje javnosti v njih in njihovo regulativno obravnavo. Države članice bi morale vseeno imeti možnost, da kljub temu sprejmejo nacionalne določbe o uporabi enakih ali podobnih nacionalnih pravil za druge projekte, ki nimajo statusa projektov skupnega interesa, v okviru področja uporabe te uredbe. Države članice bi morale imeti možnost, da v zvezi z regulativnimi spodbudami sprejmejo nacionalne določbe o uporabi enakih ali podobnih pravil za projekte skupnega interesa, ki spadajo v kategorijo shranjevanja električne energije.

(51) Države članice, ki projektom energetske infrastrukture trenutno ne dajejo najvišje možne nacionalne pomembnosti v postopku izdaje dovoljenj, bi bilo treba spodbuditi, da razmislijo o uvedbi take visoke nacionalne pomembnosti, zlasti po opravljeni oceni, ali bi to omogočilo hitrejši postopek izdaje dovoljenj.

(52) Države članice, ki trenutno nimajo hitrih ali nujnih sodnih postopkov, ki bi se uporabljali za projekte energetske infrastrukture, bi bilo treba spodbuditi, da razmislijo o uvedbi takih postopkov, zlasti po opravljeni oceni, ali bi to omogočilo hitrejše izvajanje takih projektov.

(53) Uredba (EU) št. 347/2013 je pokazala, da ima izkoriščanje zasebnega financiranja preko znatne finančne pomoči Unije dodano vrednost pri omogočanju izvajanja projektov evropskega pomena. Zaradi gospodarskih in finančnih razmer ter proračunskih omejitev bi bilo treba nadaljevati z usmerjeno podporo v obliki nepovratnih sredstev in finančnih instrumentov v okviru večletnega finančnega okvira, da bi čim bolj povečali koristi za državljane Unije in privabili nove vlagatelje v prednostne koridorje in območja energetske infrastrukture iz priloge k tej uredbi, ter hkrati ohranili minimalen prispevek iz proračuna Unije.

(54) Projekti skupnega interesa bi morali biti upravičeni do finančne pomoči Unije za študije, pod nekaterimi pogoji pa tudi za dela na podlagi Uredbe (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta ([24]) v obliki nepovratnih sredstev ali inovativnih finančnih instrumentov, s katerimi bi za projekte skupnega interesa, ki v sedanjem regulativnem okviru in tržnih pogojih niso izvedljivi, zagotovili podporo, ki bi bila prilagojena vsakemu projektu posebej. Pomembno je preprečiti vsako izkrivljanje konkurence, zlasti med projekti, ki prispevajo k uresničevanju istega prednostnega koridorja Unije. Taka finančna pomoč bi morala zagotoviti potrebne sinergije s strukturnima skladoma, da bi financirali pametna energetska distribucijska omrežja, in z mehanizmom Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov, vzpostavljenim z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2020/1294 ([25]), na podlagi člena 33(1) Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta ([26]).

Za naložbe v projekte skupnega interesa bi se morala uporabljati tristopenjska logika. Prvič, trg bi moral imeti prednost pri naložbah. Drugič, če trg ne bi zagotovil naložb, bi bilo treba preučiti regulativne rešitve, po potrebi prilagoditi zadevni regulativni okvir in zagotoviti njegovo pravilno uporabo. Tretjič, kadar prva dva koraka ne zadostujeta za zagotovitev potrebnih naložb pri projektih skupnega interesa, bi morala obstajati možnost za dodelitev finančne pomoči Unije, kadar projekt skupnega interesa izpolnjuje veljavna merila za upravičenost. Projekti skupnega interesa bi lahko bili upravičeni tudi do pomoči v okviru programa InvestEU kot dopolnila financiranju z nepovratnimi sredstvi.

(55) Unija bi morala omogočiti izvajanje energetskih projektov v prikrajšanih, slabše povezanih, obrobnih, najbolj oddaljenih ali izoliranih regijah, da bi se omogočil dostop do vseevropskih energetskih omrežij in tako pospešil proces razogljičenja in zmanjšala odvisnost od fosilnih goriv.

(56) Kadar v državi članici ni operaterja prenosnega sistema, se sklicevanje nanj v tej uredbi smiselno uporablja za operaterje distribucijskih sistemov.

(57) Nepovratna sredstva za dela v zvezi s projekti vzajemnega interesa bi morala biti na razpolago pod enakimi pogoji kot za druge kategorije, kadar prispevajo k energetskim in podnebnim ciljem Unije za leto 2030 in kadar so cilji razogljičenja tretje države skladni s Pariškim sporazumom.

([24]) Uredba (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1316/2013 in (EU) št. 283/2014 (UL L 249, 14.7.2021, str. 38).

([25]) Izvedbena uredba Komisije (EU) 2020/1294 z dne 15. septembra 2020 o mehanizmu Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov (UL L 303, 17.9.2020, str. 1).

([26]) Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

(58) Zato bi bilo treba ustrezno spremeniti uredbe (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 ([27]) in (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta ter direktivi 2009/73/ES in (EU) 2019/944.

(59) Kadar je cilj spremembe namena infrastrukture za zemeljski plin razogljičenje plinskih omrežij z omogočanjem namenske uporabe čistega vodika, bi lahko prehodno obdobje omogočilo transport ali shranjevanje vnaprej določene mešanice vodika z zemeljskim plinom ali biometanom. Mešanje vodika z zemeljskim plinom ali biometanom bi se lahko uporabilo za okrepitev zmogljivosti za proizvodnjo vodika in olajšanje transporta vodika. Za zagotovitev prehoda na vodik bi moral predlagatelj projekta tudi s komercialnimi pogodbami dokazati, da bodo do konca prehodnega obdobja sredstva za zemeljski plin postala sredstva, namenjena vodiku, in da se bo v prehodnem obdobju uporaba vodika povečala. Agencija bi morala v okviru spremljanja preveriti pravočasen prehod projekta na sredstvo, namenjeno vodiku. Za vsako financiranje teh projektov na podlagi Uredbe (EU) 2021/1153 v prehodnem obdobju bi bilo treba v sporazumu o dodelitvi sredstev določiti pogoj za vračilo financiranja v primeru zamude pri pravočasnem prehodu projekta na sredstvo, namenjeno vodiku, in ustrezne določbe za izvrševanje tega pogoja.

(60) V skladu s sklepi Evropskega sveta z dne 4. februarja 2011, da po letu 2015 nobena država članica ne bi več smela biti izolirana od evropskih plinskih in električnih omrežij niti ne bi smelo pomanjkanje ustreznih povezav ogrožati njene energetske varnosti, je namen te uredbe zagotoviti dostop do vseevropskih energetskih omrežij z odpravo energetske osamitve Cipra in Malte, ki še vedno nista povezana z vseevropskim plinskim omrežjem. Ta cilj bi bilo treba doseči tako, da se projektom v fazi razvoja ali načrtovanja, katerim je bil odobren status projekta skupnega interesa na podlagi Uredbe (EU) št. 347/2013, omogoči ohranitev njihovega statusa, dokler Ciper in Malta ne bosta povezana z vseevropskim plinskim omrežjem. Poleg prispevanja k razvoju trga energije iz obnovljivih virov, prožnosti in odpornosti energetskega sistema in zanesljivosti oskrbe bodo ti projekti zagotovili dostop do prihodnjih energetskih trgov, vključno z vodikom, in prispevali k doseganju splošnih energetskih in podnebnih ciljev Unije.

(61) Projekti skupnega interesa ne bi smeli biti upravičeni do finančne pomoči Unije, kadar so predlagatelji projektov, operaterji ali vlagatelji v kateri od situacij za izključitev, navedenih v členu 136 Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta ([28]), kot na primer v primerih obsodbe zaradi goljufije, korupcije ali ravnanja, povezanega s hudodelsko združbo. Moralo bi biti mogoče, da se projekt skupnega interesa odstrani s seznama Unije, če je vključitev na seznam temeljila na netočnih informacijah, ki so bile odločujoče za vključitev, ali če projekt ni v skladu s pravom Unije. Za projekt skupnega interesa, ki se nahaja v državah članicah, za katere velja odstopanje na podlagi te uredbe, bi morale te države članice pri podpori katerekoli vloge za financiranje na podlagi Uredbe (EU) 2021/1153 za take projekte zagotoviti, da projekti ne koristijo neposredno ali posredno osebam ali subjektom, ki so v kateri od situacij za izključitev, navedenih v členu 136 Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.

(62) Da bi se zagotovil pravočasen razvoj bistvenih projektov energetske infrastrukture za Unijo, bi moral peti seznam projektov skupnega interesa Unije veljati, dokler ne začne veljati prvi seznam projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa Unije, pripravljen na podlagi te uredbe. Poleg tega bi morale za omogočanje razvoja, spremljanja in financiranja projektov skupnega interesa s petega seznama Unije ostati veljavne tudi nekatere določbe Uredbe (EU) št. 347/2013 in učinkovati, dokler ne začne veljati prvi seznam projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa Unije, pripravljen na podlagi te uredbe.

([27]) Uredba (EU) 2019/942 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (UL L 158, 14.6.2019, str. 22).

([28]) Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

(63) Uredbo (EU) št. 347/2013 bi bilo zato treba razveljaviti.

(64) Za zagotovitev, da bodo na seznamu Unije samo projekti, ki najbolj prispevajo k izvajanju prednostnih koridorjev in območij strateške energetske infrastrukture, iz priloge k tej uredbi, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte za spremembo prilog k tej uredbi za sprejetje in pregled seznama Unije, ob upoštevanju pravice držav članic do odobritve projektov s seznama Unije, povezanih z njihovim ozemljem. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje ([29]). Komisija bi morala pri pripravi in oblikovanju delegiranih aktov zagotoviti, da se ustrezni dokumenti posredujejo Evropskemu parlamentu in Svetu sočasno, pravočasno in na ustrezen način. Kadar Evropski parlament in Svet menita, da je to potrebno, se lahko njuni strokovnjaki udeležijo sestankov strokovnih skupin Komisije v zvezi s pripravo delegiranih aktov, na katere so vabljeni strokovnjaki iz držav članic.

Za Komisijo so pri sprejemanju delegiranih aktov o določitvi seznamov Unije zelo pomembne razprave v regionalnih skupinah. Zato je primerno, da sta, kolikor je možno in združljivo z okvirom te uredbe, Evropski parlament in Svet obveščena o sestankih regionalnih skupin in da lahko v skladu z Medinstitucionalnim sporazumom z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje nanje pošljeta strokovnjake. Ker je treba zagotoviti, da bodo cilji te uredbe doseženi, bi moralo glede na obstoječe število projektov s seznama Unije, skupno število projektov na tem seznamu ostati obvladljivo, in zato ne bi smelo biti bistveno večje od 220.

(65) Ker ciljev te uredbe, in sicer razvoja in interoperabilnosti vseevropskih energetskih omrežij ter povezave s takšnimi omrežji, ki prispevajo k zagotavljanju blaženja podnebnih sprememb, zlasti doseganja energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030 in njenega cilja podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050, in zagotavljanju povezav, energetske varnosti, povezovanja trgov in sistemov, konkurence, ki koristi vsem državam članicam, in dostopnih cen energije, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov predlaganega ukrepa lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Predmet urejanja, cilji in področje uporabe

1. Ta uredba določa smernice za pravočasen razvoj in interoperabilnost prednostnih koridorjev in območij vseevropske energetske infrastrukture (v nadaljnjem besedilu: prednostni koridorji in območja energetske infrastrukture) iz Priloge I, ki prispevajo k zagotavljanju blaženja podnebnih sprememb, zlasti doseganja energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030 in njenega cilja podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050, in zagotavljanju povezav, energetske varnosti, povezovanja trgov in sistemov, konkurence, ki koristi vsem državam članicam, in dostopnih cen energije.

([29]) UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

2. Ta uredba zlasti:

(a) določa opredelitev projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa s seznama Unije, vzpostavljenih na podlagi člena 3 (v nadaljnjem besedilu: seznam Unije);

(b) omogoča pravočasno izvajanje projektov s seznama Unije s poenostavitvijo, tesnejšim usklajevanjem in hitrejšim postopkom izdaje dovoljenj ter večjo preglednostjo in udeležbo javnosti;

(c) določa pravila za čezmejno razporeditev stroškov in s tveganji povezanimi pobudami za projekte s seznama Unije;

(d) določa pogoje za upravičenost projektov s seznama Unije do finančne pomoči Unije;

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se, poleg opredelitev pojmov iz uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2018/1999, (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 ter direktiv 2009/73/ES, (EU) 2018/2001 ([30]) in (EU) 2019/944, uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

(1) „energetska infrastruktura“ pomeni vse objekte ali pripadajoče naprave, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture, ki se nahaja v Uniji ali povezuje Unijo z eno ali več tretjimi državami;

(2) „ozko grlo v energetski infrastrukturi“ pomeni omejitev fizičnih tokov v energetskem sistemu zaradi nezadostne prenosne zmogljivosti, kar med drugim vključuje tudi odsotnost infrastrukture;

(3) „celovita odločitev“ pomeni odločitev ali niz odločitev organa ali organov države članice, razen odločitev sodišč, na podlagi katerih se ugotovi, ali je predlagatelju projekta dovoljena gradnja energetske infrastrukture za izvedbo projekta skupnega interesa ali projekta vzajemnega interesa, tako da lahko začne ali naroči in začne potrebna gradbena dela (faza „pripravljeno za gradnjo“) brez poseganja v morebitno odločitev v upravnem pritožbenem postopku;

(4) „projekt“ pomeni enega ali več vodov, cevovodov, objektov, opreme ali inštalacij, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz Priloge II;

(5) „projekt skupnega interesa“ pomeni projekt, ki je nujen za izvajanje prednostnih koridorjev in območij energetske infrastrukture iz Priloge I in ki je na seznamu Unije;

(6) „projekt vzajemnega interesa“ pomeni projekt, ki ga predlaga Unija v sodelovanju s tretjimi državami na podlagi pisem podpore vlad neposredno prizadetih tretjih držav ali drugih nezavezujočih dogovorov in ki spada v eno od kategorij energetske infrastrukture iz točke 1(a) ali (f), točke 3(a) ali točke 5(a) ali (c) Priloge II, prispeva k energetskim in podnebnim ciljem Unije za leto 2030 in njenemu cilju podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter je na seznamu Unije;

(7) „konkurirajoči projekti“ pomeni projekte, ki v celoti ali delno obravnavajo isto ugotovljeno infrastrukturno vrzel ali regionalno infrastrukturno potrebo;

(8) „predlagatelj projekta“ pomeni eno od naslednjega:

  (a) operaterja prenosnega omrežja, operaterja distribucijskega omrežja ali drugega operaterja ali vlagatelja, ki razvija projekt s seznama Unije;

  (b) če obstaja več kot en operater prenosnega omrežja, operater distribucijskega omrežja, drug upravljavec ali vlagatelj ali skupina teh oseb, je to pravna oseba v skladu z veljavnim nacionalnim pravom, ki je bila določena s pogodbo med njimi in lahko sprejema pravne obveznosti ter nosi finančno odgovornost v imenu pogodbenih strank;

(9) „pametno omrežje električne energije“ pomeni omrežje električne energije, tudi na otokih, ki niso povezani ali niso dovolj povezani z vseevropskimi energetskimi omrežji, v katerem je omogočeno stroškovno učinkovito povezovanje in aktivni nadzor nad ravnanjem in ukrepi vseh z njim povezanih uporabnikov, vključno s proizvajalci, odjemalci in

([30]) Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

proizvajalci-odjemalci, da se zagotovi gospodarsko učinkovit in trajnosten elektroenergetski sistem z nizkimi izgubami in visoko stopnjo vključevanja obnovljivih virov energije, zanesljivosti oskrbe in varnosti, in v katerem lahko upravljavec omrežja digitalno spremlja dejanja nanj priključenih uporabnikov ter informacijske in komunikacijske tehnologije za komunikacijo s povezanimi upravljavci omrežij, proizvajalci, objekti za shranjevanje energije ter potrošniki ali proizvajalci-odjemalci, da bi prenašal in distribuiral električno energijo na trajnosten, stroškovno učinkovit in varen način;

(10) „pametno plinsko omrežje“ pomeni plinsko omrežje, v katerega se z uporabo inovativnih in digitalnih rešitev stroškovno učinkovito vključujejo različni viri nizkoogljičnega in zlasti obnovljivega plina v skladu s potrebami odjemalcev in zahtevami glede kakovosti plina, da bi se zmanjšal ogljični odtis z njim povezane porabe plina, omogočil večji delež obnovljivih in nizkoogljičnih plinov ter ustvarile povezave z drugimi nosilci energije in sektorji, tudi s tem povezano fizično nadgradnjo, če je nepogrešljiva za delovanje opreme in naprav za vključevanje nizkoogljičnih plinov in zlasti obnovljivih plinov;

(11) „zadevni organ“ pomeni organ, ki je na podlagi nacionalnega prava pristojen za izdajo raznih dovoljenj ali odobritev v zvezi z načrtovanjem, zasnovo in gradnjo nepremičnih sredstev, tudi energetske infrastrukture;

(12) „nacionalni regulativni organ“ pomeni nacionalni regulativni organ, imenovan v skladu s členom 39(1) Direktive 2009/73/ES, ali regulativni organ na nacionalni ravni, imenovan v skladu s členom 57 Direktive (EU) 2019/944;

(13) „ustrezni nacionalni regulativni organ“ pomeni nacionalni regulativni organ v državah članicah, ki so gostiteljice projektov, in državah članicah, v katerih ima projekt znaten pozitiven učinek;

(14) „dela“ pomeni nakup, dobavo in uporabo sestavnih elementov, sistemov in storitev vključno s programsko opremo, izvajanje razvoja, spremembe namena ter aktivnosti gradnje in montaže projekta, tehnično potrditev montaže ter začetek uporabe projekta;

(15) „študije“ pomeni dejavnosti, potrebne za pripravo projekta na izvajanje, kot so pripravljalne študije, investicijska in druga dokumentacija, študije v zvezi z ocenjevanjem, preizkusi in potrjevanjem, tudi programske opreme, ter vse druge ukrepe za tehnično podporo, vključno s pripravljalnimi deli, potrebnimi za opredelitev in razvoj projekta ter odločanje o njegovem financiranju, kot so raziskovalne dejavnosti na zadevnih lokacijah ter priprava finančnega svežnja;

(16) „začetek obratovanja“ pomeni vsa dejanja, ki so potrebna za začetek delovanja projekta po tem, ko je bil ta zgrajen;

(17) „sredstva, namenjena vodiku“ pomeni infrastrukturo, ki je pripravljena za uporabo čistega vodika brez nadaljnjih prilagoditvenih del, vključno s cevovodnimi omrežji ali objekti za skladiščenje, ki so bodisi na novo zgrajeni bodisi jim je bila spremenjena namembnost z zemeljskega plina ali oboje;

(18) „sprememba namena“ pomeni tehnično nadgradnjo ali spremembo že obstoječe infrastrukture za zemeljski plin, s katero se zagotovi, da je namenjena uporabi čistega vodika;

(19) „prilagajanje podnebnim spremembam“ pomeni proces, ki zagotavlja, da je z oceno ranljivosti zaradi podnebnih sprememb in oceno tveganja, in tudi s pomočjo ustreznih ukrepov za prilagoditev, dosežena odpornost energetske infrastrukture na morebitne škodljive učinke podnebnih sprememb.

POGLAVJE II

PROJEKTI SKUPNEGA INTERESA IN PROJEKTI VZAJEMNEGA INTERESA

Člen 3

Seznam projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa Unije

1. V skladu s postopkom iz oddelka 1 Priloge III se ustanovijo regionalne skupine (v nadaljevanju: skupine). Članstvo vsake skupine temelji na vsakem prednostnem koridorju in območju ter njenem ustreznem geografskem območju iz Priloge I. Pooblastila za odločanje v skupinah se omejijo na države članice in Komisijo (v nadaljevanju: organ odločanja) in temeljijo na soglasju.

2. Vsaka skupina sprejme svoj poslovnik ob upoštevanju določb iz Priloge III.

3. Organ odločanja vsake skupine sprejme regionalni seznam projektov, pripravljen v skladu s postopkom iz oddelka 2 Priloge III, prispevkom vsakega projekta k izvajanju prednostnih koridorjev in območij energetske infrastrukture iz Priloge I ter njihovim izpolnjevanjem meril iz člena 4.

Skupina pri pripravi svojega regionalnega seznama:

(a) za vsak posamezni predlagani projekt pridobi odobritev držav članic, katerih ozemlje projekt zadeva; če država članica projekta ne odobri, zadevni skupini sporoči utemeljene razloge za to;

(b) upošteva nasvet Komisije, z namenom doseči tolikšno skupno število projektov s seznama Unije, kot jih je še mogoče upravljati.

4. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 20 te uredbe, da pripravi seznam Unije v skladu s členom 172, drugi odstavek, PDEU.

Komisija pri izvajanju svojih pristojnosti zagotovi, da se seznam Unije pripravi vsaki dve leti na podlagi regionalnih seznamov, ki jih sprejmejo organi odločanja skupin, ustanovljeni na podlagi oddelka 1, točka 1, Priloge III po postopku iz odstavka 3 tega člena.

Komisija do 30. novembra 2023 sprejme delegirani akt o določitvi prvega seznama Unije na podlagi te uredbe.

Če delegirani akt, ki ga Komisija sprejme na podlagi tega odstavka, ne more začeti veljati zaradi nasprotovanja, ki sta ga na podlagi člena 20(6) izrazila Evropski parlament ali Svet, Komisija nemudoma skliče skupine, da pripravijo nove regionalne sezname, pri tem pa upoštevajo razloge za nasprotovanje. Komisija čim prej sprejme nov delegirani akt, s katerim določi seznam Unije.

5. Komisija pri pripravi seznama Unije z združevanjem regionalnih seznamov iz odstavka 3 ustrezno upošteva razprave skupin in:

(a) zagotovi, da so vključeni samo projekti, ki izpolnjujejo merila iz člena 4;

(b) zagotovi skladnost med regijami, pri čemer upošteva mnenje Agencije iz oddelka 2, točka 14, Priloge III;

(c) upošteva mnenja držav članic iz oddelka 2, točka 10, Priloge III;

(d) si prizadeva za obvladljivo skupno število projektov s seznama Unije.

6. Projekti skupnega interesa, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točke 1(a), (b), (c), (d) in (f) Priloge II k tej uredbi, postanejo sestavni del ustreznih regionalnih naložbenih načrtov na podlagi člena 34 Uredbe (EU) 2019/943 in ustreznih desetletnih razvojnih načrtov omrežja na podlagi člena 51 Direktive (EU) 2019/944 ter po potrebi drugih zadevnih nacionalnih infrastrukturnih načrtov. Tem projektom skupnega interesa se v okviru vsakega od teh načrtov nameni kar največja pozornost. Ta odstavek se ne uporablja za konkurirajoče projekte, projekte, ki niso dosegli dovolj zrelosti za izvedbo analize stroškov in koristi za posamezni projekt iz oddelka 2, točka 1(d), Priloge III, ali za projekte vzajemnega interesa.

7. Projekti skupnega interesa, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točke 1(a), (b), (c), (d) in (f) Priloge II in ki so konkurirajoči projekti ali projekti, ki niso dosegli dovolj zrelosti za izvedbo analize stroškov in koristi za posamezni projekt iz oddelka 2, točka 1(d), Priloge III, se lahko kot projekti v obravnavi vključijo v ustrezne regionalne naložbene načrte, nacionalne desetletne razvojne načrte omrežja in druge nacionalne infrastrukturne načrte, kot je ustrezno.

Člen 4

Merila za ocenjevanje projektov s strani skupin

1. Projekt skupnega interesa mora izpolnjevati naslednja splošna merila:

(a) projekt je potreben vsaj za enega od prednostnih koridorjev in področij energetske infrastrukture iz Priloge I;

(b) možne splošne koristi projekta, ocenjene v skladu z ustreznimi posebnimi merili iz odstavka 3, prevladajo nad njegovimi stroški, tudi na daljši rok;

(c) projekt izpolnjuje katerokoli od naštetih meril:

(i) vključuje vsaj dve državi članici, pri čemer neposredno ali posredno, prek povezave s tretjo državo, sega čez mejo dveh ali več držav članic;

(ii) nahaja se na ozemlju ene države članice, na kopnem ali na morju, vključno z otoki, in ima pomemben čezmejni učinek, kot je opredeljeno v točki 1 Priloge IV.

2. Projekt vzajemnega interesa mora izpolnjevati naslednja splošna merila:

(a) projekt znatno prispeva k ciljem iz člena 1(1) in ciljem tretje države, zlasti zato, ker ne ovira zmogljivosti tretje države, da postopno ukine zmogljivosti za proizvodnjo fosilnih goriv za domačo porabo, ter k trajnostnosti, tudi z vključevanjem energije iz obnovljivih virov v omrežje in prenosom ter distribucijo proizvedene energije iz obnovljivih virov v večja središča porabe in mesta za skladiščenje;

(b) možne splošne koristi projekta na ravni Unije, ocenjene v skladu z ustreznimi posebnimi merili iz odstavka 3, prevladajo nad njihovimi stroški v Uniji, tudi na daljši rok;

(c) projekt se nahaja na ozemlju vsaj ene države članice in vsaj ene tretje države in ima pomemben čezmejni učinek, kot je določeno v točki 2 Priloge IV;

(d) del projekta, ki se nahaja na ozemlju države članice, je v skladu z direktivama 2009/73/ES in (EU) 2019/944, kadar spada v kategorije infrastrukture iz točk 1 in 3 Priloge II k tej uredbi;

(e) obstaja visoka stopnja konvergence političnega okvira vključene tretje države oziroma tretjih držav, pravni mehanizmi izvrševanja za podporo ciljem politike Unije pa kažejo zlasti na zagotavljanje:

(i) dobro delujočega notranjega energetskega trga;

(ii) zanesljivosti oskrbe, med drugim na podlagi različnih virov, sodelovanja in solidarnosti;

(iii) energetskega sistema, vključno s proizvodnjo, prenosom in distribucijo, za uresničevanje cilja podnebne nevtralnosti v skladu s Pariškim sporazumom in energetskimi in podnebnimi cilji Unije za leto 2030 in cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050, zlasti pa preprečuje selitev virov ogljikovega dioksida;

(f) da udeležena tretja država oziroma tretje države podpirajo prednostni status projekta iz člena 7 in se zavežejo, da bodo upoštevale podoben časovni razpored za pospešeno izvajanje ter druge podporne ukrepe politike in regulativne ukrepe, ki se uporabljajo za projekte skupnega interesa v Uniji.

Kar zadeva projekte za shranjevanje ogljikovega dioksida, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke 5(c) Priloge II, mora projekt omogočiti čezmejni transport in shranjevanje ogljikovega dioksida, tretja država, v kateri se projekt nahaja, pa mora imeti ustrezen pravni okvir, ki temelji na dokazano učinkovitih mehanizmih izvrševanja in s katerim zagotovi, da se za projekt uporabljajo standardi in zaščitni ukrepi, ki preprečujejo uhajanje ogljikovega dioksida, ter da sta varnost in učinkovitost trajnega shranjevanja ogljikovega dioksida v zvezi s podnebjem, zdravjem ljudi in ekosistemi vsaj na isti ravni kot tisti, ki jih določa pravo Unije.

3. Za projekte skupnega interesa, ki spadajo v posebne kategorije energetske infrastrukture, se uporabijo naslednja posebna merila:

(a) pri projektih prenosa, distribucije in shranjevanja električne energije, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točke (1)(a), (b), (c), (d) in (f) Priloge II, projekt znatno prispeva k trajnostnosti z vključitvijo energije iz obnovljivih virov v omrežje, prenosom ali distribucijo proizvedene energije iz obnovljivih virov v večja središča porabe in mesta za shranjevanje, ter k zmanjšanju omejevanja energije, kadar je to ustrezno, prispeva pa tudi k najmanj enemu od naslednjih posebnih meril:

(i) povezovanje trgov, tudi z odpravo energetske osamitve vsaj ene države članice in zmanjševanjem ozkih grl v energetski infrastrukturi, konkurenčnost, interoperabilnost in prožnost sistema;

(ii) zanesljivost oskrbe, tudi na podlagi interoperabilnosti, prožnosti sistema, kibernetske varnosti, ustreznih povezav ter varnega in zanesljivega delovanja sistema;

(b) pri projektih pametnega omrežja električne energije, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točke 1(e) Priloge II, projekt znatno prispeva k trajnostnosti z vključevanjem energije iz obnovljivih virov v omrežje, in prispeva k najmanj dvema od naslednjih posebnih meril:

(i) zanesljivost oskrbe, tudi z učinkovitostjo in interoperabilnostjo prenosa in distribucije električne energije v vsakodnevnem obratovanju omrežja, preprečevanjem prezasedenosti in povezovanjem ter vključevanjem uporabnikov omrežja;

(ii) povezovanje trgov, tudi z učinkovitim obratovanjem omrežja in uporabo povezovalnih daljnovodov;

(iii) varnost omrežja, prožnost in kakovost oskrbe, tudi z večjim uvajanjem inovacij v izravnavanje, trge prožnosti, kibernetsko varnost, spremljanje, nadzor sistema in odpravljanje napak;

(iv) pametno povezovanje sektorjev bodisi v energetskem sistemu s povezovanjem različnih nosilcev energije in sektorjev, ali širše, s spodbujanjem sinergij in usklajevanja med energetskim, prometnim in telekomunikacijskim sektorjem;

(c) v primeru projektov za transport in shranjevanje ogljikovega dioksida, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točke 5 Priloge II, projekt pomembno prispeva k trajnostnosti z zmanjšanjem emisij ogljikovega dioksida v povezanih industrijskih obratih in prispeva k vsem naslednjim posebnim merilom:

(i) izogibanje emisij ogljikovega dioksida ob hkratnem ohranjanju zanesljivosti oskrbe;

(ii) povečanje odpornosti in varnosti transporta in shranjevanja ogljikovega dioksida;

(iii) učinkovita raba virov s povezovanjem več virov in skladišč ogljikovega dioksida s skupno infrastrukturo ter z zmanjšanjem bremen in tveganj za okolje;

(d) pri projektih na področju vodika, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točke 3 Priloge II, projekt znatno prispeva k trajnostnosti, tudi z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov, s povečanjem uporabe obnovljivega ali nizkoogljičnega vodika, s poudarkom na vodiku iz obnovljivih virov, zlasti pri končni uporabi, na primer v sektorjih, v katerih je emisije težko zmanjšati in energijsko bolj učinkovite rešitve niso izvedljive, in podpiranjem spremenljive proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov z omogočanjem prožnosti, rešitev za shranjevanje ali obojega ter znatno prispeva k najmanj enemu od naslednjih posebnih meril:

(i) povezovanje trgov, tudi s povezovanjem obstoječih ali nastajajočih vodikovih omrežij držav članic ali drugačnim prispevanjem k nastajanju omrežja za transport in shranjevanje vodika za celotno Unijo in zagotavljanjem interoperabilnosti povezanih sistemov;

(ii) zanesljivost in prožnost oskrbe, tudi s pomočjo ustreznih povezav in olajševanjem varnega ter zanesljivega obratovanja sistema;

(iii) konkurenca, tudi z omogočanjem dostopa do različnih virov oskrbe in uporabnikov omrežja na pregledni in nediskriminatorni podlagi;

(e) pri elektrolizatorjih, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke 4 Priloge II, projekt pomembno prispeva k vsem naslednjim posebnim merilom:

(i) trajnostnost, tudi z zmanjševanjem emisij toplogrednih plinov in povečevanjem uporabe obnovljivega ali nizkoogljičnega vodika, zlasti iz obnovljivih virov, ter sintetičnih goriv tega izvora;

(ii) zanesljivost oskrbe, tudi kot prispevanje k varnemu, učinkovitemu in zanesljivemu obratovanju sistema ali s ponujanjem rešitev za shranjevanje, prožnost, ali oboje, kot sta prilagajanje odjema in storitve izravnave;

(iii) omogočanje storitev prožnosti, kot sta prilagajanje odjema in shranjevanje z olajšanjem pametnega povezovanja energetskega sektorja prek ustvarjanja povezav z drugimi nosilci energije in sektorji;

(f) pri projektih pametnih plinskih omrežij, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke (2) Priloge II, projekt znatno prispeva k trajnostnosti z zagotavljanjem vključevanja več različnih nizkoogljičnih zlasti pa obnovljivih plinov, tudi iz lokalnih virov, kot sta biometan ali obnovljivi vodik, v sisteme za prenos, distribucijo ali shranjevanje plina, da bi se zmanjšale emisije toplogrednih plinov, in k najmanj enemu od naslednjih posebnih meril:

(i) zanesljivost omrežja in kakovost oskrbe z izboljšanjem učinkovitosti in interoperabilnosti sistemov prenosa, distribucije ali shranjevanja plina v vsakodnevnem obratovanju omrežja, med drugim z reševanjem izzivov zaradi vnosa plinov različne kakovosti;

(ii) delovanje trga in storitve za stranke;

(iii) olajševanje povezovanja energetskega sistema z ustvarjanjem povezav z drugimi nosilci energije in sektorji ter z omogočanjem prilagajanja odjema.

4. Pri projektih, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz Priloge II, se merila iz odstavka 3 tega člena ocenijo v skladu s kazalniki iz točk 3 do 8 Priloge IV.

5. Za lažje ocenjevanje vseh projektov, ki bi se lahko opredelili kot projekti skupnega interesa in ki bi bili lahko vključeni v regionalni seznam, vsaka skupina pregledno in objektivno oceni prispevek posameznega projekta k izvajanju istega prednostnega koridorja ali območja energetske infrastrukture. Vsaka skupina določi svojo metodo ocenjevanja na podlagi skupnega prispevka k merilom iz odstavka 3. Namen te ocene je razvrstitev projektov za notranjo uporabo v skupini. Razvrstitve ne smeta vsebovati niti regionalni seznam niti seznam Unije, niti se ne sme razvrstitev uporabljati za kateri drugi kasnejši namen, razen za namene, ki so opisani v oddelku 2, točka 16, Priloge III.

Da se zagotovi dosleden pristop k ocenjevanju med različnimi skupinami, vsaka skupina pri ocenjevanju projektov ustrezno upošteva:

(a) nujnost in prispevek vsakega predlaganega projekta za uresničevanje energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030 in njenega cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050, za povezovanje trgov, konkurenco, trajnostnost in zanesljivost oskrbe;

(b) medsebojno dopolnjevanje vsakega predlaganega projekta z drugimi predlaganimi projekti, vključno s konkurenčnimi ali potencialno konkurirajočimi projekti;

(c) možne sinergije s prednostnimi koridorji in tematskimi območji opredeljenimi v okviru vseevropskih prometnih in telekomunikacijskih omrežij;

(d) pri predlaganih projektih, ki v času ocenjevanja štejejo za projekte s seznama Unije, napredek pri izvajanju in izpolnjevanje obveznosti glede poročanja in preglednosti.

Kar zadeva projekte pametnih omrežij električne energije in pametnih plinskih omrežij, ki spadajo v kategoriji energetske infrastrukture iz točke 1(e) in točke 2 Priloge II, se izvede razvrščanje za projekte, ki zadevajo isti državi članici, in se ustrezno upoštevajo tudi število uporabnikov, ki jih projekt zadeva, letna poraba energije in delež proizvodnje energije iz virov, ki jih ni mogoče regulirati, na območju teh uporabnikov.

Člen 5

Izvajanje in spremljanje projektov s seznama Unije

1. Predlagatelji projekta pripravijo načrt za izvajanje projektov s seznama Unije, ki vključuje časovni razpored za naslednje:

(a) študije o izvedljivosti in zasnovi, tudi glede prilagajanja podnebnim spremembam ter skladnosti z okoljevarstveno zakonodajo in načelom, da se ne škoduje bistveno okolju;

(b) odobritev nacionalnega regulativnega organa ali drugega zadevnega organa;

(c) izgradnjo in začetek obratovanja;

(d) postopek izdaje dovoljenj iz člena 10(6), točka (b).

2. Operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov ter drugi operaterji sodelujejo za lažji razvoj projektov s seznama Unije na svojem območju.

3. Agencija in ustrezne skupine spremljajo napredek, dosežen na področju izvajanja projektov s seznama Unije, in po potrebi izdajajo priporočila za njihovo lažje izvajanje. Skupine lahko zaprosijo za dodatne informacije v skladu z odstavki 4, 5 in 6 ter se sestanejo z zadevnimi stranmi in pozovejo Komisijo, naj preveri te informacije na kraju samem.

4. Predlagatelji projektov do 31. decembra vsakega leta po letu, ko je projekt uvrščen na seznam Unije, predložijo nacionalnemu pristojnemu organu iz člena 8(1) letno poročilo za vsak projekt, ki spada v kategorije energetske infrastrukture iz Priloge II.

V to poročilo se vključijo podrobni podatki o:

(a) napredku, doseženem pri razvoju, izgradnji in začetku obratovanja projekta, zlasti glede postopka izdaje dovoljenj in posvetovanja, kot tudi skladnosti z okoljevarstveno zakonodajo in načelom, da projekt ne škoduje bistveno okolju, ter sprejetih ukrepih za prilagajanje podnebnim spremembam;

(b) zamudah glede na načrt za izvajanje, razlogih za zamude in morebitnih drugih težavah, kadar je to ustrezno;

(c) spremenjenem načrtu za odpravo zamud, kadar je to ustrezno.

5. Pristojni organi iz člena 8(1) do 28. februarja vsakega leta po letu, ko mora predlagatelj projekta predložiti poročilo iz odstavka 4 tega člena, predložijo Agenciji in zadevni skupini poročilo iz odstavka 4 tega člena, dopolnjeno z informacijami o napredku in, kadar je to ustrezno, o zamudah pri izvajanju projektov s seznama Unije, ki se nahajajo na njihovem ozemlju, v zvezi s postopki izdaje dovoljenj in o razlogih za zamude. Prispevek pristojnih organov k poročilu mora biti jasno označen in napisan tako, da se z njim ne spreminja besedilo, ki so ga predložili predlagatelji projekta.

6. Agencija do 30. aprila v letu, ko bi bilo treba sprejeti nov seznam Unije, skupinam pošlje konsolidirano poročilo o projektih s seznama Unije, ki spadajo v pristojnost nacionalnih regulativnih organov, v katerem oceni napredek in pričakovane spremembe v stroških projekta ter po potrebi poda priporočila za odpravo zamud in nastalih težav. V tem konsolidiranem poročilu se v skladu s členom 11, točka (b), Uredbe (EU) 2019/942 ocenjeni tudi skladnost izvajanja razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo glede na prednostne koridorje in območja energetske infrastrukture iz Priloge I.

V ustrezno utemeljenih primerih lahko Agencija zahteva dodatne informacije, potrebne za izvajanje njenih nalog iz tega odstavka.

7. Kadar pride pri začetku obratovanja projekta s seznama Unije do zamude glede na načrt za izvajanje, in sicer iz razlogov, ki niso nujni razlogi zunaj nadzora predlagatelja projekta, se uporabijo naslednji ukrepi:

(a) če se ukrepi iz člena 22(7), točka (a), (b) ali (c), Direktive 2009/73/ES in člena 51(7), točka (a), (b) ali (c), Direktive (EU) 2019/944 uporabljajo v skladu z ustreznim nacionalnim pravom, izvajanje naložbe zagotovijo nacionalni regulativni organi;

(b) če se ukrepi nacionalnih regulativnih organov na podlagi točke (a) ne uporabljajo, predlagatelj projekta v roku 24 mesecev po datumu začetka obratovanja, ki je določen v načrtu za izvajanje, izbere tretjo stran, ki bo v celoti ali deloma financirala ali zgradila projekt;

(c) če v skladu s točko (b) ni izbrana tretja stran, lahko država članica oziroma nacionalni regulativni organ, kadar država članica tako določi, v dveh mesecih od poteka obdobja iz točke (b) imenuje tretjo stran, ki bo financirala ali zgradila projekt, predlagatelj projekta pa sprejme;

(d) če zamuda v primerjavi z datumom začetka obratovanja v načrtu za izvajanje preseže 26 mesecev, lahko Komisija, ob upoštevanju dogovora in s popolnim sodelovanjem zadevnih držav članic, organizira razpis za zbiranje predlogov za izgradnjo projekta v skladu z dogovorjenim časovnim razporedom, ki je odprt za vse tretje strani, ki so zmožne postati predlagatelji projekta;

(e) pri uporabi ukrepov iz točke (c) ali (d) operater sistema, na katerega ozemlju se nahaja naložba, da na razpolago izvedbenim operaterjem ali vlagateljem ali tretji strani vse informacije, ki so potrebne za izvedbo naložbe, nova sredstva poveže s prenosnim ali, kadar je to ustrezno, distribucijskim omrežjem in si na splošno v največji možni meri prizadeva olajšati izvajanje naložbe ter varno, zanesljivo in učinkovito delovanje in vzdrževanje projekta s seznama Unije.

8. Projekt s seznama Unije se lahko črta s tega seznama v skladu s postopkom iz člena 3(4), če je njegova vključitev na seznam temeljila na nepravilnih informacijah, ki so bile ključne za vključitev, ali če projekt ni v skladu s pravom Unije.

9. Za projekte, ki niso več na seznamu Unije, prenehajo veljati vse pravice in obveznosti v zvezi s statusom projekta skupnega interesa ali statusom projekta vzajemnega interesa iz te uredbe.

Če projekt ni več na seznamu Unije, vendar je pristojni organ sprejel vlogo v pregled, projekt ohrani pravice in obveznosti iz poglavja III, razen če je bil odstranjen s seznama Unije iz razlogov, naštetih v odstavku 8 tega člena.

10. Ta člen ne vpliva na finančno pomoč Unije, ki je bila kateremukoli projektu s seznama Unije dodeljena pred njegovo odstranitvijo s seznama Unije.

Člen 6

Evropski koordinatorji

1. Kadar pride do znatnih težav pri izvedbi projekta skupnega interesa, Komisija v dogovoru z zadevnimi državami članicami imenuje evropskega koordinatorja za obdobje največ enega leta, ki se lahko dvakrat obnovi.

2. Evropski koordinator:

(a) spodbuja projekte, za katere je zadolžen, ter čezmejni dialog med predlagatelji projekta in vsemi zadevnimi deležniki;

(b) po potrebi pomaga vsem stranem pri posvetovanju z zadevnimi deležniki, obravnavi morebitnih alternativnih tras, in pridobivanju potrebnih dovoljenj za projekte;

(c) po potrebi svetuje predlagateljem projekta v zvezi s financiranjem projekta;

(d) zagotavlja, da zadevne države članice ustrezno podpirajo in strateško usmerjajo pripravo in izvajanje projektov;

(e) Komisiji vsako leto, po potrebi pa tudi ob preteku mandata, pošlje poročilo o napredku projektov ter o težavah in ovirah, ki utegnejo povzročiti znatne zamude pri začetku obratovanja projektov.

Komisija poročilo evropskega koordinatorja iz točke (e) posreduje Evropskemu parlamentu in zadevnim skupinam.

3. Izbira evropskega koordinatorja poteka po odprtem, nediskriminatornem in preglednem postopku, pri katerem se upoštevajo kandidatove izkušnje v zvezi s posameznimi nalogami, ki so mu predložene v okviru zadevnih projektov.

4. V odločitvi o imenovanju evropskega koordinatorja se določi obseg pooblastil, ki podrobno določa trajanje mandata, posebne nalog in ustrezne roke ter metodologijo, ki se upošteva. Prizadevanja za koordinacijo so sorazmerna glede na zahtevnost in ocenjene stroške projektov.

5. Zadevne države članice v polni meri sodelujejo z evropskim koordinatorjem pri izvajanju nalog iz odstavkov 2 in 4.

POGLAVJE III

IZDAJA DOVOLJENJ IN SODELOVANJE JAVNOSTI

Člen 7

Prednostni status projektov s seznama Unije

1. S sprejetjem seznama Unije se projekti s seznama Unije, ne glede na njihovo lokacijo, traso ali tehnologijo, pri odločanju v postopku izdaje dovoljenj štejejo za potrebne z vidika energetske politike in podnebja.

Ta odstavek se ne uporablja za konkurirajoče projekte ali projekte, ki niso dosegli dovolj zrelosti za izvedbo analize stroškov in koristi za posamezen projekt iz oddelka 2, točka 1(d), Priloge III.

2. Za zagotovitev učinkovite upravne obravnave prijavne dokumentacije, povezane s projekti s seznama Unije, predlagatelji projektov in vsi zadevni organi poskrbijo za čim hitrejšo obravnavo te dokumentacije v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom.

3. Brez poseganja v obveznosti na podlagi prava Unije, kadar v nacionalnem pravu obstaja status največjega državnega pomena, se projektom s seznama Unije podeli tak status in se temu primerno obravnavajo v postopkih izdaje dovoljenj, in če nacionalno pravo omogoča, pri prostorskem načrtovanju, vključno s postopki okoljske presoje, in sicer tako, kot to določa nacionalno pravo, ki se uporablja za dano vrsto energetske infrastrukture.

4. Vsi postopki reševanja sporov, pravdni postopki, pritožbe in pravna sredstva v zvezi s projekti s seznama Unije pred nacionalnimi sodišči in senati, vključno z mediacijo ali arbitražo, kadar obstajajo v nacionalnem pravu, se obravnavajo za nujne, če in kakor so ti postopki za nujne zadeve določeni v nacionalnem pravu.

5. Države članice ob upoštevanju obstoječih navodil Komisije o poenostavitvi postopkov okoljske presoje za projekte s seznama Unije ocenijo, kateri zakonodajni in nezakonodajni ukrepi so potrebni za racionalizacijo postopkov okoljske presoje in zagotovitev njihove dosledne uporabe, o rezultatih ocene pa obvestijo Komisijo.

6. Države članice do 24. marca 2023 sprejmejo nezakonodajne ukrepe, ki so jih opredelile v skladu z odstavkom 5.

7. Države članice do 24. junija 2023 sprejmejo zakonodajne ukrepe, ki so jih opredelile v skladu z odstavkom 5. Ti zakonodajni ukrepi ne posegajo v obveznosti, določene v pravu Unije.

8. Projekti s seznama Unije v zvezi z vplivi na okolje iz člena 6(4) Direktive 92/43/EGS in člena 4(7) Direktive 2000/60/ES štejejo za projekte javnega interesa z vidika energetske politike, lahko pa tudi za projekte prevladujočega javnega interesa, če so izpolnjeni vsi pogoji iz navedenih direktiv.

Kadar je v skladu z Direktivo 92/43/EGS potrebno mnenje Komisije, ta skupaj z nacionalnim pristojnim organom iz člena 9 te uredbe zagotovi, da je odločitev o prevladujočem javnem interesu projekta sprejeta v rokih, določenih v členu 10(1) in (2) te uredbe.

Ta odstavek se ne uporablja za konkurirajoče projekte ali projekte, ki niso dosegli dovolj zrelosti za izvedbo analize stroškov in koristi za posamezen projekt iz oddelka 2, točka 1(d), Priloge III.

Člen 8

Organizacija postopka izdaje dovoljenj

1. Vsaka država članica do 23. junija 2022 po potrebi posodobi imenovanje enega nacionalnega pristojnega organa, ki je odgovoren za spodbujanje in usklajevanje postopka izdaje dovoljenj za projekte s seznama Unije.

2. Pristojnosti nacionalnega pristojnega organa iz odstavka 1 oziroma naloge v zvezi s tem se lahko prenesejo ali predajo v izvajanje drugemu organu za posamezen projekt s seznama Unije ali za posamezno kategorijo projektov s seznama Unije pod pogojem, da:

(a) nacionalni pristojni organ o prenosu uradno obvesti Komisijo, informacijo o tem pa bodisi nacionalni pristojni organ bodisi predlagatelj projekta objavi na spletnem mestu iz člena 9(7);

(b) je za posamezni projekt s seznama Unije odgovoren samo en organ, ki je v procesu izdaje celovite odločbe za posamezni projekt s seznama Unije edina kontaktna točka za predlagatelja projekta in koordinira vlaganje vseh zahtevanih dokumentov in informacij.

Nacionalni pristojni organ lahko obdrži pristojnost za določanje rokov, brez poseganja v roke, določene v členu 10(1) in (2).

3. Brez poseganja v ustrezne zahteve iz prava Unije in mednarodnega prava ter nacionalnega prava, če ni v nasprotju z njima, nacionalni pristojni organ poskrbi za čim lažjo izdajo celovite odločitve. Celovita odločitev se izda v rokih, določenih v členu 10(1) in (2), pri čemer se uporabi ena od naslednjih shem:

(a) integrirana shema:

celovito odločitev izda nacionalni pristojni organ in je edina pravno zavezujoča odločitev, izdana na podlagi predpisanega postopka izdaje dovoljenj. Kadar projekt zadeva tudi druge organe, lahko ti v skladu z nacionalnim pravom v postopku predložijo svoje mnenje, ki ga nacionalni pristojni organ upošteva;

(b) koordinirana shema:

celovita odločitev zajema več posameznih pravno zavezujočih odločitev, ki jih izda več zadevnih organov, koordinira pa jih nacionalni pristojni organ. Nacionalni pristojni organ lahko ustanovi delovno skupino, v kateri so zastopani vsi zadevni organi, da bi oblikovali podroben časovni razpored za postopek izdaje dovoljenj v skladu s členom 10(6), točka (b), ter spremljali in koordinirali njegovo izvajanje. Nacionalni pristojni organ po posvetovanju z drugimi zadevnimi organi, kadar je to potrebno v skladu z nacionalnim pravom, in brez poseganja v roke, določene v členu 10(1) in (2), za vsak primer posebej določi razumen rok, v katerem se izdajo posamezne odločitve. Nacionalni pristojni organ lahko sprejme posamezno odločitev v imenu drugega zadevnega nacionalnega organa, kadar ta odločitve ne sprejme v roku in če zamude ni mogoče ustrezno upravičiti; ali, kadar tako določa nacionalno pravo in

kolikor je to skladno s pravom Unije, lahko nacionalni pristojni organ šteje, da je drug zadevni nacionalni organ, če odločitve ni posredoval v roku, projekt odobril ali zavrnil. Kadar je tako določeno v nacionalnem pravu, lahko nacionalni pristojni organ posamezne odločitve drugega zadevnega nacionalnega organa ne upošteva, če meni, da ni zadostno utemeljena z ustreznimi dokazili, ki bi jih moral predložiti; pri tem nacionalni pristojni organ zagotovi, da se upoštevajo ustrezne zahteve prava Unije in mednarodnega prava ter navede razloge za svojo odločitev;

(c) sodelovalna shema:

celovito odločitev usklajuje nacionalni pristojni organ. Nacionalni pristojni organ po posvetovanju z drugimi zadevnimi organi, v skladu z nacionalnim pravom, kadar je to potrebno, in brez poseganja v roke, določene v členu 10(1) in (2), za vsak primer posebej določi razumen rok, v katerem se izdajo posamezne odločitve. Poleg tega spremlja, ali vsi zadevni organi spoštujejo roke.

Države članice izvajajo sheme na način, ki v skladu z nacionalnim pravom prispeva k najučinkovitejši in hitri izdaji celovite odločitve.

Pristojnost zadevnih organov se lahko vključi v pristojnost pristojnega nacionalnega organa, imenovanega v skladu z odstavkom 1, ali pa zadevni organi do določene mere ohranijo svojo neodvisno pristojnost v skladu z ustrezno shemo izdaje dovoljenj, za katero se je odločila država članica v skladu s tem odstavkom, za lažjo izdajo celovite odločitve in ustrezno sodelovanje s pristojnim nacionalnim organom.

Kadar zadevni organ meni, da posamezne odločitve ne bo izdal v določenem roku, o tem nemudoma obvesti nacionalni pristojni organ in navede razloge za zamudo. Nacionalni pristojni organ nato določi nov rok za izdajo posamezne odločitve, vendar v okviru splošnih rokov, določenih v členu 10(1) in (2).

Države članice za olajšanje in usklajevanje svojih postopkov izberejo med tremi shemami iz prvega pododstavka, točke (a), (b) in (c), in se odločijo za izvajanje najučinkovitejše izmed njih glede na nacionalne posebnosti v postopkih načrtovanja in postopkih izdaje dovoljenj. Kadar država članica izbere sodelovalno shemo, o razlogih za to obvesti Komisijo.

4. Države članice lahko za projekte s seznama Unije na kopnem in morju uporabijo sheme iz odstavka 3.

5. Kadar je treba odločitve o projektu s seznama Unije sprejeti v dveh ali več državah članicah, zadevni nacionalni pristojni organi storijo vse, kar je potrebno za uspešno in učinkovito medsebojno sodelovanje in komunikacijo, vključno z upoštevanjem korakov iz člena 10(6). Države članice si prizadevajo za vzpostavitev skupnih postopkov, zlasti v zvezi s presojo vplivov na okolje.

6. Zadevni nacionalni pristojni organi držav članic, ki sodelujejo pri projektu s seznama Unije, ki sodi v enega od prednostnih koridorjev prioritetnih omrežij iz oddelka 2 Priloge I, skupaj izmed sebe določijo enotno kontaktno točko za predlagatelje projektov za vsak projekt, ki je zadolžena za pomoč pri izmenjavi informacij med nacionalnimi pristojnimi organi o postopku izdaje dovoljenj za projekt, da bi ustreznim nacionalnim pristojnim organom olajšali ta postopek in sprejem odločitev. Enotne kontaktne točke lahko delujejo kot repozitorij, v katerem se združujejo obstoječi dokumenti v zvezi s projekti.

Člen 9

Preglednost in sodelovanje javnosti

1. Država članica ali nacionalni pristojni organ, po potrebi tudi v sodelovanju z drugimi zadevnimi organi, do 24. oktobra 2023 objavi posodobljeni postopkovni priročnik za postopek izdaje dovoljenj, ki se uporablja za projekte s seznama Unije, tako da zajema vsaj informacije iz točke 1 Priloge VI. Priročnik ni pravno zavezujoč, vsebuje ali navaja pa ustrezne pravne določbe. Kadar je to ustrezno, nacionalni pristojni organi sodelujejo z organi sosednjih držav in si prizadevajo poiskati sinergije, da bi izmenjavali dobre prakse in olajšali postopek izdaje dovoljenj, zlasti za pripravo postopkovnega priročnika.

2. Brez poseganja v okoljsko pravo, v zahteve iz Konvencije iz Espooja in Aarhuške konvencije ter v zadevno pravo Unije pa vse strani, vključene v postopek izdaje dovoljenj, upoštevajo načela sodelovanja javnosti iz točke 3 Priloge VI.

3. Predlagatelj projekta v okvirnem obdobju treh mesecev po začetku postopka izdaje dovoljenj na podlagi člena 10(3) in po postopku, opisanem v priročniku iz odstavka 1 tega člena, ter v skladu s smernicami iz Priloge VI pripravi koncept za sodelovanje javnosti in ga predloži nacionalnemu pristojnemu organu. Nacionalni pristojni organ najpozneje v treh mesecih od prejema koncepta zahteva spremembe ali odobri koncept sodelovanja javnosti, pri tem pa upošteva vse oblike javnega sodelovanja in posvetovanja, ki je potekalo pred postopkom izdaje dovoljenj, kolikor so bile pri tem izpolnjene zahteve tega člena.

Kadar namerava predlagatelj projekta znatno spremeniti odobreni koncept sodelovanja javnosti, o tem obvesti nacionalni pristojni organ. V tem primeru lahko nacionalni pristojni organ zahteva spremembe.

4. Kadar tega po enakih ali višjih standardih ne nalaga že nacionalno pravo, predlagatelj projekta ali, kadar tako določa nacionalno pravo, nacionalni pristojni organ pred predložitvijo zaključene in popolne vloge nacionalnemu pristojnemu organu izvede vsaj eno javno posvetovanje na podlagi člena 10(7). To javno posvetovanje ne posega v javno posvetovanje, ki ga je treba izvesti po predložitvi vloge za pridobitev soglasja za izvedbo na podlagi člena 6(2) Direktive 2011/92/EU. V okviru javnega posvetovanja se deležnike iz točke 3(a) Priloge VI obvesti o projektu v zgodnji fazi, kar pomaga pri določanju najprimernejše lokacije, trase ali tehnologije, po potrebi tudi glede vidikov ustreznega prilagajanja projekta podnebnim spremembam, glede vseh učinkov na podlagi prava Unije in nacionalnega prava ter glede vprašanj, ki jih je treba obravnavati v vlogi. Javno posvetovanje izpolnjuje minimalne zahteve iz točke 5 Priloge VI. Brez poseganja v postopkovna pravila držav članic in pravila v zvezi s preglednostjo predlagatelj projekta na svojem spletnem mestu iz odstavka 7 tega člena objavi poročilo, v katerem pojasni, kako so bila upoštevana mnenja, izražena v javnih posvetovanjih, in sicer tako, da prikaže izvedene spremembe kraja, trase in zasnove projekta, ali pa navede razloge, zakaj mnenja niso bila upoštevana.

Predlagatelj projekta pripravi poročilo, v katerem povzame dejavnosti v zvezi s sodelovanjem javnosti pred oddajo vloge, tudi dejavnosti pred postopkom izdaje dovoljenj.

Predlagatelj projekta poročili iz prvega in drugega pododstavka predloži nacionalnemu pristojnemu organu skupaj z vlogo. Rezultati obeh poročil se ustrezno upoštevajo v celoviti odločitvi.

5. V primeru čezmejnih projektov, ki vključujejo dve ali več držav članic, se javna posvetovanja na podlagi odstavka 4 v vsaki zadevni državi članici organizirajo najpozneje dva meseca od datuma začetka prvega javnega posvetovanja.

6. Pri projektih, ki bodo verjetno imeli pomemben čezmejni učinek v eni ali več sosednjih državah članicah, za katere se uporabljata člen 7 Direktive 2011/92/EU in Konvencija iz Espooja, se informacije o tem dajo na voljo tudi nacionalnim pristojnim organom zadevnih sosednjih držav članic. Nacionalni pristojni organi zadevnih sosednjih držav članic lahko v postopku z uradnim obvestilom, kadar je ustrezno, izrazijo željo, da bi sami ali kateri drug zadevni organ sodelovali v ustreznih postopkih javnega posvetovanja.

7. Predlagatelj projekta vzpostavi in redno posodablja namensko spletno mesto projekta z ustreznimi informacijami o projektu skupnega interesa, na katerem je povezava do spletnega mesta Komisije in platforme za preglednost iz člena 23 in ki izpolnjuje zahteve iz točke 6 Priloge VI. Poslovno občutljive informacije so zaupne.

Predlagatelji projekta ustrezne informacije objavijo tudi v drugih sredstvih obveščanja, ki so javno dostopna.

Člen 10

Trajanje in izvedba postopka izdaje dovoljenj

1. Postopek izdaje dovoljenj je sestavljen iz dveh postopkov:

(a) postopka pred oddajo vloge, ki obsega obdobje od začetka postopka izdaje dovoljenja do takrat, ko nacionalni pristojni organ predloženo vlogo sprejme, in ki traja predvidoma 24 mesecev, ter

(b) predpisanega postopka izdaje dovoljenja, ki obsega obdobje od datuma sprejema vloge do sprejema celovite odločitve, ki traja največ 18 mesecev.

Države članice lahko v zvezi s prvim pododstavkom, točka (b), po potrebi določijo predpisani postopek izdaje dovoljenja, ki je krajši od 18 mesecev.

2. Nacionalni pristojni organ zagotovi, da postopka iz odstavka 1 skupaj trajata največ 42 mesecev.

Kadar pa nacionalni pristojni organ presodi, da eden ali oba postopka ne bosta končana v rokih iz odstavka 1, lahko pred potekom rokov in za vsak primer posebej odloči, da enega ali oba roka podaljša. Nacionalni pristojni organ lahko skupno trajanje obeh postopkov podaljša za največ devet mesecev, razen v izjemnih okoliščinah.

Kadar nacionalni pristojni organ roka podaljša, o tem v najkrajšem možnem času obvesti zadevno skupino in ji predstavi sprejete ali nameravane ukrepe za čim hitrejše dokončanje postopka izdaje dovoljenja. Skupina ga lahko zaprosi, naj redno poroča o napredku pri tem in naj navede razloge za morebitne zamude.

3. Za potrebe določitve začetka postopka izdaje dovoljenja predlagatelji projekta pisno uradno obvestijo nacionalne pristojne organe vsake zadevne države članice o projektu in jim obenem posredujejo podrobno predstavitev zasnove projekta.

Nacionalni pristojni organ, tudi v imenu drugih zadevnih organov, to uradno obvestilo v treh mesecih po njegovem prejemu pisno sprejme ali zavrne, če meni, da projekt še ni zrel za začetek postopka izdaje dovoljenja. V primeru zavrnitve nacionalni pristojni organ navede razloge za svojo odločitev, tudi v imenu drugih zadevnih organov. Za datum začetka postopka izdaje dovoljenja šteje datum, ko nacionalni pristojni organ podpiše potrdilo o prejemu uradnega obvestila. Kadar projekt zadeva dve ali več držav članic, za datum začetka postopka izdaje dovoljenja šteje datum, ko zadevni nacionalni pristojni organ prejme zadnje uradno obvestilo.

Nacionalni pristojni organi zagotovijo, da se postopek izdaje dovoljenj za vsako kategorijo projektov skupnega interesa v skladu s tem poglavjem pospeši. V ta namen nacionalni pristojni organi prilagodijo svoje zahteve za začetek postopka izdaje dovoljenj in sprejem oddane vloge tako, da bodo primerne za projekte, pri katerih bo zaradi njihove narave, obsega ali zato, ker se po nacionalnem pravu ne zahteva okoljska presoja, za dosego statusa „pripravljeno za gradnjo“ morda potrebnih manj dovoljenj in odobritev. Države članice se lahko odločijo, da za projekte iz tega pododstavka ni potreben postopek pred oddajo vloge iz odstavkov 1 in 6 tega člena.

4. Nacionalni pristojni organi v postopku izdaje dovoljenja upoštevajo vse veljavne študije, ki so bile izvedene, in dovoljenja ali odobritve, ki so bile izdane za določen projekt s seznama Unije, preden se je za projekt začel postopek izdaje dovoljenj v skladu s tem členom, in ne zahtevajo podvojitve študij ter dovoljenj ali odobritev.

5. V državah članicah, kjer določitve trase ali lokacije samo za načrtovani projekt, vključno z načrtovanjem posebnih koridorjev za omrežno infrastrukturo, ni mogoče vključiti v postopek, ki se konča z izdajo celovite odločitve, se odločitev o tem sprejme v ločenem šestmesečnem obdobju, ki se začne z datumom, ko predlagatelj projekta vloži zaključeno in popolno dokumentacijo vloge.

V okoliščinah iz prvega pododstavka tega odstavka se podaljšanje iz odstavka 2, drugi pododstavek, skrajša na šest mesecev, razen v izjemnih okoliščinah, tudi za postopek iz tega odstavka.

6. Postopek pred oddajo vloge zajema naslednje korake:

(a) nacionalni pristojni organ čim prej, najpozneje pa v 6 mesecih od uradnega obvestila na podlagi odstavka 3, prvi pododstavek, tega člena, na podlagi kontrolnega seznama iz točke 1(e) Priloge VI ter v tesnem sodelovanju z drugimi zadevnimi organi in, kadar je to ustrezno, na podlagi predloga predlagatelja projekta določi, kaj morajo obsegati poročila in gradivo ter kako podrobne morajo biti informacije, ki jih kot del vloge predloži predlagatelj projekta za pridobitev celovite odločitve;

(b) nacionalni pristojni organ v tesnem sodelovanju s predlagateljem projekta in drugimi zadevnimi organi ter ob upoštevanju rezultatov dejavnosti, izvedenih v skladu s točko (a) tega odstavka, izdela podroben časovni razpored postopka izdaje dovoljenja v skladu s smernicami iz točke 2 Priloge VI;

(c) nacionalni pristojni organ ob prejemu osnutka vloge po potrebi v svojem imenu ali v imenu drugih zadevnih organov od predlagatelja projekta zahteva, da predloži manjkajoče informacije v zvezi z zahtevanimi elementi iz točke (a).

Predlagatelji projekta v postopku pred oddajo vloge pripravijo vsa potrebna okoljska poročila, vključno z dokumentacijo o prilagajanju podnebnim spremembam.

Pristojni organ najpozneje tri mesece po prejemu manjkajočih informacij iz prvega pododstavka, točka (c), sprejme vlogo v pregled v pisni obliki ali na digitalnih platformah in s tem začne predpisani postopek izdaje dovoljenja iz odstavka 1, točka (b). Dodatne informacije lahko zahteva samo, kadar to narekujejo nove okoliščine.

7. Predlagatelj projekta poskrbi, da je vloga popolna in ustrezna, ter med postopkom izdaje dovoljenja čim prej zaprosi za mnenje nacionalnega pristojnega organa o tem. Predlagatelj projekta v celoti sodeluje s nacionalnim pristojnim organom, da se ta lahko drži rokov iz te uredbe.

8. Države članice si prizadevajo, da morebitne spremembe v nacionalnem pravu ne podaljšujejo postopka izdaje dovoljenj, ki so se začeli pred začetkom veljavnosti teh sprememb. Da se za projekte s seznama Unije ohrani pospešeni postopek izdaje dovoljenj, nacionalni pristojni organi ustrezno prilagodijo časovni razpored, določen v skladu z odstavkom 6, točka (b), tega člena in tako, kolikor je mogoče, zagotovijo, da se ne presežejo roki v postopku izdaje dovoljenj iz tega člena.

9. Roki, določeni v tem členu, ne posegajo v obveznosti iz prava Unije in mednarodnega prava niti v upravne pritožbene postopke in pravna sredstva pred sodišči.

Roki, ki so v tem členu določeni za postopke v postopku izdaje dovoljenj, ne posegajo v morebitne krajše roke, ki jih določijo države članice.

POGLAVJE IV

MEDSEKTORSKO NAČRTOVANJE INFRASTRUKTURE

Člen 11

Analiza stroškov in koristi energetskega sistema

1. ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin pripravita vsak svoj osnutek usklajene sektorske metodologije, ki vključuje tudi model energetskega omrežja in trga iz odstavka 10 tega člena, za harmonizirano analizo stroškov in koristi celotnega energetskega sistema na ravni Unije za projekte s seznama Unije, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točke 1(a), (b), (d) in (f) ter točke 3 Priloge II.

Metodologiji iz prvega pododstavka tega odstavka se pripravita v skladu z načeli iz Priloge V, na podlagi skupnih predvidevanj, ki omogočajo primerjavo projektov, in sta skladni z energetskimi in podnebnimi cilji Unije za leto 2030 in njenimi cilji podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter pravili in kazalniki iz Priloge IV.

Metodologiji iz prvega pododstavka tega odstavka se uporabljata pri pripravi poznejših desetletnih razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo, ki jih oblikujeta ENTSO za električno energijo na podlagi člena 30 Uredbe (EU) 2019/943 ali ENTSO za plin na podlagi člena 8 Uredbe (ES) št. 715/2009.

ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin do 24. aprila 2023 objavita ter državam članicam, Komisiji in Agenciji predložita vsak svoj osnutek usklajene sektorske metodologije, in sicer po tem, ko med postopkom posvetovanja iz odstavka 2 zbereta prispevke ustreznih deležnikov.

2. ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin pred predložitvijo osnutka metodologij državam članicam, Komisiji in Agenciji v skladu z odstavkom 1 objavita vsak svoj predhodni osnutek metodologije in izvedeta obsežen postopek posvetovanja ter skušata pridobiti priporočila držav članic in vsaj organizacij, ki zastopajo vse zadevne deležnike, vključno z organizacijo operaterjev distribucijskih sistemov v Uniji, ustanovljeno na podlagi člena 52 Uredbe (EU) 2019/943, združenji, vključenimi na trg električne energije, plina in vodika, deležniki na področju ogrevanja in hlajenja, zajemanja in shranjevanja ogljika ter zajemanja in uporabe ogljika, neodvisnimi združevalci, operaterji prilagajanja odjema, organizacijami, ki delujejo na področju rešitev energijske učinkovitosti, združenji odjemalcev, predstavniki civilne družbe in, kadar je ustrezno, tudi priporočila nacionalnih regulativnih organov in drugih nacionalnih organov.

V treh mesecih po objavi predhodnega osnutka metodologij iz prvega pododstavka tega odstavka lahko vsak deležnik iz navedenega pododstavka predloži priporočilo.

Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe, ustanovljen v skladu s členom 10a Uredbe (ES) št. 401/2009 Evropskega parlamenta in Sveta ([31]), lahko na lastno pobudo predloži mnenje o obeh osnutkih metodologij.

Kadar je ustrezno, države članice in deležniki iz prvega pododstavka tega odstavka predložijo svoja priporočila Agenciji ter ENTSO za električno energijo oziroma ENTSO za plin in jih dajo na voljo javnosti, Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe pa Agenciji in ENTSO za električno energijo oziroma ENTSO za plin predloži svoje mnenje in ga da na voljo javnosti.

Postopek posvetovanja je odprt, pravočasen in pregleden. ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin pripravita in javno objavita poročilo o postopku posvetovanja.

([31]) Uredba (ES) št. 401/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o Evropski agenciji za okolje in Evropskem okoljskem informacijskem in opazovalnem omrežju (UL L 126, 21.5.2009, str. 13).

ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin navedeta razloge, kadar ne upoštevata ali le delno upoštevata priporočila držav članic ali deležnikov ali priporočil nacionalnih organov ali mnenja Evropskega znanstvenega svetovalnega odbora za podnebne spremembe.

3. Agencija v treh mesecih po prejemu osnutkov metodologij, prispevkov, prejetih v postopku posvetovanja, in poročila o postopku posvetovanja, poda mnenje ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin. Agencija svoje mnenje uradno sporoči ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, državam članicam in Komisiji ter ga objavi tudi na svoji spletni strani.

4. Države članice lahko v treh mesecih od prejema osnutkov metodologij podajo svoje mnenje ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin ter Komisiji. Da bi olajšala posvetovanje, lahko Komisija organizira posebne sestanke skupin za razpravo o osnutkih metodologij.

5. ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin v treh mesecih po prejemu mnenja Agencije in držav članic iz odstavkov 3 in 4 ustrezno spremenita vsak svojo metodologijo, da v celoti upoštevata mnenja Agencije in držav članic, ter ju skupaj z mnenjem Agencije predložita Komisiji v odobritev. Komisija svojo odločitev izda v treh mesecih od prejema metodologij ENTSO za električno energijo oziroma ENTSO za plin.

6. ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin v dveh tednih po odobritvi Komisije v skladu z odstavkom 5 objavita vsak svojo metodologijo na svojem spletnem mestu. V skladu z omejitvami, določenimi z nacionalnim pravom in ustreznimi sporazumi o varovanju zaupnih podatkov, v dovolj natančni obliki objavita ustrezne vhodne podatke ter druge ustrezne podatke o omrežjih, pretoku obremenitve in trgu. Komisija in Agencija prejete podatke obravnavata zaupno in poskrbita, da jih zaupno obravnava tudi vsaka stran, ki zanju na podlagi teh podatkov opravi analitsko delo.

7. Metodologiji se redno posodabljata in izboljšujeta po postopku iz odstavkov 1 do 6. Zlasti se spremenita po predložitvi modela energetskega omrežja in trga iz odstavka 10. Agencija lahko na lastno pobudo in na ustrezno utemeljeno zahtevo nacionalnih regulativnih organov ali deležnikov ter po uradnem posvetovanju z organizacijami, ki zastopajo vse zadevne deležnike, iz odstavka 2, prvi pododstavek, in Komisijo zahteva takšne posodobitve in izboljšave ter navede razloge in časovni razpored. Agencija objavi zahteve nacionalnih regulativnih organov ali deležnikov in vse zadevne dokumente, ki niso poslovno občutljivi, zaradi katerih zahteva posodobitev ali izboljšanje.

8. Komisija za projekte v kategoriji energetske infrastrukture iz točke 1(c) in (e) ter točk 2, 4 in 5 Priloge II zagotovi pripravo metodologij na ravni Unije za harmonizirano analizo stroškov in koristi v celotnem energetskem sistemu. Te metodologije morajo biti glede koristi in stroškov združljive z metodologijama ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin. Agencija ob podpori nacionalnih regulativnih organov spodbuja skladnost teh metodologij z metodologijama, ki ju pripravita ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin. Metodologije se pripravijo na pregleden način ter na podlagi obsežnega posvetovanja z državami članicami in vsemi ustreznimi deležniki.

9. Agencija vsaka tri leta določi in objavi niz kazalnikov in ustreznih referenčnih vrednosti za primerjavo stroškov naložbe na enoto za primerljive projekte kategorij energetske infrastrukture iz Priloge II. Predlagatelji projektov nacionalnim regulativnim organom in Agenciji posredujejo ustrezne zahtevane podatke.

Agencija prve kazalnike za kategorije infrastrukture iz točk 1, 2 in 3 Priloge II objavi do 24. aprila 2023, kolikor so že na voljo podatki za izračun zanesljivih kazalnikov in referenčnih vrednosti. Te referenčne vrednosti lahko ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin uporabita pri analizi stroškov in koristi za naslednje desetletne razvojne načrte omrežja za celotno Unijo.

Agencija prve kazalnike za kategorije energetske infrastrukture iz točk 4 in 5 Priloge II objavi do 24. aprila 2025.

10. ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin po obsežnem postopku posvetovanja z deležniki iz odstavka 2, prvi pododstavek, do 24. junija 2025 Komisiji in Agenciji skupaj predložita skladen in postopno integriran model, ki bo zagotavljal skladnost med metodologijami obeh sektorjev na podlagi skupnih predpostavk, vključno z infrastrukturo za prenos električne energije, plina in vodika ter skladiščnimi objekti zanje, utekočinjenim zemeljskim plinom in elektrolizatorji, pri čemer so v modelu zajeti prednostni koridorji in območja energetske infrastrukture iz Priloge I, ki se pripravi v skladu z načeli iz Priloge V.

11. Model iz odstavka 10 zajema vsaj povezave obeh sektorjev na vseh stopnjah načrtovanja infrastrukture, natančneje scenarije, tehnologije in prostorsko ločljivost, opredelitev infrastrukturnih vrzeli, zlasti glede čezmejnih zmogljivosti, in ocenjevanje projektov.

12. Potem ko Komisija model iz odstavka 10 odobri po postopku iz odstavkov 1 do 5, se model vključi v metodologiji iz odstavka 1, ki se nato ustrezno prilagodita.

13. Model in usklajeni metodologiji obeh sektorjev za analizo stroškov in koristi se od sprejetja v skladu z odstavkom 10 posodabljajo vsaj vsakih pet let, po potrebi pa tudi pogosteje, in sicer po postopku iz odstavka 7.

Člen 12

Scenariji za desetletne razvojne načrte omrežja

1. Agencija po opravljenem obsežnem postopku posvetovanja, v katerem sodelujejo Komisija, države članice, ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, organizacija operaterjev distribucijskih sistemov v EU in vsaj organizacije, ki zastopajo združenja, vključena na trg električne energije, plina in vodika, deležnike na področju ogrevanja in hlajenja, zajemanja in shranjevanja ogljika ter zajemanja in uporabe ogljika, neodvisne združevalce, operaterje prilagajanja odjema, organizacije, ki delujejo na področju rešitev energijske učinkovitosti, združenja odjemalcev in predstavnike civilne družbe, do 24. januarja 2023 objavi okvirne smernice za skupne scenarije, ki jih pripravita ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin. Smernice se po potrebi redno posodabljajo.

V smernicah se določijo merila za pregledno, nediskriminatorno in zanesljivo pripravo scenarijev ob upoštevanju najboljših praks na področju ocenjevanja infrastrukture in načrtovanja razvoja omrežja. S smernicami se tudi zagotovi, da bodo scenariji ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin, iz katerih izhajajo, v celoti v skladu z načelom „energijska učinkovitost na prvem mestu“ in energetskimi in podnebnimi cilji Unije za leto 2030 in njenim ciljem podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter da bodo upoštevani najnovejši razpoložljivi scenariji Komisije, kadar je to ustrezno, pa tudi nacionalni energetski in podnebni načrti.

Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe lahko na lastno pobudo pripravi prispevek o tem, na kakšen način lahko scenariji izpolnijo zahteve za doseganje energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030 in njenega cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050. Agencija ta prispevek ustrezno upošteva v okvirnih smernicah iz prvega pododstavka.

Agencija navede razloge, kadar ne upošteva ali le delno upošteva priporočila držav članic, deležnikov in Evropskega znanstvenega svetovalnega odbora za podnebne spremembe.

2. ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin se pri pripravi skupnih scenarijev za desetletne razvojne načrte omrežja za celotno Unijo ravnata v skladu z okvirnimi smernicami Agencije.

V skupne scenarije je vključena tudi dolgoročna perspektiva do leta 2050 in ustrezni vmesni koraki.

3. ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin k sodelovanju v postopku priprave scenarijev, zlasti pri ključnih elementih, kot so predpostavke in kako so upoštevane v podatkih scenarijev, povabita organizacije, ki predstavljajo vse zadevne deležnike, vključno z organizacijo operaterjev distribucijskih sistemov v EU, združenja, vključena na trg električne energije, plina in vodika, deležnike na področju ogrevanja in hlajenja, zajemanja in shranjevanja ogljika ter zajemanja in uporabe ogljika, neodvisne združevalce, operaterje prilagajanja odjema, organizacije, ki delujejo na področju rešitev energijske učinkovitosti, združenja odjemalcev in predstavnike civilne družbe.

4. ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin osnutek poročila o skupnih scenarijih objavita in predložita Agenciji, državam članicam in Komisiji, da o njem podajo mnenje.

Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe lahko na lastno pobudo predloži mnenje o poročilu o skupnih scenarijih.

5. Agencija v treh mesecih po prejemu osnutka poročila o skupnih scenarijih, prispevkov, prejetih v postopku posvetovanja, in poročila o tem, kako so bili ti prispevki upoštevani, poda mnenje ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, državam članicam in Komisiji o tem, kako so scenariji skladni z okvirnimi smernicami iz odstavka 1, prvi pododstavek, vključno z morebitnimi priporočili za spremembe in dopolnitve.

Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe lahko v enakem roku na lastno pobudo predloži mnenje o združljivosti scenarijev z energetskimi in podnebnimi cilji Unije za leto 2030 in njenim ciljem podnebne nevtralnosti do leta 2050.

6. Komisija v treh mesecih od prejema mnenja iz odstavka 5 in ob upoštevanju mnenja Agencije in držav članic odobri poročilo o osnutkih skupnih scenarijev ali pa od ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin zahteva, da ga spremenita.

ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin navedeta razloge, ki pojasnjujejo, kako so bile obravnavane zahteve Komisije za spremembe.

Če Komisija poročila o skupnih scenarijih ne odobri, jima pošlje obrazloženo mnenje o tem.

7. ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin v dveh tednih po odobritvi poročila o skupnih scenarijih v skladu z odstavkom 6 poročilo objavita na svojem spletnem mestu. V skladu z nacionalnim pravom in ustreznimi sporazumi o varovanju zaupnih in občutljivih podatkov objavita ustrezne vhodne in izhodne podatke v dovolj jasni in točni obliki, da lahko tretje strani ponovijo rezultate.

Člen 13

Opredelitev infrastrukturnih vrzeli

1. ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin v šestih mesecih po tem, ko Komisija odobri poročilo o skupnih scenarijih na podlagi člena 12(6), nato pa vsaki dve leti objavita poročili o vrzelih v infrastrukturi, pripravljeni v okviru desetletnih razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo.

Pri oceni infrastrukturnih vrzeli opravita analizo na podlagi scenarijev, določenih na podlagi člena 12, upoštevata načelo „energijska učinkovitost na prvem mestu“ in prednostno obravnavata vse ustrezne alternative novi infrastrukturi. Pri obravnavanju novih infrastrukturnih rešitev se pri oceni infrastrukturnih vrzeli upoštevajo vsi ustrezni stroški, tudi za okrepitev omrežja.

Pri oceni infrastrukturnih vrzeli se posebna pozornost nameni zlasti tistim infrastrukturnim vrzelim, ki bi lahko vplivale na uresničevanje podnebnih in energetskih ciljev Unije za leto 2030 in njen cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050.

Preden ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin objavita vsak svoje poročilo, opravita obsežen postopek posvetovanja, vključujoč vse ustrezne deležnike, med njimi organizacijo operaterjev distribucijskih sistemov v EU, združenja, vključena na trg električne energije, plina in vodika, deležnike na področju ogrevanja in hlajenja, zajemanja in shranjevanja ogljika ter zajemanja in uporabe ogljika, neodvisne združevalce, operaterje prilagajanja odjema, organizacije, ki delujejo na področju rešitev energijske učinkovitosti, združenja odjemalcev, predstavnike civilne družbe, Agencijo in predstavnike vseh držav članic, ki sodelujejo v prednostnih koridorjih, določenih v Prilogi I.

2. ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin vsaka svoj osnutek poročila o infrastrukturnih vrzelih predložita Agenciji in Komisiji ter državam članicam, da o njem podajo mnenje.

3. Agencija v treh mesecih po prejemu poročila o infrastrukturnih vrzelih, prispevkov, prejetih v postopku posvetovanja, in poročila o tem, kako so bili ti prispevki upoštevani, poda mnenje ENTSO za električno energijo ali ENTSO za plin, Komisiji in državam članicam ter ga da na voljo javnosti.

4. Komisija v treh mesecih od prejema mnenja Agencije iz odstavka 3 in ob upoštevanju tega mnenja ter prispevkov držav članic pripravi svoje mnenje ter ga posreduje ENTSO za električno energijo ali ENTSO za plin.

5. ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin prilagodita svoja poročila o infrastrukturnih vrzelih ob upoštevanju mnenja Agencije in v skladu z mnenji Komisije in držav članic ter ju data na voljo javnosti.

POGLAVJE V

PRIOBALNA OMREŽJA ZA VKLJUČITEV ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV

Člen 14

Načrtovanje priobalnih omrežij

1. Države članice do 24. januarja 2023 ob podpori Komisije v svojih posebnih prednostnih koridorjih priobalnega omrežja iz oddelka 2 Priloge I in ob upoštevanju posebnosti in razvoja v vsaki regiji sklenejo nezavezujoč dogovor o sodelovanju glede ciljev proizvodnje energije iz priobalnih obnovljivih virov za uvedbo v vsakem morskem bazenu do leta 2050 z vmesnima stopnjama v letu 2030 in 2040 v skladu s svojimi nacionalnimi energetskimi in podnebnimi načrti ter potencialom priobalnih obnovljivih virov vsakega morskega bazena.

Ta nezavezujoč dogovor se sklene v pisni obliki za vsak morski bazen, povezan z ozemljem držav članic, in ne posega v njihovo pravico, da razvijajo tudi projekte v zvezi s svojim teritorialnim morjem in izključno ekonomsko cono. Komisija pripravi navodila za delo v skupinah.

2. ENTSO za električno energijo do 24. januarja 2024 s sodelovanjem zadevnih operaterjev prenosnega omrežja, nacionalnih regulativnih organov, držav članic in Komisije ter v skladu z nezavezujočim dogovorom iz odstavka 1 tega člena ter ob upoštevanju varstva okolja in drugih vrst uporabe morja kot ločeno poročilo, ki je del desetletnega načrta za razvoj omrežja za celotno Unijo, pripravi in objavi strateške načrte na visoki ravni za razvoj integriranih priobalnih omrežij za vsak morski bazen v skladu s prednostnimi koridorji priobalnega omrežja iz Priloge I.

ENTSO za električno energijo pri oblikovanju strateških načrtov na visoki ravni za razvoj integriranih priobalnih omrežij v časovnem razporedu iz odstavka 1 upošteva nezavezujoče dogovore iz odstavka 1 za oblikovanje scenarijev o desetletnem načrtu za razvoj omrežja za celotno Unijo.

Strateški načrti na visoki ravni za razvoj integriranih priobalnih omrežij zagotavljajo napovedi na visoki ravni glede proizvodnega potenciala priobalnih zmogljivosti ter iz tega izhajajoče potrebe v priobalnem omrežju, vključno s potencialnimi potrebami po povezovalnih daljnovodih, hibridnih projektih, radialnih povezavah, okrepitvah in infrastrukturi za vodik.

3. Strateški načrti na visoki ravni za razvoj integriranega priobalnega omrežja morajo biti skladni z regionalnimi naložbenimi načrti, objavljenimi na podlagi člena 34(1) Uredbe (EU) 2019/943 in vključeni v desetletne razvojne načrte omrežja za celotno Unijo, da bi se zagotovili usklajen razvoj načrtovanja kopenskega in priobalnega omrežja ter potrebne okrepitve.

4. Države članice do 24. decembra 2024 in nato vsaki dve leti posodobijo svoje nezavezujoče dogovore iz odstavka 1 tega člena, tudi glede na rezultate uporabe pristopa stroškov in koristi ter delitve stroškov za prednostne koridorje priobalnega omrežja, ko so ti rezultati na razpolago.

5. Po vsaki posodobitvi nezavezujočih dogovorov v skladu z odstavkom 4 za vsak morski bazen ENTSO za električno energijo v naslednjem desetletnem načrtu za razvoj omrežja za celotno Unijo posodobi strateške načrte na visoki ravni za razvoj integriranega omrežja iz odstavka 2.

Člen 15

Čezmejna delitev stroškov priobalnih omrežij za energijo iz obnovljivih virov

1. Komisija s sodelovanjem držav članic in zadevnih operaterjev prenosnega omrežja, Agencije in nacionalnih regulativnih organov do 24. junija 2024 v skladu z nezavezujočimi dogovori iz člena 14(1) pripravi navodila za posebno analizo stroškov in koristi ter delitev stroškov za uvedbo načrta razvoja integriranega priobalnega omrežja za vsak morski bazen iz člena 14(2). Navodila morajo biti skladna s členom 16(1). Komisija jih po potrebi posodobi, pri tem pa upošteva rezultate njihovega izvajanja.

2. ENTSO za električno energijo do 24. junija 2025 ob sodelovanju ustreznih operaterjev prenosnega omrežja, Agencije, nacionalnih regulativnih organov in Komisije predstavi rezultate uporabe pristopa stroškov in koristi ter delitve stroškov v prednostnih koridorjih priobalnega omrežja.

POGLAVJE VI

REGULATIVNI OKVIR

Člen 16

Omogočanje naložb s čezmejnim učinkom

1. Dejansko nastale stroške naložbe brez stroškov vzdrževanja, povezane s projektom skupnega interesa, ki spada v kategorije energetske infrastrukture iz točke 1(a), (b), (c), (d) in (f) Priloge II, in projektov skupnega interesa, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke 3 Priloge II, kadar spadajo v pristojnost nacionalnih regulativnih organov v vsaki zadevni državi članici, krijejo ustrezni operaterji prenosnega omrežja ali predlagatelji projektov infrastrukture za prenos v državah članicah, ki jim projekt zagotavlja neto pozitivni učinek, in jih v obsegu, v katerem jih ne krijejo dajatve za prezasedenost ali druge dajatve, plačajo uporabniki omrežja prek tarif za dostop do omrežja v teh državah članicah.

2. Določbe tega člena se uporabljajo za projekte skupnega interesa, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točke 1(a), (b), (c), (d), (f) in točke 3 Priloge II, kadar vsaj en predlagatelj projekta od ustreznih nacionalnih organov zahteva, da se uporabljajo za stroške projekta.

Za projekte, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke 1(e) in točke 2 Priloge II, se določbe tega člena lahko uporabljajo, kadar vsaj en predlagatelj projekta od ustreznih nacionalnih organov zahteva, da se uporabljajo.

Kadar je predlagateljev projekta več, ustrezni nacionalni regulativni organ od vseh predlagateljev nemudoma zahteva, da zahtevek za naložbo predložijo skupaj, v skladu z odstavkom 4.

3. Za projekte skupnega interesa, za katere se uporablja odstavek 1, velja, da predlagatelji projekta redno obveščajo ustrezne nacionalne regulativne organe o napredku v okviru projekta ter pri tem opredelijo s projektom povezane stroške in učinek, in sicer vsaj enkrat na leto do začetka obratovanja projekta.

4. Ko je projekt skupnega interesa dovolj zrel in se ocenjuje, da bo v naslednjih 36 mesecih pripravljen za začetek faze gradnje, predlagatelji projektov po posvetovanju z operaterji prenosnega omrežja iz držav članic, na katere ima znaten neto pozitiven učinek, vložijo zahtevek za naložbo. Ta zahtevek za naložbo vključuje zahtevek za čezmejno razporeditev stroškov vsem ustreznim nacionalnim regulativnim organom, priloži pa se mu vse naslednje:

(a) aktualna analiza stroškov in koristi za posamezen projekt, usklajena z metodologijo, ki je bila pripravljena na podlagi člena 11 in v kateri so upoštevane koristi zunaj meja držav članic, na katerih ozemlju se projekt nahaja, vsaj z uporabo skupnih scenarijev, oblikovanih za načrtovanje razvoja omrežja iz člena 12. Kadar se uporabljajo dodatni scenariji, morajo biti skladni z energetskimi in podnebnimi cilji Unije za leto 2030 in njenim ciljem podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter je treba v zvezi z njimi opraviti enako raven posvetovanja in pregleda kot pri postopku iz člena 12. Agencija je odgovorna za ocenjevanje morebitnih dodatnih scenarijev in za zagotovitev njihove skladnosti s tem odstavkom;

(b) poslovni načrt z oceno finančne vzdržnosti projekta, vključno z izbrano finančno rešitvijo, in rezultate preverjanja trga za projekte skupnega interesa, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke 3 Priloge II;

(c) utemeljen predlog za čezmejno razporeditev stroškov, kadar se predlagatelji projekta o tem dogovorijo.

Kadar projekt predlaga več predlagateljev projekta, zahtevek za naložbo predložijo skupaj.

Ustrezni nacionalni regulativni organi po prejemu nemudoma posredujejo Agenciji v vednost kopijo vsakega zahtevka za naložbo.

Ustrezni nacionalni regulativni organi in Agencija poskrbijo za stalno zaupnost poslovno občutljivih informacij.

5. Ustrezni nacionalni regulativni organi v šestih mesecih od datuma, ko zadnji od teh organov prejme zahtevek za naložbo, po posvetovanju z zadevnimi predlagatelji projekta sprejmejo skupne usklajene odločitve o razporeditvi dejansko nastalih stroškov naložbe, ki jih pri projektu krije vsak operater sistema, ter o njihovi vključitvi v tarife ali o zavrnitvi zahtevka za naložbo, delno ali v celoti, če skupna analiza ustreznih nacionalnih regulativnih organov pokaže, da projekt ali njegov del ne prinaša znatnih neto koristi v nobeni od držav članic ustreznih nacionalnih regulativnih organov. Ustrezni nacionalni regulativni organi v skladu z razporeditvijo stroškov naložbe, ki jih pri projektu nosi vsak operater sistema, vse ustrezne dejansko nastale stroške vključijo v tarife, kot je opredeljeno v priporočilu iz odstavka 11. Ustrezni nacionalni regulativni organi nato za projekte na ozemlju svoje države članice po potrebi ocenijo, ali bi zaradi vključitve stroškov naložbe v tarife lahko nastale težave glede cenovne dostopnosti.

Pri razporejanju stroškov ustrezni nacionalni regulativni organi upoštevajo dejanske ali ocenjene:

(a) dajatve za prezasedenost ali druge dajatve;

(b) prihodke iz naslova mehanizma medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov, vzpostavljenega na podlagi člena 49 Uredbe (EU) 2019/943.

Pri čezmejni razporeditvi stroškov se upoštevajo gospodarski, družbeni in okoljski stroški in koristi projektov v zadevnih državah članicah in potreba po zagotovitvi stabilnega finančnega okvira za razvoj projektov skupnega interesa ob čim manjši potrebi po finančni pomoči.

Pri čezmejni razporeditvi stroškov si ustrezni nacionalni regulativni organi po posvetovanju z zadevnimi operaterji prenosnih sistemov prizadevajo za medsebojni dogovor, med drugim na podlagi informacij iz odstavka 4, prvi pododstavek, točki (a) in (b), tega člena. Pri njihovi oceni se upoštevajo vsi ustrezni scenariji iz člena 12, in drugi scenariji za načrtovanje razvoja omrežja, kar bo omogočilo zanesljivo analizo prispevka projekta skupnega interesa k energetski politiki Unije glede razogljičenja, povezovanja trgov, konkurence, trajnostnosti in zanesljivosti oskrbe. Kadar se uporabljajo dodatni scenariji, so skladni z energetskimi in podnebnimi cilji Unije za leto 2030 in njenim ciljem podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter zanje velja enaka raven posvetovanja in pregleda kot za postopek iz člena 12.

Kadar projekt skupnega interesa blaži negativne zunanje dejavnike, kot so pretoki v zanki, in se izvaja v državi članici, ki je izvor negativnega dejavnika, se taka blažitev ne šteje za čezmejno korist in zato ni podlaga za porazdelitev tistih stroškov operaterju prenosnega omrežja države članice, na katere ti negativni dejavniki vplivajo.

6. Ustrezni nacionalni regulativni organi pri določanju ali sprejemanju tarif v skladu s členom 41(1), točka (a), Direktive 2009/73/ES in členom 59(1), točka (a), Direktive (EU) 2019/944 ter na podlagi čezmejne razporeditve stroškov iz odstavka 5 tega člena upoštevajo dejanske stroške operaterja prenosnega omrežja ali drugega predlagatelja projekta zaradi naložb, kolikor so ti stroški primerljivi s stroški učinkovitega in strukturno primerljivega operaterja.

Ustrezni nacionalni regulativni organi Agencijo nemudoma uradno obvestijo o odločitvi o razporeditvi stroškov in vseh ustreznih informacijah v zvezi s to odločitvijo. V odločitvi o razporeditvi stroškov se zlasti podrobno določijo razlogi za razporeditev stroškov med državami članicami, vključno naslednje:

(a) ocena ugotovljenega učinka na vsako zadevno državo članico, tudi tistih v zvezi z omrežnimi tarifami;

(b) ocena poslovnega načrta iz odstavka 4, prvi pododstavek, točka (b);

(c) pozitivni učinki na regionalni ravni ali na ravni celotne Unije, kot so zanesljiva oskrba, prožnost sistema, solidarnost ali inovacije, ki bi nastale v tem projektu;

(d) rezultati posvetovanj, ki so jih izvedli zadevni predlagatelji projekta.

Odločitev o razporeditvi stroškov se objavi.

7. Kadar ustrezni nacionalni regulativni organi ne dosežejo sporazuma o zahtevku za naložbo v šestih mesecih od datuma, ko je zahtevek prejel zadnji ustrezni nacionalni regulativni organ, o tem nemudoma obvestijo Agencijo.

V tem primeru ali na podlagi skupne zahteve ustreznih nacionalnih regulativnih organov Agencija najpozneje tri mesece po datumu napotitve nanjo sprejme odločitev o zahtevku za naložbo, vključno s čezmejno razporeditvijo stroškov iz odstavka 5.

Preden sprejme odločitev, se Agencija posvetuje z zadevnimi nacionalnimi regulativnimi organi in predlagatelji projektov. Trimesečno obdobje iz drugega pododstavka se lahko podaljša za dodatno obdobje dveh mesecev, kadar Agencija zahteva dodatne informacije. To dodatno obdobje začne teči dan po prejemu vseh informacij.

Agencija pri oceni upošteva vse ustrezne scenarije, pripravljene na podlagi člena 12, in druge scenarije za načrtovanje razvoja omrežja, ki omogočajo zanesljivo analizo prispevka projekta skupnega interesa k ciljem energetske politike Unije glede razogljičenja, povezovanja trgov, konkurence, trajnostnosti in zanesljivosti oskrbe. Kadar se uporabijo dodatni scenariji, morajo biti skladni z energetskimi in podnebnimi cilji Unije za leto 2030 in njenim ciljem podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter zanje velja enaka raven posvetovanja in pregleda kot za postopek iz člena 12.

Določitev načina, kako se stroški naložbe v skladu s predpisano čezmejno razporeditvijo stroškov vključijo v tarife, Agencija pri svoji odločitvi o zahtevku za naložbo z vključeno čezmejno razporeditvijo stroškov prepusti ustreznim nacionalnim organom v času izvajanja te odločitve v skladu z nacionalnim pravom.

Odločitev o zahtevku za naložbo vključno s čezmejno razporeditvijo stroškov se objavi. Uporabijo se člen 25(3) ter člena 28 in 29 Uredbe (EU) 2019/942.

8. Agencija Komisijo nemudoma uradno seznani z izvodom vseh odločitev o razporeditvi stroškov skupaj z zadevnimi informacijami o vsaki odločitvi. Te informacije se lahko predložijo v obliki povzetka. Komisija poskrbi za zaupnost poslovno občutljivih podatkov.

9. Odločitve o razporeditvi stroškov ne vplivajo na pravico operaterjev prenosnega omrežja do uporabe in pravico nacionalnih regulativnih organov do odobritve cen za dostop do omrežij v skladu s členom 13 Uredbe (ES) št. 715/2009, členom 18(1) in členom 18(3) do (6) Uredbe (EU) 2019/943, členom 32 Direktive 2009/73/ES in členom 6 Direktive (EU) 2019/944.

10. Ta člen se ne uporablja za projekte skupnega interesa, ki so izvzeti:

(a) iz členov 32, 33 in 34 ter člena 41(6), (8) in (10) Direktive 2009/73/ES na podlagi člena 36 navedene direktive;

(b) iz člena 19(2) in (3) Uredbe (EU) 2019/943 ali člena 6, člena 59(7) in člena 60(1) Direktive (EU) 2019/944 na podlagi člena 63 Uredbe (EU) 2019/943;

(c) od pravil za ločevanje ali dostop tretjih strani na podlagi člena 17 Uredbe (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta ([32]) ali člena 64 Uredbe (EU) 2019/943 in člena 66 Direktive (EU) 2019/944.

11. Agencija do 24. junija 2023 sprejme priporočilo, v katerem opredeli dobre prakse pri obravnavanju zahtevkov za naložbe v projekte skupnega interesa. Priporočilo po potrebi redno posodablja, zlasti za zagotovitev skladnosti z načeli za čezmejno delitev stroškov priobalnih omrežij za energijo iz obnovljivih virov iz člena 15(1). Agencija pri sprejemanju ali spreminjanju priporočila opravi obsežen postopek posvetovanja, v katerega vključi vse ustrezne deležnike.

12. Ta člen se smiselno uporablja tudi za projekte vzajemnega interesa.

Člen 17

Regulativne spodbude

1. Kadar so tveganja predlagatelja projekta za razvoj, izgradnjo, delovanje ali vzdrževanje projekta skupnega interesa, ki spada v pristojnost nacionalnih regulativnih organov, večja kot tveganja, ki se običajno pojavijo v zvezi s primerljivim infrastrukturnim projektom, lahko države članice in nacionalni regulativni organi temu projektu dodelijo ustrezne spodbude v skladu s členom 13 Uredbe (ES) št. 715/2009, členom 18(1) ter členom 18(3) do (6) Uredbe (EU) 2019/943, členom 41(8) Direktive 2009/73/ES in členom 58, točka (f), Direktive (EU) 2019/944.

Prvi pododstavek se ne uporablja, kadar je projekt skupnega interesa izvzet:

(a) iz členov 32, 33 in 34 ter iz člena 41(6), (8) in (10) Direktive 2009/73/ES na podlagi člena 36 navedene direktive;

(b) iz člena 19(2) in (3) Uredbe (EU) 2019/943 ali iz člena 6, člena 59(7) in člena 60(1) Direktive (EU) 2019/944 na podlagi člena 63 Uredbe (EU) 2019/943;

(c) na podlagi člena 36 Direktive 2009/73/ES;

(d) na podlagi člena 17 Uredbe (ES) št. 714/2009.

2. Če se nacionalni regulativni organi odločijo za dodelitev spodbud iz odstavka 1 tega člena, upoštevajo rezultate analize stroškov in koristi, ki je usklajena z metodologijo, pripravljeno na podlagi člena 11, ter zlasti pozitivne zunanje učinke, ki jih projekt ustvarja na regionalni ravni ali za celotno Unijo. Nacionalni regulativni organi dodatno preučijo posebna tveganja predlagateljev projekta, sprejete ukrepe za zmanjševanje tveganja in razloge za profil tveganja ob upoštevanju neto pozitivnega učinka, ki ga zagotavlja projekt v primerjavi z drugo možnostjo z manjšim tveganjem. Upravičena tveganja vključujejo predvsem tveganja, povezana z novimi tehnologijami prenosa na kopnem in morju, tveganja, povezana z nezadostnim kritjem stroškov, in tveganja pri načrtovanju.

3. Pri odločitvi za dodelitev spodbud se upoštevajo posebne značilnosti nastalega tveganja, med dodeljenimi spodbudami pa so med drugim lahko eden ali več naslednjih ukrepov:

(a) predpisi za predhodno naložbo;

(b) predpisi za priznavanje dejansko nastalih stroškov pred začetkom obratovanja projekta;

([32]) Uredba (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejne izmenjave električne energije in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1228/2003 (UL L 211, 14.8.2009, str. 15).

(c) predpisi za zagotavljanje dodatnega donosa kapitala, vloženega v projekt;

(d) kateri koli drug ukrep, ki se zdi potreben in ustrezen.

4. Vsak nacionalni regulativni organ Agenciji do 24. januarja 2023 predloži svojo metodologijo in merila, ki se uporabljajo za ocenjevanje naložb v projekte energetske infrastrukture ter večjih tveganj teh projektov, posodobljena ob upoštevanju najnovejših zakonodajnih sprememb, sprememb politike ter tehnoloških in tržnih sprememb. V takšni metodologiji in merilih se izrecno navedejo rešitve za tveganja, do katerih prihaja pri priobalnih omrežjih za energijo iz obnovljivih virov iz točke 1(f) Priloge II in projektih, ki imajo sicer nizke stroške kapitala, toda visoke stroške poslovanja.

5. Agencija do 24. junija 2023 ob ustreznem upoštevanju informacij, prejetih na podlagi odstavka 4 tega člena, omogoči izmenjavo dobrih praks in poda priporočila v skladu s členom 6(2) Uredbe (EU) 2019/942 glede obeh naslednjih vidikov:

(a) spodbud iz odstavka 1 na podlagi primerjalne analize najboljše prakse s strani nacionalnih regulativnih organov;

(b) skupne metodologije za vrednotenje večjih tveganj naložb v projekte energetske infrastrukture.

6. Vsak nacionalni regulativni organ do 24. septembra 2023 objavi svojo metodologijo in merila, ki se uporabljajo za vrednotenje naložb v projekte energetske infrastrukture, ter večjih tveganj teh projektov.

7. Kadar ukrepi iz odstavkov 5 in 6 ne zadostujejo za zagotovitev pravočasnega izvajanja projektov skupnega interesa, lahko Komisija izda smernice glede spodbud iz tega člena.

POGLAVJE VII

FINANCIRANJE

Člen 18

Upravičenost projektov do finančne pomoči Unije na podlagi Uredbe (EU) 2021/1153

1. Projekti skupnega interesa, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz člena 24 in Priloge II, so upravičeni do finančne pomoči Unije v obliki nepovratnih sredstev za študije in finančnih instrumentov.

2. Projekti skupnega interesa, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz člena 24 ter točke 1(a), (b), (c), (d) in (f) in točke 3 Priloge II so upravičeni do finančne pomoči Unije v obliki nepovratnih sredstev za dela, kadar izpolnjujejo vsa naslednja merila:

(a) analiza stroškov in koristi za posamezen projekt, opravljena na podlagi člena 16(4), točka (a), dokazuje obstoj pomembnih pozitivnih zunanjih dejavnikov, kot so zanesljiva oskrba, prožnost sistema, solidarnost ali inovativnost;

(b) za projekt je bila sprejeta odločitev o čezmejni razporeditvi stroškov na podlagi člena 16 ali, kar se tiče projektov skupnega interesa iz kategorije energetske infrastrukture iz točke 3 Priloge II, kadar ne spada v pristojnost nacionalnih regulativnih organov, zaradi česar zanj ni bila predložena odločitev o čezmejni razporeditvi stroškov, vendar je namenjen ponudbi čezmejnih storitev, prinaša tehnološke inovacije in zagotavlja varno delovanje čezmejnega omrežja;

(c) v skladu s poslovnim načrtom in na podlagi drugih ocen, zlasti tistih, ki jih izvedejo potencialni vlagatelji, upniki ali nacionalni regulativni organ, projekta ni mogoče financirati na trgu ali v regulativnem okviru, pri čemer se pri ocenjevanju, ali projekt potrebuje finančno pomoč Unije, upoštevata morebitna odločitev o spodbudah in razlogi iz člena 17(2).

3. Projekti skupnega interesa, ki se izvajajo v skladu s postopkom iz člena 5(7), točka (d), so upravičeni tudi do finančne pomoči Unije v obliki nepovratnih sredstev za dela, kadar izpolnjujejo merila iz odstavka 2 tega člena.

4. Projekti skupnega interesa, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točke 1(e) ter točk 2 in 5 Priloge II, so upravičeni tudi do finančne podpore Unije v obliki nepovratnih sredstev za dela, kadar lahko zadevni predlagatelji projektov pri oceni, ki jo izvede ustrezni nacionalni organ ali, kadar je to ustrezno, nacionalni regulativni organ, jasno dokažejo pomembne pozitivne zunanje učinke projektov, kot so zanesljivost oskrbe, prožnost sistema, solidarnost ali inovacije, ter podajo jasna dokazila o tem, da projekt tržno ni vzdržen, glede na analizo stroškov in koristi, poslovni načrt in druge ocene, ki so jih opravili zlasti morebitni vlagatelji, posojilodajalci ali, kadar je ustrezno, nacionalni regulativni organ.

5. Ta člen se smiselno uporablja za projekte vzajemnega interesa.

Projekti vzajemnega interesa so upravičeni do finančne pomoči Unije pod pogoji iz člena 5(2) Uredbe (EU) 2021/1153. Kar zadeva nepovratna sredstva za dela, so projekti vzajemnega interesa upravičeni do finančne pomoči Unije, pod pogojem, da izpolnjujejo merila iz odstavka 2 tega člena ter kadar prispevajo k splošnim energetskim in podnebnim ciljem politike Unije.

Člen 19

Navodila glede meril za dodelitev finančne pomoči Unije

Posebna merila iz člena 4(3) te uredbe in parametri iz člena 4(5) te uredbe se uporabljajo za določanje meril za dodelitev finančne pomoči Unije v Uredbi (EU) 2021/1153. Za projekte skupnega interesa iz člena 24 te uredbe se uporabljajo merila glede povezovanja trgov, konkurence, trajnostnosti in zanesljivosti oskrbe.

POGLAVJE VIII

KONČNE DOLOČBE

Člen 20

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.

2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 3(4) se prenese na Komisijo za obdobje sedmih let od 23. junija 2022. Komisija pripravi poročilo o prenosu pooblastila najpozneje devet mesecev pred koncem sedemletnega obdobja. Prenos pooblastila se samodejno podaljšuje za enako dolga obdobja, razen če Evropski parlament ali Svet nasprotuje temu podaljšanju najpozneje tri mesece pred koncem vsakega obdobja.

3. Prenos pooblastila iz člena 3(4) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po objavi v Uradnem listu Evropske unije ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.

4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.

5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.

6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 3(4), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 21

Poročanje in ocenjevanje

Komisija do 30. junija 2027 objavi poročilo o izvajanju projektov s seznama Unije ter ga predloži Evropskemu parlamentu in Svetu. V tem poročilu se poda ocena:

(a) doseženega napredka pri načrtovanju, razvoju, izgradnji in začetku obratovanja projektov s seznama Unije ter, kadar je to relevantno, zamud pri izvajanju in drugih težav, ki se pojavijo;

(b) sredstev, ki jih je dala na razpolago in izplačala Unija za projekte s seznama Unije, v primerjavi s skupno vrednostjo financiranih projektov s seznama Unije;

(c) napredka v smislu vključevanja obnovljivih virov energije, tudi priobalnih obnovljivih virov energije, in zmanjševanja emisij toplogrednih plinov z načrtovanjem, razvojem, izgradnjo in začetkom obratovanja projektov s seznama Unije;

(d) razvoja ravni povezanosti držav članic, s tem povezanega razvoja cen energije ter števila okvar omrežnega sistema, njihovih vzrokov in povezanih gospodarskih stroškov v zvezi s sektorjem električne energije ter sektorjem obnovljivih ali nizkoogljičnih plinov, tudi vodika;

(e) postopka izdaje dovoljenj in sodelovanja javnosti, zlasti:

  (i) povprečnega in najdaljšega skupnega trajanja postopka izdaje dovoljenj za projekte s seznama Unije, vključno s trajanjem posameznih korakov postopka pred oddajo vloge v primerjavi s časovnim razporedom, predvidenim z začetnimi ključnimi mejniki iz člena 10(6);

  (ii) stopnje nasprotovanja projektom s seznama Unije, zlasti števila pisnih ugovorov med postopkom javnega posvetovanja in števila vloženih pravnih sredstev;

  (iii) najboljših in inovativnih praks v zvezi z vključevanjem deležnikov;

  (iv) najboljših in inovativnih praks v zvezi z blaženjem učinkov na okolje, vključno s prilagajanjem podnebnim spremembam, v postopku izdaje dovoljenj in med izvajanjem projekta;

  (v) učinkovitosti shem, določenih v členu 8(3), v zvezi z izpolnjevanjem rokov iz člena 10(1) in (2);

(f) regulativne obravnave, zlasti:

  (i) števila projektov skupnega interesa, za katere je bila sprejeta odločitev o čezmejni razporeditvi stroškov na podlagi člena 16;

  (ii) števila in vrste projektov skupnega interesa, ki so prejeli posebne spodbude na podlagi člena 17;

(g) učinkovitosti te uredbe pri prispevanju k podnebnim in energetskim ciljem Unije za leto 2030 in k doseganju podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050.

Člen 22

Pregled

Komisija do 30. junija 2027 opravi pregled te uredbe na podlagi rezultatov poročanja in ocene iz člena 21 te uredbe ter na podlagi spremljanja, poročanja in ocene, opravljenih na podlagi členov 22 in 23 Uredbe (EU) 2021/1153.

Člen 23

Informiranje in obveščanje javnosti

Komisija vzpostavi in vzdržuje platformo za transparentnost, do katere lahko splošna javnost brez težav dostopa na internetu. Platforma se redno posodablja z informacijami iz poročil iz člena 5(4) in spletnega mesta iz člena 9(7). Platforma vsebuje naslednje informacije:

(a) splošne posodobljene informacije, vključno z zemljepisnimi informacijami, za vsak projekt s seznama Unije;

(b) načrt za izvajanje iz člena 5(1) za vsak projekt s seznama Unije, predstavljen tako, da je mogoče kadar koli oceniti napredek pri izvajanju;

(c) glavne pričakovane koristi in prispevek k ciljem iz člena 1(1) ter stroški projektov razen poslovno občutljivih informacij;

(d) seznam Unije;

(e) sredstva, ki jih je Unija dodelila in izplačala za vsak projekt s seznama Unije;

(f) povezave do nacionalnega postopkovnega priročnika iz člena 9;

(g) obstoječe študije v zvezi z morskim bazenom in načrte za vsak prednostni koridor priobalnega omrežja, pri čemer se ne posega v pravice intelektualne lastnine.

Člen 24

Odstopanje za povezave za Ciper in Malto

1. Za Ciper in Malto, ki nista povezana z vseevropskim plinskim omrežjem, se brez poseganja v člen 32(2) uporablja odstopanje od člena 3, člena 4(1), točki (a) in (b), člena 4(5), člena 16(4), točka (a), ter prilog I, II in III. Za vsako od teh držav članic ena povezava ohrani status projekta skupnega interesa na podlagi te uredbe, z vsemi ustreznimi pravicami in obveznostmi, kadar:

(a) je povezava 23. junija 2022 v fazi razvoja ali načrtovanja;

(b) je bil povezavi dodeljen status projekta skupnega interesa na podlagi Uredbe (EU) št. 347/2013 in

(c) je povezava potrebna za stalno povezanost teh držav članic z vseevropskim plinskim omrežjem.

Ti projekti bodo omogočili dostop do novih energetskih trgov, tudi do trga vodika, v prihodnosti.

2. Predlagatelji projektov predložijo zadostne dokaze o tem, kako bodo povezave iz odstavka 1 omogočile dostop do novih energetskih trgov, tudi do trga vodika, v skladu z energetskimi in podnebnimi cilji politike Unije. V takšne dokaze vključijo oceno ponudbe in povpraševanja vodika iz obnovljivih ali nizkoogljičnih virov ter izračun zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, ki jih bo projekt omogočil.

Komisija redno preverja to oceno in izračun ter pravočasnost izvajanja projekta.

3. Povezave iz odstavka 1 tega člena se zasnujejo tako, da poleg izpolnjevanja posebnih meril za finančno pomoč Unije iz člena 19 omogočajo dostop do energetskih trgov, tudi do trga vodika, v prihodnosti, da ne vodijo k podaljšanju življenjske dobe sredstev za zemeljski plin in da zagotavljajo čezmejno interoperabilnost s sosednjimi omrežji. Morebitna upravičenost do finančne podpore Unije na podlagi člena 18 se izteče 31. decembra 2027.

4. V vsaki prošnji za finančno pomoč Unije za dela se z načrtom z natančnim časovnim razporedom jasno dokaže cilj, da se do leta 2036 sredstva pretvorijo v sredstva, namenjena vodiku, če bodo tržne razmere to dopuščale.

5. Odstopanje iz odstavka 1 se uporablja, dokler Ciper oziroma Malta nista neposredno povezana z vseevropskim plinskim omrežjem ali do 31. decembra 2029, kar koli nastopi prej.

Člen 25

Sprememba Uredbe (ES) št. 715/2009

V členu 8(10) Uredbe (ES) št. 715/2009 se prvi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„10. ENTSO za plin vsaki dve leti sprejme in objavi razvojni načrt omrežja za Skupnost iz odstavka 3, točka (b). Razvojni načrt omrežja za Skupnost vključuje modeliranje integriranega omrežja, vključno z vodikovimi omrežji, scenarije razvoja, napoved glede zadostnosti evropske ponudbe ter oceno prožnosti sistema.“

Člen 26

Sprememba Uredbe (EU) 2019/942

V členu 11 Uredbe (EU) 2019/942 se točki (c) in (d) nadomestita z naslednjim:

„(c) izpolnjuje obveznosti iz člena 5, člena 11(3), člena 11(6) do (9), členov 12, 13 in 17 ter iz oddelka 2, točka 12, Priloge III k Uredbi (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta (*);

(d) odloča o zahtevkih za naložbe vključno s čezmejno razporeditvijo stroškov na podlagi člena 16(7) Uredbe (EU) 2022/869.

_____

(*) Uredba (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o smernicah za vseevropsko energetsko infrastrukturo, spremembi uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 ter direktiv 2009/73/ES in (EU) 2019/944 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 347/2013 (UL L 152, 3.6.2022, str. 45).“.

Člen 27

Sprememba Uredbe (EU) 2019/943

V členu 48(1) Uredbe (EU) 2019/943 se prvi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„1. Razvojni načrt omrežja za celotno Unijo iz člena 30(1), točka (b), vključuje modeliranje integriranega omrežja, med drugim tudi scenarije razvoja in oceno odpornosti sistema. Ustrezni vhodni parametri za modeliranje, kot so predpostavke o cenah goriva in ogljika ali o namestitvi sistemov z obnovljivimi viri energije, morajo biti v celoti skladni z evropsko oceno zadostnosti virov, pripravljeno na podlagi člena 23.“

Člen 28

Sprememba Direktive 2009/73/ES

V členu 41(1) Direktive 2009/73/ES se doda naslednja točka:

„(v) izpolnjevati obveznosti iz člena 3, člena 5(7) in členov 14 do 17 Uredbe (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta (*).

_____

(*) Uredba (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o smernicah za vseevropsko energetsko infrastrukturo, spremembi uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 ter direktiv 2009/73/ES in (EU) 2019/944 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 347/2013 (UL L 152, 3.6.2022, str. 45).“.

Člen 29

Spremembe Direktive (EU) 2019/944

V členu 59(1) Direktive (EU) 2019/944 se doda naslednja točka:

„(aa) izpolnjevati obveznosti iz člena 3, člena 5(7) in členov 14 do 17 Uredbe (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta (*).

_____

(*) Uredba (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o smernicah za vseevropsko energetsko infrastrukturo, spremembi uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 ter direktiv 2009/73/ES in (EU) 2019/944 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 347/2013 (UL L 152, 3.6.2022, str. 45).“.

Člen 30

Prehodne določbe

Ta uredba ne vpliva na dodelitev, nadaljevanje ali spremembo finančne pomoči, ki jo je Komisija dodelila na podlagi Uredbe (EU) št. 1316/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ([33]).

Poglavje III se ne uporablja za projekte skupnega interesa, ki so vključeni v postopek izdaje dovoljenj in za katere je predlagatelj projekta predložil vlogo pred 16. novembrom 2013.

Člen 31

Prehodno obdobje

1. Sredstva, namenjena vodiku, predelana iz sredstev za zemeljski plin, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke 3 Priloge II, se lahko v prehodnem obdobju, ki se zaključi 31. decembra 2029, uporabljajo za transport ali shranjevanje vnaprej določene mešanice vodika z zemeljskim plinom ali biometanom.

2. Predlagatelji projektov v prehodnem obdobju iz odstavka 1 tesno sodelujejo pri zasnovi in izvajanju projektov, da bi zagotovili interoperabilnost s sosednjimi omrežji.

3. Predlagatelj projekta predloži zadostne dokaze, vključno s poslovnimi pogodbami, o tem, kako sredstva iz odstavka 1 tega člena do izteka prehodnega obdobja ne bodo več sredstva za zemeljski plin in bodo postala sredstva, namenjena vodiku, kot je določeno v točki 3 Priloge II, in kako se bo v prehodnem obdobju povečala uporaba vodika. V te dokaze se vključi ocena ponudbe in povpraševanja za vodik iz obnovljivih ali nizkoogljičnih virov ter izračun zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, ki jih bo projekt omogočil. Agencija pri spremljanju napredka, doseženega pri izvajanju projektov skupnega interesa, preveri, ali je bil v projektu pravočasno izveden prehod na sredstvo, namenjeno vodiku, kot je določeno v točki 3 Priloge II.

([33]) Uredba (EU) št. 1316/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope, spremembi Uredbe (EU) št. 913/2010 in razveljavitvi uredb (ES) št. 680/2007 in (ES) št. 67/2010 (UL L 348, 20.12.2013, str. 129).

4. Upravičenost projektov iz odstavka 1 tega člena do finančne podpore Unije iz člena 18 se izteče 31. decembra 2027.

Člen 32

Razveljavitev

1. Uredba (EU) št. 347/2013 se razveljavi 23. junija 2022. Iz te uredbe ne izhajajo nobene pravice za projekte iz prilog k Uredbi (EU) št. 347/2013.

2. Ne glede na odstavek 1 tega člena Priloga VII k Uredbi (EU) št. 347/2013, kot je bila spremenjena z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2022/564 ([34]), ki vsebuje peti seznam projektov skupnega interesa Unije, ter členi 2 do 10, členi 12, 13 in 14 ter priloge I do IV in Priloga VI k Uredbi (EU) št. 347/2013, ostanejo v veljavi in učinkujejo v zvezi s projekti skupnega interesa, vključenimi na peti seznam Unije, do začetka veljavnosti prvega seznama projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa Unije, pripravljenega na podlagi te uredbe.

3. Ne glede na odstavek 2 tega člena imajo projekti, ki so bili kot projekti skupnega interesa vključeni na peti seznam Unije, pripravljen na podlagi Uredbe (EU) št. 347/2013, in za katere je pristojni organ sprejel vlogo v pregled, pravice in obveznosti, ki izhajajo iz poglavja III te uredbe, za obdobje štirih let od začetka veljavnosti te uredbe.

Člen 33

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 30. maja 2022

Za Evropski parlament	*Za Svet*
predsednica	*predsednik*
R. METSOLA	B. LE MAIRE

([34]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/564 z dne 19. novembra 2021 o spremembi Uredbe (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s seznamom projektov skupnega interesa Unije (UL L 109, 8.4.2022, str. 14).

PRILOGA I

PREDNOSTNI KORIDORJI IN OBMOČJA ENERGETSKE INFRASTRUKTURE

(iz člena 1(1))

Ta uredba se uporablja za naslednje prednostne koridorje in območja vseevropske energetske infrastrukture:

1. PREDNOSTNI KORIDORJI NA PODROČJU ELEKTRIČNE ENERGIJE

(1) Elektroenergetske povezave med severom in jugom v zahodni Evropi: povezave med državami članicami v regiji in s sredozemskim območjem, vključno z Iberskim polotokom, zlasti za integracijo električne energije iz obnovljivih virov energije, za krepitev infrastruktur notranjih omrežij, da bi se spodbudilo povezovanje trgov v regiji in da bi se končala osamitev Irske, ter za zagotovitev potrebnih podaljšanj priobalnih omrežij za energijo iz obnovljivih virov na kopnem in krepitev nacionalnega omrežja, potrebna za vzpostavitev ustreznega in zanesljivega prenosnega omrežja ter za oskrbo neobalnih držav članic z električno energijo, proizvedeno na morju.

Zadevne države članice: Belgija, Danska, Nemčija, Irska, Španija, Francija, Italija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Avstrija in Portugalska.

(2) Elektroenergetske povezave med severom in jugom v srednjevzhodni in jugovzhodni Evropi: povezave in notranji daljnovodi v smereh sever–jug in vzhod–zahod za vzpostavitev notranjega trga, vključitev proizvodnje iz obnovljivih virov energije, da bi se končala osamitev Cipra, ter za zagotovitev potrebnih podaljšanj priobalnih omrežij za energijo iz obnovljivih virov na kopnem in krepitev nacionalnega omrežja, ki je potrebna za vzpostavitev ustreznega in zanesljivega prenosnega omrežja ter za oskrbo neobalnih držav članic z električno energijo, proizvedeno na morju.

Zadevne države članice: Bolgarija, Češka, Nemčija, Hrvaška, Grčija, Ciper, Italija, Madžarska, Avstrija, Poljska, Romunija, Slovenija in Slovaška.

(3) Načrt povezovanja na baltskem energetskem trgu na področju električne energije: povezave med državami članicami in notranji daljnovodi v baltski regiji za spodbujanje povezovanja trgov ob hkratni integraciji naraščajočih deležev energije iz obnovljivih virov v regiji.

Zadevne države članice: Danska, Nemčija, Estonija, Latvija, Litva, Poljska, Finska in Švedska.

2. PREDNOSTNI KORIDORJI PRIOBALNEGA OMREŽJA

(4) Priobalna omrežja v severnih morjih: razvoj priobalnega električnega omrežja, razvoj integriranega priobalnega električnega omrežja in, kadar je ustrezno, vodikovega omrežja in s tem povezani povezovalni daljnovodi v Severnem morju, Irskem morju, Keltskem morju, Rokavskem prelivu in sosednjih vodah za transport električne energije ali, če je ustrezno, vodika iz priobalnih obnovljivih virov energije v središča porabe in shranjevanja ali za povečanje čezmejne izmenjave energije iz obnovljivih virov.

Zadevne države članice: Belgija, Danska, Nemčija, Irska, Francija, Luksemburg, Nizozemska in Švedska.

(5) Načrt povezovanja na baltskem energetskem trgu na področju priobalnih omrežij: razvoj priobalnega električnega omrežja, razvoj integriranega priobalnega električnega omrežja in, kadar je ustrezno, vodikovega omrežja, in povezani povezovalni daljnovodi v Baltskem morju in sosednjih vodah za transportelektrične energije ali, kadar je ustrezno, vodika iz priobalnih obnovljivih virov energije v središča porabe in shranjevanja ali za povečanje čezmejne izmenjave energije iz obnovljivih virov.

Zadevne države članice: Danska, Nemčija, Estonija, Latvija, Litva, Poljska, Finska in Švedska.

(6) Južna in zahodna priobalna omrežja: razvoj priobalnega električnega omrežja, razvoj integriranega priobalnega električnega omrežja in, kadar je ustrezno, vodikovega omrežja, in povezani povezovalni daljnovodi v Sredozemskem morju, tudi v Cadiškem zalivu, in sosednjih vodah za transport električne energije ali, kadar je ustrezno, vodika iz priobalnih obnovljivih virov energije v središča porabe in shranjevanja ali za povečanje čezmejne izmenjave energije iz obnovljivih virov.

Zadevne države članice: Grčija, Španija, Francija, Italija, Malta in Portugalska.

(7) Južna in vzhodna priobalna omrežja: razvoj priobalnega električnega omrežja, razvoj integriranega priobalnega električnega omrežja in, kadar je ustrezno, vodikovega omrežja, in povezani povezovalni daljnovodi v Sredozemskem morju, Črnem morju in sosednjih vodah za transport električne energije ali, kadar je ustrezno, vodika iz priobalnih obnovljivih virov energije v središča porabe in shranjevanja ali za povečanje čezmejne izmenjave energije iz obnovljivih virov.

Zadevne države članice: Bolgarija, Hrvaška, Grčija, Italija, Ciper, Romunija in Slovenija.

(8) Atlantska priobalna omrežja: razvoj priobalnega električnega omrežja in integriranega priobalnega električnega omrežja in povezani povezovalni daljnovodi v vodah severnega Atlantskega oceana za transport električne energije iz priobalnih obnovljivih virov energije v središča porabe in shranjevanja ter za povečanje čezmejne izmenjave električne energije.

Zadevne države članice: Irska, Španija, Francija in Portugalska.

3. PREDNOSTNI KORIDORJI ZA VODIK IN ELEKTROLIZATORJI

(9) Povezave vodika v zahodni Evropi: infrastruktura za vodik in sprememba namena plinske infrastrukture, ki omogoča vzpostavitev integriranega nosilnega prenosnega omrežja za vodik, ki neposredno ali posredno (prek povezave s tretjo državo) povezuje države v regiji in ustreza njihovim posebnim potrebam po infrastrukturi za vodik, ki je podlaga za vzpostavitev prenosnega omrežja za vodik za celotno Unijo, v zvezi z otoki in otoškimi sistemi pa zmanjšuje energetske osamitve, podpira inovativne in druge rešitve, ki vključujejo vsaj dve državi članici in znatno prispevajo k doseganju energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030 in njenega cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050, ter znatno prispeva k trajnostnosti otoškega energetskega sistema in sistema Unije.

Elektrolizatorji: podpora uvajanju aplikacij za pretvorbo elektrike v plin, katerih cilj je omogočiti zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in prispevati k varnemu, učinkovitemu in zanesljivemu delovanju sistema ter povezovanju pametnih energetskih sistemov, v zvezi z otoki in otoškimi sistemi pa podpora inovativnim in drugim rešitvam, ki vključujejo vsaj dve državi članici in znatno prispevajo k doseganju energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030 in njenega cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050, ter znatno prispevanje k trajnostnosti otoškega energetskega sistema in sistema Unije.

Zadevne države članice: Belgija, Češka, Danska, Nemčija, Irska, Španija, Francija, Italija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Avstrija in Portugalska.

(10) Povezave vodika v vzhodni srednji in jugovzhodni Evropi: infrastruktura za vodik in sprememba namena plinske infrastrukture, ki omogoča vzpostavitev integriranega nosilnega prenosnega omrežja za vodik, ki neposredno ali posredno (prek povezave s tretjo državo) povezuje države v regiji in ustreza njihovim posebnim potrebam po infrastrukturi za vodik, ki je podlaga za vzpostavitev vseevropskega transportnega omrežja za vodik, v zvezi z otoki in otoškimi sistemi pa zmanjšuje energetske osamitve, podpira inovativne in druge rešitve, ki vključujejo vsaj dve državi članici in znatno prispevajo k doseganju energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030 in njenega cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050, ter znatno prispeva k trajnostnosti otoškega energetskega sistema in sistema Unije.

Elektrolizatorji: podpora uvajanju aplikacij za pretvorbo elektrike v plin, katerih cilj je omogočiti zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in prispevati k varnemu, učinkovitemu in zanesljivemu delovanju sistema ter povezovanju pametnih energetskih sistemov, v zvezi z otoki in otoškimi sistemi pa podpora inovativnim in drugim rešitvam, ki vključujejo vsaj dve državi članici in znatno prispevajo k doseganju energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030 in njenega cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050, ter znatno prispevanje k trajnostnosti otoškega energetskega sistema in sistema Unije.

Zadevne države članice: Bolgarija, Češka, Nemčija, Grčija, Hrvaška, Italija, Ciper, Madžarska, Avstrija, Poljska, Romunija, Slovenija in Slovaška.

(11) Načrt povezovanja na baltskem energetskem trgu na področju vodika: infrastruktura za vodik in sprememba namena plinske infrastrukture, ki omogoča vzpostavitev integriranega nosilnega prenosnega omrežja za vodik, ki neposredno ali posredno (prek povezave s tretjo državo) povezuje države v regiji in ustreza njihovim posebnim potrebam po infrastrukturi za vodik, ki je podlaga za vzpostavitev vseevropskega transportnega omrežja za vodik, v zvezi z otoki in otoškimi sistemi pa zmanjšuje energetske osamitve, podpira inovativne in druge rešitve, ki vključujejo vsaj dve državi članici in znatno prispevajo k doseganju energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030 in njenega cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050, ter znatno prispeva k trajnostnosti otoškega energetskega sistema in sistema Unije.

Elektrolizatorji: podpora uvajanju aplikacij za pretvorbo elektrike v plin, katerih cilj je omogočiti zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in prispevati k varnemu, učinkovitemu in zanesljivemu delovanju sistema ter povezovanju pametnih energetskih sistemov, v zvezi z otoki in otoškimi sistemi pa podpora inovativnim in drugim rešitvam, ki vključujejo vsaj dve državi članici in znatno prispevajo k doseganju energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030 in njenega cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050, ter znatno prispevanje k trajnostnosti otoškega energetskega sistema in sistema Unije.

Zadevne države članice: Danska, Nemčija, Estonija, Latvija, Litva, Poljska, Finska in Švedska.

4. PREDNOSTNA TEMATSKA PODROČJA

(12) Uvajanje pametnih omrežij električne energije: sprejetje tehnologij pametnih omrežij v Uniji za učinkovito združevanje ravnanja in ukrepov vseh uporabnikov, priključenih na električno omrežje, zlasti proizvajanje velikih količin električne energije iz obnovljivih ali distribuiranih virov energije ter odziv na povpraševanje potrošnikov, shranjevanje energije, električna vozila in drugi prožni viri, v zvezi z otoki in otoškimi sistemi pa zmanjšanje energetske osamitve, podpora inovativnim in drugim rešitvam, ki vključujejo vsaj dve državi članici in znatno prispevajo k doseganju energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030 in njenega cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050, ter znatno prispevanje k trajnostnosti otoškega energetskega sistema in sistema Unije.

Zadevne države članice: vse.

(13) Čezmejno omrežje za ogljikov dioksid: razvoj transportne infrastrukture za transport in shranjevanje ogljikovega dioksida med državami članicami in sosednjimi tretjimi državami za namene zajemanja in shranjevanja ogljikovega dioksida, zajetega v industrijskih obratih, za trajno geološko shranjevanje, pa tudi za uporabo ogljikovega dioksida za sintetične gorivne pline, z namenom trajne nevtralizacije ogljikovega dioksida.

Zadevne države članice: vse.

(14) Pametna plinska omrežja: uvajanje tehnologij pametnih plinskih omrežij po vsej Uniji za učinkovito integracijo različnih virov nizkoogljičnih in zlasti obnovljivih plinov v plinsko omrežje, podpora uvajanju inovativnih in digitalnih rešitev za upravljanje omrežja ter spodbujanje pametnega povezovanja energetskega sektorja in prilagajanja odjema, tudi s tem povezane fizične nadgradnje, če je nepogrešljiva za delovanje opreme in naprav za vključevanje nizkoogljičnih in zlasti obnovljivih plinov.

Zadevne države članice: vse.

PRILOGA II

KATEGORIJE ENERGETSKE INFRASTRUKTURE

Kategorije energetske infrastrukture, ki jih je treba oblikovati za izvajanje prednostnih nalog na področju energetske infrastrukture iz Priloge I, so:

(1) za električno energijo:

(a) nadzemni daljnovodi visoke in najvišje napetosti, ki segajo čez mejo ali so znotraj ozemlja države članice, tudi v izključni ekonomski coni, če so projektirani za napetost 220 kV ali več, ter podzemni in podmorski prenosni kabli, če so projektirani za napetost 150 kV ali več. Za države članice in majhne izdvojene sisteme s skupnim prenosnim sistemom z nižjo napetostjo so ti pragovi napetosti enaki najvišji ravni napetosti v njihovih elektroenergetskih sistemih;

(b) kakršna koli oprema ali naprava, ki spada v kategorijo energetske infrastrukture iz točke (a) in omogoča prenos električne energije iz priobalnih obnovljivih virov s priobalnih območij proizvodnje (energetska infrastruktura za električno energijo iz priobalnih obnovljivih virov);

(c) posamezna ali skupna skladišča za stalno ali začasno shranjevanje energije v nadzemni ali podzemni infrastrukturi ali v geoloških skladiščnih lokacijah, če so neposredno povezana z visokonapetostnimi daljnovodi in distribucijskimi vodi, projektiranimi za napetost 110 kV ali več. Za države članice in majhne izdvojene sisteme s skupnim prenosnim sistemom z nižjo napetostjo so ti pragovi napetosti enaki najvišji ravni napetosti v njihovih elektroenergetskih sistemih;

(d) kakršna koli oprema ali naprava, ki je bistvena za varno, zanesljivo in učinkovito delovanje sistemov iz točk (a), (b) in (c), vključno s sistemi zaščite, spremljanja in nadzora na vseh ravneh napetosti in transformatorskimi postajami;

(e) pametna omrežja električne energije: kakršna koli oprema ali naprava, digitalni sistemi in sestavni deli, ki povezujejo informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) prek operativnih digitalnih platform, krmilnih sistemov in tehnologij tipal na prenosni ter srednje- in visokonapetostni distribucijski ravni, katerih cilji so učinkovitejše in bolj inteligentno omrežje za prenos in distribucijo električne energije, večja zmogljivost za vključevanje novih oblik proizvodnje, shranjevanja in porabe energije ter omogočanje novih poslovnih modelov in tržnih struktur, vključno z naložbami v otoke in otoške sisteme za zmanjšanje energetske osamitve, za podporo inovativnim in drugim rešitvam, ki vključujejo vsaj dve državi članici, z znatnim pozitivnim učinkom na energetske in podnebne cilje Unije za leto 2030 in na njen cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter za znatno prispevanje k trajnostnosti otoškega energetskega sistema in sistema Unije;

(f) kakršna koli oprema ali naprava, ki spada v kategorijo energetske infrastrukture iz točke (a) in ima dvojno funkcijo: povezovanje in priključitev na priobalno omrežje s priobalnih območij proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov v dve ali več držav članic in tretjih držav, ki sodelujejo v projektih s seznama Unije, vključno s podaljšanjem te opreme do prve transformatorske postaje prenosnega sistema na kopnem, ter vso bližnjo priobalno opremo ali naprave, ki so bistvene za varno, zanesljivo in učinkovito delovanje, vključno z zaščitnimi, nadzornimi in krmilnimi sistemi ter potrebnimi transformatorskimi postajami, če zagotavljajo tudi tehnološko interoperabilnost, med drugim združljivost vmesnikov med različnimi tehnologijami (v nadaljnjem besedilu: priobalna omrežja za energijo iz obnovljivih virov);

(2) za pametna plinska omrežja: katera koli od naslednje opreme ali naprav, katere cilj je omogočiti in olajšati vključevanje raznovrstnih nizkoogljičnih in zlasti obnovljivih plinov, vključno z biometanom ali vodikom, v plinsko omrežje: digitalni sistemi in sestavni deli, ki povezujejo IKT, krmilne sisteme in tehnologije tipal za omogočanje interaktivnega in inteligentnega spremljanja, merjenja, nadzora kakovosti in upravljanja proizvodnje, prenosa, distribucije, shranjevanja in porabe plina v plinskem omrežju. Takšni projekti lahko vključujejo tudi opremo, ki omogoča povratni tok z distribucijske na prenosno raven, vključno s povezanimi fizičnimi nadgradnjami, če so nujne za delovanje opreme in naprav za vključevanje nizkoogljičnih in zlasti obnovljivih plinov;

(3) za vodik:

(a) večinoma visokotlačni cevovodi za transport vodika, vključno z infrastrukturo za zemeljski plin s spremenjeno namembnostjo, ki omogočajo dostop več uporabnikom omrežja na pregleden in nediskriminatoren način;

(b) skladišča, povezana z visokotlačnimi cevovodi za vodik iz točke (a);

(c) objekti za sprejem, shranjevanje in ponovno uplinjanje ali dekomprimiranje utekočinjenega vodika ali vodika, vsebovanega v drugih kemičnih snoveh, z namenom vbrizgavanja vodika v omrežje, kadar je to ustrezno;

(d) kakršna koli oprema ali naprava, ki je bistvenega pomena za varno, zanesljivo in učinkovito delovanje vodikovega sistema ali ki omogoča dvosmerni prenos, vključno s kompresorskimi postajami;

(e) kakršna koli oprema ali naprava, ki omogoča uporabo vodika ali goriv, pridobljenih iz vodika, v prometnem sektorju v jedrnem omrežju TEN-T, opredeljenem v skladu s poglavjem III Uredbe (EU) št. 1315/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ([1]).

Vsa sredstva iz točk (a) do (d) so lahko novogradnje, s spremenjeno namembnostjo iz zemeljskega plina v vodik, ali kombinacija obojega.

(4) za elektrolizne obrate:

(a) elektrolizatorji, katerih:

(i) moč je najmanj 50 MW, ki jo zagotavlja en sam elektrolizator ali več elektrolizatorjev, ki so del enega samega, usklajenega projekta;

(ii) proizvodnja izpolnjuje zahtevo glede prihrankov emisij toplogrednih plinov v življenjskem ciklu v višini 70 % glede na primerjalno fosilno gorivo s 94 g CO2ekv/MJ, kot je določeno v členu 25(2) in Prilogi V k Direktivi (EU) 2018/2001. Prihranki emisij toplogrednih plinov v življenjskem ciklu se izračunajo z uporabo metodologije iz člena 28(5) Direktive (EU) 2018/2001 ali na podlagi standarda ISO 14067 oziroma ISO 14064-1. Emisije toplogrednih plinov v življenjskem ciklu morajo vključevati posredne emisije. Količinsko opredeljeni prihranki emisij toplogrednih plinov v življenjskem ciklu se preverjajo v skladu s členom 30 Direktive (EU) 2018/2001 ali pa jih, kadar je to ustrezno, preverja neodvisna tretja oseba; ter

(iii) delovanje je povezano z omrežjem, zlasti z vidika splošne prožnosti sistema in splošne sistemske učinkovitosti elektroenergetskih in vodikovih omrežij;

(b) povezana oprema, vključno s priključkom plinovoda v omrežje;

(5) za ogljikov dioksid:

(a) namenski cevovodi, razen pridobivalnega cevovodnega omrežja, za transport ogljikovega dioksida iz več virov za namene trajnega geološkega shranjevanja ogljikovega dioksida na podlagi Direktive 2009/31/ES;

(b) fiksne naprave za utekočinjanje, varovalno shranjevanje in pretvornike ogljikovega dioksida za nadaljnji transport po cevovodih in z namenskimi načini prevoza, kot so ladja, barža, tovornjak in vlak;

(c) brez poseganja v kakršno koli prepoved geološkega shranjevanja ogljikovega dioksida v državi članici, površinske naprave in naprave za vbrizgavanje, povezane z infrastrukturo v geološki formaciji, ki se v skladu z Direktivo 2009/31/ES uporablja za trajno geološko shranjevanje ogljikovega dioksida, kadar ne vključujejo uporabe ogljikovega dioksida za okrepljeno pridobivanje ogljikovodikov in so potrebne za čezmejni transport in shranjevanje ogljikovega dioksida;

(d) kakršna koli oprema ali naprava, ki je bistvenega pomena za pravilno, zanesljivo in učinkovito delovanje zadevnega sistema, vključno s sistemi zaščite, spremljanja in krmiljenja.

([1]) Uredba (EU) št. 1315/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o smernicah Unije za razvoj vseevropskega prometnega omrežja in razveljavitvi Sklepa št. 661/2010/EU (UL L 348, 20.12.2013, str. 1).

PRILOGA III

REGIONALNI SEZNAMI PROJEKTOV

1. PRAVILA ZA SKUPINE

(1) V primeru energetske infrastrukture, ki spada v pristojnost nacionalnih regulativnih organov, je posamezna skupina sestavljena iz predstavnikov držav članic, nacionalnih regulativnih organov, operaterjev prenosnih sistemov ter tudi iz Komisije, Agencije, organizacije operaterjev distribucijskih sistemov v EU in ENTSO za električno energijo ali ENTSO za plin.

Za druge kategorije energetske infrastrukture je posamezna skupina sestavljena iz Komisije in predstavnikov držav članic, predlagateljev projektov, na katere se nanaša vsaka od zadevnih prednostnih nalog, določenih v Prilogi I.

(2) Odvisno od števila projektov, ki kandidirajo za seznam Unije, vrzeli v regionalni infrastrukturi in razvoja trga, se lahko skupine in organi odločanja skupin po potrebi razdelijo, združijo ali sestanejo v različnih sestavah, da bi razpravljali o zadevah, ki so skupne vsem skupinam ali se nanašajo izključno na določene regije. Te zadeve lahko vključujejo vprašanja, pomembna za medregionalno usklajenost, ali število predlaganih projektov, vključenih v osnutke regionalnih seznamov, pri katerih obstaja tveganje, da bodo postali neobvladljivi.

(3) Vsaka skupina organizira svoje delo v skladu s prizadevanji za regionalno sodelovanje na podlagi člena 12 Uredbe (ES) št. 715/2009, člena 34 Uredbe (EU) 2019/943, člena 7 Direktive 2009/73/ES in člena 61 Direktive (EU) 2019/944 ter drugih obstoječih struktur regionalnega sodelovanja.

(4) Vsaka skupina, če je to ustrezno za izvajanje ustreznih prednostnih koridorjev in območij energetske infrastrukture iz Priloge I, povabi predlagatelje projekta, ki bi lahko bili upravičeni do uvrstitve med projekte skupnega interesa, ter predstavnike nacionalnih uprav, regulativnih organov, civilne družbe in operaterje prenosnih sistemov iz tretjih držav. Odločitev o povabilu predstavnikov tretjih držav se sprejme soglasno.

(5) Za prednostne koridorje energetske infrastrukture iz oddelka 2 Priloge I vsaka skupina povabi predstavnike neobalnih držav članic, pristojnih organov, nacionalnih regulativnih organov in upravljavcev prenosnih omrežij, kot je ustrezno.

(6) Vsaka skupina, kot je ustrezno, povabi organizacije, ki zastopajo ustrezne deležnike, vključno s tistimi iz tretjih držav, in po potrebi neposredno deležnike, vključno s proizvajalci, operaterji distribucijskih sistemov, dobavitelji, odjemalci, lokalnimi prebivalci in okoljevarstvenimi organizacijami s sedežem v Uniji, da bi delili svoje specifično strokovno znanje. Vsaka skupina organizira razprave ali posvetovanja, kadar je to potrebno za izvajanje njenih nalog.

(7) V zvezi s sestanki skupin Komisija na platformi, ki je dostopna deležnikom, objavi interna pravila, posodobljen seznam organizacij članic, redno posodobljene informacije o napredku pri delu, dnevne rede in zapisnike sestankov, če so na voljo. Posvetovanja organov odločanja skupin in razvrstitev projektov v skladu s členom 4(5) so zaupni. Vse odločitve v zvezi z delovanjem in delom regionalnih skupin države članice in Komisija sprejemajo soglasno.

(8) Komisija, Agencija in skupine si prizadevajo za usklajenost med skupinami. Zato Komisija in Agencija zagotavljata, kadar je to ustrezno, izmenjavo informacij med zadevnimi skupinami o vsem delu, ki je v medregionalnem interesu.

(9) Sodelovanje nacionalnih regulativnih organov in Agencije v skupinah ne sme ogroziti izpolnjevanja njihovih ciljev in dolžnosti po tej uredbi ali po Uredbi (EU) 2019/942, členih 40 in 41 Direktive 2009/73/ES in členih 58, 59 in 60 Direktive (EU) 2019/944.

2. POSTOPEK ZA SESTAVO REGIONALNIH SEZNAMOV

(1) Predlagatelji projekta, ki bi lahko bil upravičen do uvrstitve med projekte s seznama Unije, ki želijo pridobiti ta status, predložijo skupini vlogo za izbiro projekta s seznama Unije, ki vključuje:

(a) oceno njihovih projektov z vidika njihovega prispevka k izvajanju prednostnih nalog iz Priloge I,

(b) navedbo ustrezne kategorije projekta iz Priloge II,

(c) analizo izpolnjevanja ustreznih meril, določeno v členu 4,

(d) za projekte, ki so dovolj zreli, analizo njihovih stroškov in koristi v skladu z metodologijami, ki jih je na podlagi člena 11 pripravila Agencija,

(e) za projekte vzajemnega interesa pisma podpore vlad neposredno prizadetih držav, v katerih izražajo svojo podporo projektu, ali druge nezavezujoče sporazume,

(f) katere koli druge informacije, ki so potrebne za oceno projekta.

(2) Vsi prejemniki zagotavljajo tajnost poslovno občutljivih informacij.

(3) Predlagani projekti skupnega interesa na področju prenosa in skladiščenja električne energije, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točk 1(a), (b), (c), (d) in (f) Priloge II, so projekti, ki so del najnovejšega razpoložljivega desetletnega razvojnega načrta omrežja za električno energijo za celotno Unijo, ki ga je pripravila ENTSO za električno energijo na podlagi člena 30 Uredbe (EU) 2019/943. Predlagani projekti skupnega interesa na področju prenosa in skladiščenja električne energije, ki spadajo v kategorije iz točke 1(b) in (f) Priloge II k tej uredbi, so projekti, ki izhajajo iz razvoja integriranega priobalnega omrežja in okrepitev omrežja iz člena 14(2) te uredbe ter so skladni z njimi.

(4) Od 1. januarja 2024 so predlagani projekti skupnega interesa na področju vodika, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točke 3 Priloge II k tej uredbi, projekti, ki so del najnovejšega razpoložljivega desetletnega razvojnega načrta omrežja za plin za celotno Unijo, ki ga je pripravila ENTSO za plin na podlagi člena 8 Uredbe (ES) št. 715/2009.

(5) ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin do 30. junija 2022 in nato za vsak desetletni razvojni načrt omrežja izdata posodobljene smernice za vključitev projektov v svoj desetletni razvojni načrt omrežja za celotno Unijo iz točk 3 in 4, da se zagotovita enaka obravnava in preglednost postopka. Za vse projekte s seznama Unije, ki je takrat v veljavi, se v smernicah določi poenostavljen postopek vključitve v desetletne razvojne načrte omrežja za celotno Unijo, pri čemer se upoštevajo dokumentacija in podatki, ki so bili že predloženi med prejšnjimi postopki desetletnih razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo, če so že predloženi dokumentacija in podatki še vedno veljavni.

ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin se pred objavo končnih smernic posvetujeta s Komisijo in Agencijo o njunih osnutkih smernic za vključitev projektov v desetletne razvojne načrte omrežja za celotno Unijo ter ustrezno upoštevata njuna priporočila.

(6) Predlagani projekti za transport in skladiščenje ogljikovega dioksida, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke (5) Priloge II, se predstavijo kot del načrta za razvoj čezmejne infrastrukture za transport in skladiščenje ogljikovega dioksida, ki ga razvijeta vsaj dve državi članici, pri čemer jih zadevne države članice ali subjekti, ki jih imenujejo te države članice, predstavijo Komisiji.

(7) ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin skupinam podata informacije o tem, kako sta uporabila smernice, da bi ocenila vključitev v desetletne razvojne načrte omrežja za celotno Unijo.

(8) Pri projektih, ki sodijo v njihovo pristojnost, nacionalni regulativni organi in po potrebi Agencija preverijo doslednost uporabe meril in metodologije za analizo stroškov in koristi ter oceni njihov čezmejni pomen, po možnosti v okviru regionalnega sodelovanja na podlagi člena 7 Direktive 2009/73/ES in člena 61 Direktive (EU) 2019/944. Svojo oceno predstavijo skupini. Komisija zagotovi, da se merila in metodologije iz člena 4 te uredbe in Priloge IV uporabljajo harmonizirano, da se zagotovi skladnost med regionalnimi skupinami.

(9) Za vse projekte, ki niso zajeti v točki 8 te priloge, Komisija oceni uporabo meril iz člena 4 te uredbe. Komisija upošteva tudi možnosti za prihodnjo razširitev na dodatne države članice. Svojo oceno predstavi skupini. Pri projektih, ki zaprosijo za status projekta vzajemnega interesa, so na predstavitev ocene povabljeni predstavniki tretjih držav in regulativni organi.

(10) Vsaka država članica, s katere ozemljem predlagani projekt ni povezan, lahko pa ima nanjo neto pozitiven učinek ali velik potencialen učinek, na primer na okolje ali delovanje energetske infrastrukture na njenem ozemlju, lahko skupini predstavi svoje pomisleke.

(11) Skupina na zahtevo države članice iz te skupine preuči utemeljene razloge, ki jih država članica na podlagi člena 3(3) poda na zavrnitev projekta na njenem ozemlju.

(12) Skupina razmisli, ali se načelo „energijska učinkovitost na prvem mestu“ uporablja pri ugotavljanju potreb po regionalni infrastrukturi in za vsakega od prijavljenih projektov. Skupina obravnava zlasti rešitve, kot so uravnavanje odjema, rešitve glede ureditve trga, izvajanje digitalnih rešitev in prenova stavb kot prednostne rešitve, kadar so z vidika celotnega sistema ocenjene kot stroškovno učinkovitejše, kot bi bila izgradnja nove infrastrukture na strani dobave.

(13) Skupina se sestane, da bi preučila in razvrstila predlagane projekte na podlagi pregledne ocene projektov, pri tem pa uporabi merila iz člena 4 in upošteva oceno, ki jo podajo regulatorji ali Komisija za projekte, ki ne sodijo v pristojnost nacionalnih regulativnih organov.

(14) Osnutki regionalnih seznamov predlaganih projektov, za katere so pristojni nacionalni regulativni organi, ki jih pripravijo skupine, skupaj z vsemi mnenji iz točke (10) tega oddelka, se predložijo Agenciji šest mesecev pred datumom sprejetja seznama Unije. Agencija oceni osnutke regionalnih seznamov in spremljajoča mnenja v treh mesecih od datuma prejema. Agencija poda mnenje o osnutkih regionalnih seznamov, zlasti o dosledni uporabi meril in analize stroškov in koristi po regijah. Mnenje Agencije se sprejme v skladu s postopkom iz člena 22(5) Uredbe (EU) 2019/942.

(15) Organ odločanja v vsaki skupini v enem mesecu po prejemu mnenja Agencije skladno z določbami iz člena 3(3) sprejme končni regionalni seznam predlaganih projektov, ki temelji na predlogu skupin ter upošteva mnenje Agencije in oceno nacionalnih regulativnih organov, predloženo v skladu s točko 8, ali oceno Komisije za projekte, ki ne sodijo v pristojnost nacionalnih regulativnih organov, predloženo v skladu s točko 9, in nasvet Komisije, namenjen zagotavljanju obvladljivega skupnega števila projektov s seznama Unije, zlasti na mejah, v zvezi s konkurirajočimi ali potencialno konkurirajočimi projekti. Organi odločanja skupin predložijo končne regionalne sezname Komisiji, skupaj z mnenji, kot je navedeno v točki 10.

(16) Kadar na podlagi osnutkov regionalnih seznamov in po upoštevanju mnenja Agencije skupno število predlaganih projektov s seznama Unije presega obvladljivo število, Komisija vsaki zadevni skupini svetuje, naj na regionalni seznam ne vključi projektov, ki jih je zadevna skupina v skladu z razvrstitvijo na podlagi člena 4(5) razvrstila najnižje.

PRILOGA IV

PRAVILA IN KAZALNIKI V ZVEZI Z MERILI ZA PROJEKTE

(1) Projekt skupnega interesa s pomembnim čezmejnim vplivom je projekt na ozemlju države članice, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

(a) v primeru prenosa električne energije se s projektom poveča prenosna zmogljivost omrežja ali razpoložljiva zmogljivost za trgovinske tokove na meji te države članice z eno ali več drugimi državami članicami, pri čemer se čezmejna prenosna zmogljivost omrežja na meji te države članice z eno ali več drugimi državami članicami poveča za vsaj 500 megavatov (MW) v primerjavi s stanjem pred začetkom obratovanja projekta, ali pa se s projektom zmanjša energetska osamitev nepovezanih sistemov v eni ali več državah članicah in poveča čezmejna prenosna zmogljivost omrežja na meji med dvema državama članicama za vsaj 200 MW;

(b) v primeru skladiščenja električne energije projekt zagotavlja vsaj 225 MW nameščene moči in ima skladiščno zmogljivost, ki omogoča neto proizvodnjo električne energije najmanj 250 GW ur letno;

(c) v primeru pametnih omrežij električne energije je projekt namenjen opremi in napravam pri visoki in srednji napetosti in zajema operaterje prenosnih sistemov, operaterje prenosnih in distribucijskih sistemov ali operaterje distribucijskih sistemov iz vsaj dveh držav članic. Projekt lahko vključuje le operaterje distribucijskih sistemov, če so iz vsaj dveh držav članic in če je zagotovljena interoperabilnost. Projekt izpolnjuje vsaj dve od naslednjih meril: vključuje 50 000 uporabnikov, proizvajalcev, odjemalcev ali proizvajalcev-odjemalcev električne energije, zajema območje porabe najmanj 300 GW ur letno, vsaj 20 % porabe električne energije, povezane s projektom, izvira iz nestalnih obnovljivih virov ali zmanjšuje energetsko osamitev nepovezanih sistemov v eni ali več državah članicah. Ni treba, da projekt vključuje skupno fizično mejo. Pri projektih, ki se nanašajo na majhne izdvojene sisteme, kot so opredeljeni v členu 2, točka (42), Direktive (EU) 2019/944, vključno na otokih, so te ravni napetosti enake najvišji ravni napetosti v zadevnem elektroenergetskem sistemu;

(d) v primeru prenosa vodika projekt omogoča prenos vodika prek meja zadevnih držav članic ali poveča obstoječo zmogljivost čezmejnega transporta vodika na meji med dvema državama članicama za vsaj 10 % v primerjavi s stanjem pred začetkom obratovanja projekta ter v zadostni meri dokazuje, da gre za bistveni del načrtovanega čezmejnega vodikovega omrežja ter obstajajo zadostni dokazi o obstoječih načrtih in sodelovanju s sosednjimi državami in operaterji omrežij, ali je za projekte, ki zmanjšujejo energetsko osamitev nepovezanih sistemov v eni ali več državah članicah, cilj projekta neposredno ali posredno oskrbovati vsaj dve državi članici;

(e) v primeru objektov za shranjevanje ali sprejem vodika iz točke (3) Priloge II je cilj projekta neposredno ali posredno oskrbovati najmanj dve državi članici;

(f) v primeru elektrolizatorjev, projekt zagotavlja najmanj 50 MW nameščene moči, ki jo zagotavlja en sam elektrolizator ali sklop elektrolizatorjev, ki tvorijo enoten, usklajen projekt in neposredno ali posredno koristi vsaj dvema državama članicama, zlasti pa, kar zadeva projekte na otokih in otoških sistemih, podpira inovativne in druge rešitve, ki vključujejo vsaj dve državi članici in znatno pozitivno prispevajo k energetskim in podnebnim ciljem Unije za leto 2030 ter na njenemu cilju podnebne nevtralnosti do leta 2050, ter znatno prispeva k trajnosti otoškega energetskega sistema in sistema Unije;

(g) v primeru pametnih plinskih omrežij projekt vključuje operaterje prenosnih sistemov, operaterje prenosnih in distribucijskih sistemov ali operaterje distribucijskih sistemov iz vsaj dveh držav članic. Operaterji distribucijskih sistemov so lahko vključeni le s podporo operaterjev prenosnih sistemov iz vsaj dveh držav članic, ki so tesno povezani s projektom in zagotavljajo interoperabilnost;

(h) v primeru prenosa električne energije iz priobalnih obnovljivih virov je projekt zasnovan za prenos električne energije iz priobalnih območij proizvodnje z zmogljivostjo najmanj 500 MW in omogoča prenos električne energije v kopensko omrežje določene države članice, s čimer se poveča količina električne energije iz obnovljivih virov, ki je na voljo na notranjem trgu. Projekt se razvije na območjih z nizko stopnjo električne energije iz priobalnih obnovljivih virov in izkazuje znaten pozitiven učinek na energetske in podnebne cilje Unije za leto 2030 in njen cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter znatno prispeva k trajnosti energetskega sistema in povezovanju trgov, ne da bi pri tem oviral čezmejne zmogljivosti in pretok;

(i) v primeru projektov v zvezi z ogljikovim dioksidom se projekt uporablja za transport in, kadar je ustrezno, shranjevanje antropogenega ogljikovega dioksida, ki izvira iz vsaj dveh držav članic.

(2) Projekt vzajemnega interesa s pomembnim čezmejnim učinkom izpolnjuje naslednje pogoje:

(a) v primeru projektov vzajemnega interesa v kategoriji iz točke 1(a) in (f) Priloge II projekt poveča prenosno zmogljivost omrežja ali razpoložljivo zmogljivost za komercialne tokove na meji te države članice z eno ali več tretjimi državami in na podlagi posebnih meril iz člena 4(3) prinaša znatne neposredne ali posredne (prek povezave s tretjo državo) koristi za celotno Unijo. Izračun koristi za države članice opravi in objavi ENTSO za električno energijo v okviru desetletnega razvojnega načrta omrežja za celotno Unijo;

(b) v primeru projektov vzajemnega interesa v kategoriji iz točke 3 Priloge II projekt na področju vodika omogoča prenos vodika čez mejo države članice z eno ali več tretjimi državami in na podlagi posebnih meril iz člena 4(3) dokazano prinaša znatne neposredne ali posredne (prek povezave s tretjo državo) koristi za celotno Unijo. Izračun koristi za države članice opravi in objavi ENTSO za plin v okviru desetletnega razvojnega načrta omrežja za celotno Unijo;

(c) v primeru projektov vzajemnega interesa v kategoriji iz točke 5 Priloge II se lahko projekt uporabi za transport in shranjevanje antropogenega ogljikovega dioksida med vsaj dvema državama članicama in tretjo državo.

(3) V primeru projektov, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točk (1)(a), (b), (c), (d) in (f) Priloge II, se merila iz člena 4 ovrednotijo na naslednji način:

(a) prenos električne energije iz obnovljivih virov v večja središča porabe in shranjevanja se izmeri v skladu z analizo, izvedeno v okviru najnovejšega razpoložljivega desetletnega razvojnega načrta omrežja za električno energijo za celotno Unijo, zlasti tako, da se:

(i) za prenos električne energije ocenijo proizvodne zmogljivosti iz obnovljivih virov energije (glede na tehnologijo, v MW), ki so povezane in se prenašajo zaradi projekta, v primerjavi s skupnimi načrtovanimi proizvodnimi zmogljivostmi iz teh vrst obnovljivih virov energije v zadevni državi članici leta 2030 glede na nacionalne energetske in podnebne načrte, ki so jih države članice predložile v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999;

(ii) ali za skladiščenje energije primerjajo nove zmogljivosti, zagotovljene s projektom, s skupno obstoječo zmogljivostjo za enako tehnologijo skladiščenja na območju analize iz Priloge V;

(b) povezovanje trgov, konkurenčnost in prožnost sistema se izmerijo v skladu z analizo, izvedeno v okviru najnovejšega razpoložljivega desetletnega razvojnega načrta omrežja za električno energijo za celotno Unijo, zlasti tako, da se:

(i) za čezmejne projekte in tudi projekte ponovnega vlaganja izračuna učinek na prenosno zmogljivost omrežja v obeh smereh pretoka energije, izmerjen glede na moč (v MW), in njihov prispevek k doseganju minimalne ciljne povezovalne zmogljivosti v višini 15 %, ter za projekte s pomembnim čezmejnim učinkom učinek na prenosno zmogljivost omrežja na mejah med zadevnimi državami članicami, med zadevnimi državami članicami in tretjimi državami ali v zadevnih državah članicah ter na uravnoteženje ponudbe in povpraševanja ter na delovanje omrežja v zadevnih državah članicah,

(ii) za območje analize, kot je opredeljeno v Prilogi V, oceni učinek projekta glede stroškov proizvodnje in prenosa ter razvoja in konvergence tržnih cen za celoten energetski sistem v okviru različnih načrtovalnih scenarijev, zlasti ob upoštevanju nastalih sprememb po njihovi pomembnosti;

(c) zanesljivost oskrbe, interoperabilnost in varno delovanje sistema se izmerijo v skladu z analizo, izvedeno v okviru najnovejšega razpoložljivega desetletnega razvojnega načrta omrežja za električno energijo za celotno Unijo, zlasti z oceno učinka projekta na pričakovano tveganje izpada napajanja za območje analize iz Priloge V glede zadostnosti proizvodnje in prenosa za sklop značilnih obdobij obremenitve, pri čemer se upoštevajo pričakovane spremembe izjemnih vremenskih pojavov, povezanih s podnebjem, ter njihov učinek na odpornost infrastrukture. Kadar je to ustrezno, se izmeri učinek projekta na neodvisen in zanesljiv nadzor delovanja sistema in storitev.

(4) V primeru projektov, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke (1)(e) Priloge II, se merila iz člena 4 ovrednotijo na naslednji način:

(a) stopnja trajnostnosti se izmeri z oceno obsega zmogljivosti omrežij za vključevanje in transport nestalne energije iz obnovljivih virov;

(b) zanesljivost oskrbe se izmeri z oceno ravni izgub v distribucijskih, prenosnih omrežjih, ali obeh, odstotnega deleža izkoriščenosti (tj. povprečne obremenitve) sestavnih delov omrežja, razpoložljivosti sestavnih delov omrežja (v zvezi z načrtovanim in nenačrtovanim vzdrževanjem) in njenega vpliva na zmogljivost omrežja ter na trajanje in pogostost prekinitev, vključno s podnebno pogojenimi prekinitvami;

(c) povezovanje trgov se izmeri z oceno uvajanja inovacij v delovanje sistemov, zmanjšanja energetske osamitve in povezovanja ter ravni povezovanja drugih sektorjev in pospeševanja novih poslovnih modelov in tržnih struktur;

(d) varnost in prožnost omrežja ter kakovost dobave se izmeri z oceno inovativnega pristopa k prožnosti sistema, kibernetski varnosti, učinkovitem delovanju med ravnema prenosnega in distribucijskega omrežja, sposobnosti vključevanja odziva na odjem, shranjevanja, ukrepov energijske učinkovitosti, stroškovno učinkovite uporabe digitalnih orodij in IKT za namene spremljanja in nadzora, stabilnosti elektroenergetskega sistema ter kakovosti napetosti.

(5) V primeru vodika, ki spada v kategorijo energetske infrastrukture iz točke (3) Priloge II, se merila iz člena 4 ovrednotijo na naslednji način:

(a) trajnostnost se izmeri kot prispevek projekta k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov pri različnih vrstah končne rabe v sektorjih, v katerih je težko zmanjšati emisije, kot sta industrija ali promet; prožnosti in možnosti sezonskega skladiščenja za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov; ali vključevanju obnovljivega in nizkoogljičnega vodika, da bi upoštevali potrebe trga in spodbujali uporabo obnovljivega vodika.

(b) povezovanje trgov in interoperabilnost se izmerita tako, da se izračuna dodana vrednost projekta k povezovanju območij trga in konvergenci cen ter k splošni prožnosti sistema;

(c) zanesljivost oskrbe in prožnost se izmerita z izračunom dodane vrednosti projekta pri odpornosti, raznolikosti in prožnosti oskrbe z vodikom;

(d) konkurenca se izmeri z oceno prispevka projekta k diverzifikaciji oskrbe, vključno z omogočanjem lažjega dostopa do domačih virov oskrbe z vodikom.

(6) V primeru projektov pametnih plinskih omrežij, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke (2) Priloge II, se merila iz člena 4 ovrednotijo na naslednji način:

(a) raven trajnostnosti se izmeri z oceno deleža obnovljivih in nizkoogljičnih plinov, vključenih v plinsko omrežje, ter s tem povezanih prihrankov emisij toplogrednih plinov za popolno razogljičenje sistema in primerno ugotavljanje izgub;

(b) kakovost in zanesljivost oskrbe se izmeri z oceno razmerja med zanesljivo razpoložljivo ponudbo plina in koničnim odjemom, deleža uvoza, ki ga nadomeščajo lokalni obnovljivi in nizkoogljični plini, stabilnosti delovanja sistema, trajanja in pogostosti prekinitev na odjemalca;

(c) omogočanje storitev prožnosti, kot sta prilagajanje odjema in shranjevanje z olajšanjem pametnega povezovanja energetskega sektorja prek ustvarjanja povezav z drugimi nosilci energije in sektorji, se izmeri z oceno prihrankov stroškov, ki jih omogočajo povezani energetski sektorji in sistemi, kot so sistemi soproizvodnje električne energije in toplote, promet in industrija.

(7) V primeru elektrolizatorskih projektov, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke (4) Priloge II, se merila iz člena 4 ovrednotijo na naslednji način:

(a) trajnostnost se izmeri z oceno deleža obnovljivega ali nizkoogljičnega vodika, zlasti iz obnovljivih virov, ki ustreza merilom iz točke 4(a)(ii) Priloge II in je vključen v omrežje, ali s količinsko oceno uporabe sintetičnih goriv takega izvora ter povezanih prihrankov emisij toplogrednih plinov;

(b) zanesljivost oskrbe se izmeri z oceno njenega prispevka k varnosti, stabilnosti in učinkovitosti delovanja omrežja, vključno z oceno preprečenega omejevanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov;

(c) omogočanje storitev prožnosti, kot sta prilagajanje odjema in shranjevanje z olajšanjem pametnega povezovanja energetskega sektorja prek ustvarjanja povezav z drugimi nosilci energije in energetskimi sektorji, se izmeri z oceno prihrankov stroškov, ki jih omogočajo povezani energetski sektorji in sistemi, kot so plinska, vodikova, električna in toplovodna omrežja, prometni in industrijski sektorji.

(8) Za infrastrukturo za ogljikov dioksid, ki spada v kategorije energetske infrastrukture iz točke (5) Priloge II, se merila iz člena 4 ovrednotijo na naslednji način:

(a) trajnostnost se izmeri z oceno skupnega pričakovanega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov v življenjskem ciklu projekta in odsotnosti alternativnih tehnoloških rešitev, kot so med drugim energijska učinkovitost, elektrifikacija, ki vključuje obnovljive vire, da se doseže raven zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, ki bo enaka količini ogljikovega dioksida, ki jo je treba zajeti v povezanih industrijskih obratih s primerljivimi stroški v primerljivem časovnem razporedu, ob upoštevanju emisij toplogrednih plinov iz energije, potrebne za zajemanje, transport in shranjevanje ogljikovega dioksida, kot je ustrezno, ob upoštevanju infrastrukture, vključno z drugimi morebitnimi prihodnjimi uporabami, kadar je to ustrezno;

(b) odpornost in varnost se izmeri z oceno varnosti infrastrukture;

(c) blažitev bremen in tveganj za okolje na podlagi trajne nevtralizacije ogljikovega dioksida.

PRILOGA V

ANALIZA STROŠKOV IN KORISTI CELOTNEGA ENERGETSKEGA SISTEMA

Metodologiji analize stroškov in koristi, ki ju razvijeta ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin, sta medsebojno usklajeni in upoštevata sektorske posebnosti. Metodologije za usklajeno in pregledno analizo stroškov in koristi celotnega energetskega sistema za projekte s seznama Unije so enotne za vse kategorije infrastrukture, razen če so upravičena posebna odstopanja. Metodologije obravnavajo stroške v širšem smislu, vključno z zunanjimi učinki, glede na energetske in podnebne cilje Unije za leto 2030 in njen cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050, ter so v skladu naslednjimi načeli:

(1) območje za analizo posameznega projekta zajema vse države članice in tretje države, na ozemlju katerih se projekt izvaja, vse sosednje države članice in vse ostale države članice, na katere ima projekt pomemben učinek. V ta namen ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin sodelujeta z vsemi zadevnimi operaterji sistemov v zadevnih tretjih državah. Pri projektih, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke 3 Priloge II, ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin sodelujeta s predlagateljem projekta, tudi kadar ta ni operater sistema;

(2) vsaka analiza stroškov in koristi zajema analize občutljivosti v zvezi z naborom vhodnih podatkov, vključno s stroški proizvodnje in toplogrednih plinov ter pričakovanim razvojem povpraševanja in ponudbe, tudi v zvezi z obnovljivimi viri energije, kar vključuje prožnost obojega, in razpoložljivostjo shranjevanja, v zvezi z datumom začetka uporabe različnih projektov na istem območju analize, vplivi na podnebje in drugimi ustreznimi parametri;

(3) z metodologijami se na podlagi ustreznega večsektorskega nabora vhodnih podatkov določi, katera analiza se bo izvedla na podlagi ugotavljanja učinka s posameznim projektom in brez njega, kar vključuje ustrezne odvisnosti z drugimi projekti;

(4) metodologije dajejo usmeritve za razvoj in uporabo modeliranja omrežja in trga, potrebne za analizo stroškov in koristi. Modeliranje omogoča celovito oceno gospodarskih koristi, vključno s povezovanjem trgov, zanesljivostjo oskrbe in konkurenco ter odpravo energetske osamitve, pa tudi socialnih, okoljskih in podnebnih učinkov, vključno z medsektorskimi učinki. Metodologija je popolnoma pregledna in vključuje podrobnosti o tem, katere posamezne koristi in stroški se izračunajo ter zakaj in kako;

(5) metodologije vključujejo in pojasnjujejo, kako se načelo „energijska učinkovitost na prvem mestu“ izvaja v vseh fazah desetletnih razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo;

(6) pojasnjujejo, da projekt ne bo oviral razvoja in uvajanja obnovljivih virov energije;

(7) metodologije zagotavljajo, da se določijo države članice, nosilke koristi, na katere ima projekt neto pozitiven učinek, države članice, na katere ima projekt neto negativen učinek, in nosilke stroškov, ki so lahko druge države članice kot tiste, na katerih ozemlju je infrastruktura zgrajena;

(8) metodologije upoštevajo vsaj odhodke za naložbe, stroške obratovanja in vzdrževanja ter stroške, ki nastanejo za povezani sistem, v času tehničnega življenjskega cikla celotnega projekta, kot so stroški razgradnje in ravnanja z odpadki, vključno z zunanjimi stroški. Metodologije vsebujejo usmeritve glede diskontnih stopenj, tehnične življenjske dobe in preostale vrednosti, ki se uporabijo za izračune stroškov in koristi. Poleg tega vključujejo obvezno metodologijo za izračun razmerja med koristmi in stroški ter neto sedanje vrednosti, pa tudi razlikovanje koristi glede na stopnjo zanesljivosti njihovih metod ocenjevanja. Upoštevajo se tudi metode za izračun učinkov projektov na podnebje in okolje ter njihov prispevek k energetskim ciljem Unije, kot so vse večja prisotnost obnovljivih virov energije, energijska učinkovitost in cilji povezanosti;

(9) metodologije zagotavljajo, da se za vsak projekt ocenijo ukrepi za prilagajanje podnebnim spremembam, ki odsevajo stroške emisij toplogrednih plinov, ter da je ocena zanesljiva in skladna z drugimi politikami Unije, da se omogoči primerjava z drugimi rešitvami, za katere ni potrebna nova infrastruktura.

PRILOGA VI

SMERNICE ZA PREGLEDNOST IN SODELOVANJE JAVNOSTI

(1) V postopkovnem priročniku iz člena 9(1) se navede vsaj naslednje:

(a) natančen opis ustrezne zakonodaje, na kateri temeljijo odločbe in mnenja za različne vrste zadevnih projektov skupnega interesa, vključno z okoljskim pravom;

(b) seznam ustreznih odločb in mnenj, ki jih je treba pridobiti;

(c) imena in kontaktni podatki pristojnega organa, drugih zadevnih organov in najpomembnejših deležnikov;

(d) potek dela, v katerem je opisana vsaka faza postopka, vključno z okvirnim časovnim razporedom in strnjenim pregledom postopka odločanja za različne vrste zadevnih projektov skupnega interesa;

(e) informacije o obsegu, strukturi in ravni podrobnosti dokumentov, ki se priložijo vlogi za odločbo, vključno s kontrolnim seznamom;

(f) faze in načini sodelovanja splošne javnosti v postopku.

(g) način, na katerega pristojni organ, drugi zadevni organi in predlagatelj projekta dokažejo, da so bila upoštevana mnenja, izražena v javnem posvetovanju, na primer s prikazom sprememb, ki so bile izvedene pri lokaciji in zasnovi projekta, ali z navedbo razlogov, zakaj takšna mnenja niso bila upoštevana;

(h) kolikor je mogoče, prevodi vsebine priročnika v vse jezike sosednjih držav članic, ki jih je treba izvesti v sodelovanju s temi sosednjimi državami članicami.

(2) V podrobnem časovnem razporedu iz člena 10(6), točka (b), se navede vsaj naslednje:

(a) odločbe in mnenja, ki jih je treba pridobiti;

(b) organi, deležniki in javnost, ki jih postopek zadeva;

(c) posamezne faze postopka in njihovo trajanje;

(d) ključni mejniki, ki jih je treba doseči, in njihovi roki glede na celovito odločbo, ki jo je treba izdati;

(e) sredstva, ki jih nameravajo za ta postopek uporabiti organi, in morebitna dodatna sredstva, ki bodo potrebna.

(3) Ne glede na zahteve glede javnega posvetovanja na podlagi okoljskega prava se za povečanje sodelovanja javnosti v postopku izdaje dovoljenj in zagotovitev predhodnega obveščanja in dialoga z javnostjo uporabljajo naslednja načela:

(a) deležniki, na katere vpliva projekt skupnega interesa, vključno z ustreznimi nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi, lastniki zemljišč in prebivalstvom, ki živi v bližini projekta, splošno javnostjo in njenimi združenji, organizacijami ali skupinami, se podrobno obveščajo in posvetujejo v zgodnji fazi in na vključujoč način, ko je morebitne pomisleke javnosti še mogoče upoštevati, ter na odprt in pregleden način. Kadar je to ustrezno, pristojni organ aktivno podpira dejavnosti, ki jih izvaja predlagatelj projekta;

(b) pristojni organi zagotovijo, da so postopki javnega posvetovanja za projekte skupnega interesa združeni, kjer je to mogoče, kar velja tudi za javna posvetovanja, ki jih zahteva nacionalno pravo. Vsako javno posvetovanje zajema vse vsebine, pomembne za posamezno fazo postopka, in nobena vsebina, ki zadeva posamezno fazo postopka, se ne obravnava na več kot enem javnem posvetovanju, vendar pa lahko eno javno posvetovanje poteka na več kot eni zemljepisni lokaciji. Vsebina, ki se obravnava na javnem posvetovanju, mora biti jasno navedena v obvestilu o javnem posvetovanju;

(c) pripombe in ugovore je mogoče predložiti le od začetka javnega posvetovanja do izteka roka;

(d) predlagatelji projektov zagotovijo, da posvetovanja potekajo v obdobju, ki omogoča odprto in vključujoče sodelovanje javnosti.

(4) Koncept sodelovanja javnosti vključuje vsaj podatke o:

(a) zadevnih in obravnavanih deležnikih;

(b) predvidenih ukrepih, vključno s predlaganimi splošnimi kraji in datumi namenskih srečanj;

(c) časovnem razporedu;

(d) človeških virih, ki so dodeljeni raznim nalogam.

(5) V okviru javnega posvetovanja, ki se izvede pred predložitvijo vloge, zadevne strani izvedejo vsaj naslednje:

(a) v elektronski in, kadar je ustrezno, tiskani obliki objavijo informativni prospekt, ki ne sme biti daljši od 15 strani ter na jasen in strnjen način podaja pregled opisa, namena in predhodnega časovnega razporeda izvedbenih faz projekta, pregled nacionalnega načrta za razvoj omrežja, obravnavanih alternativnih tras, vrst in značilnosti pričakovanega učinka, vključno s čezmejnimi ali obmejnimi učinki, ter morebitnih blažilnih ukrepov; tak informativni prospekt se objavi pred začetkom posvetovanja in vsebuje spletne naslove spletnega mesta projekta skupnega interesa iz člena 9(7), platforme za preglednost iz člena 23 in postopkovnega priročnika iz točke 1 te priloge;

(b) objavijo informacije o posvetovanju na spletni strani projekta skupnega interesa iz člena 9(7), na oglasnih deskah uradov lokalnih uprav in vsaj v enem ali po potrebi dveh lokalnih medijih;

(c) v pisni ali elektronski obliki povabijo zadevne prizadete deležnike, združenja, organizacije in skupine na namenska srečanja, na katerih poteka razprava o pomislekih.

(6) Na spletnem mestu projekta iz člena 9(7) se objavijo vsaj naslednje informacije:

(a) datum zadnje posodobitve spletnega mesta projekta;

(b) prevodi njegove vsebine v vse jezike držav članic, ki jih projekt zadeva ali na katere ima projekt pomemben čezmejni učinek v skladu s točko 1 Priloge IV;

(c) informativni prospekt iz točke 5, posodobljen z najnovejšimi podatki o projektu;

(d) netehnični povzetek, ki se redno posodablja in odseva trenutno stanje projekta, vključno z zemljepisnimi informacijami, ter v primeru posodobitev jasno navaja spremembe prejšnjih različic;

(e) načrt za izvajanje iz člena 5(1), posodobljen z najnovejšimi podatki o projektu;

(f) sredstva, ki jih je za projekt dodelila in izplačala Unija;

(g) načrtovanje projekta in javnega posvetovanja z jasno navedenimi datumi in lokacijami javnih posvetovanj in razprav ter predvidena vsebina, pomembna za te razprave;

(h) kontaktni podatki za pridobitev dodatnih informacij ali dokumentov;

(i) kontaktni podatki za posredovanje pripomb in ugovorov med javnimi posvetovanji.